

174967

UYGULAMALI HALKBİLİMİ AÇISINDAN ANTALYA VE ÇEVRESİ KÜLTÜR
TURİZMİ VE KÜLTÜR ANİMASYONLARI

Veda Nilgün Güven

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

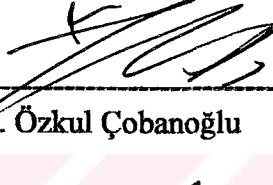
Ankara, 2006

KABUL VE ONAY SAYFASI

Veda Nilgün Güven tarafından hazırlanan Uygulamalı Halkbilimi Açısından Antalya ve Çevresi Kültür Turizmi ve Kültür Animasyonları başlıklı bu çalışma 25 Eylül 2006 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ziyad Akkoyunlu (Başkan)

Prof. Dr. Özkul Çobanoğlu

Doç. Dr. F. Gülay Mirzaoglu

Doç. Dr. İsmet Çetin

Doç. Dr. Nebi Özdemir (Danışman)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☒ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin... yıl süreyle erişime açılmasını istiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

25 Eylül 2006

Veda Nilgün Güven

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı hazırlamamda desteklerini esirgemeyip çalışmamı yönlendirmemde bana yol gösteren danışmanlarım Doç. Dr. Nebi Özdemir'e, Prof. Dr. Özkul Çobanoğlu'na, Dr. Şirin (Yılmaz) Özkarslı'ya teşekkür ederim.

Yüksek lisan yapmaya karar verdiğim andan yüksek lisans tezimi bitirdiğim ana kadar hep yanımda olup maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen çok sevdiğim aileme ve dayım Mehmet Erdal'a teşekkür ederim.

Son olarak da sabırlarını ve fikirlerini benden esirgemeyip çalışmamda emeği geçen arkadaşlarım Anıl Can Kılınç'a, Onur Gençtürk'e, teşekkür ederim.

ÖZET

Güven Veda Nilgün. Uygulamalı Halkbilimi Açısından Antalya ve Çevresi Kültür Turizmi ve Kültür Animasyonları, Yüksek Lisans Tezi, Ankara , 2006.

Bu çalışma, turizm sektöründe son yıllarda gittikçe önem kazanan kültür turizminin ülkemizdeki konumu, kültür unsurlarından turizm sektöründe ne derece faydalandığı ile kültür unsurlarının turizm animasyonlarında yararlanılıp yararlanılmadığını araştırmak için yapılmıştır.

Çalışma Antalya ve çevresi dikkate alınarak hazırlanmıştır. İlk önce bu alanda herhangi bir çalışma yapıp yapılmadığı araştırılıp daha sonra turizm, kültür turizmi ve animasyon ile ilgili gerekli bilgiye sahip olunmuştur. Sonra Antalya bölgesinde yer alan bazı otellerde animasyon müdürleri ile görüşme yapıp elde edilen bilgiler dahilinde var olan problem saptanmıştır.

Son olarak da var olan problemlerin ortadan kalkması için önerilerde bulunulup çalışma ile ilgili değerlendirme yapıp çalışma bitirilmiştir.

Anahtar Sözcükler

Turizm, Kültür Turizmi, Animasyon, Antalya

ABSTRACT

Güven Veda Nilgün. Cultural Tourism and Cultural Animations Of The Antalya, Master's Thesis, Ankara, 2006

This research is done to find out the position of the cultural tourism in our country, how effectively the cultural elements are used in tourism industry and tourism. Whether the cultural elements are used in the animations of tourism or not.

This research is prepared in consideration of Antalya area. First of all, whether a search is done in this topic or not is found out and then the necessary information for the tourism, culture tourism and animation was had.

Then the interviews were done with the animation managers in the hotels in Antalya region and with those informations the problem was established.

Key Words: Tourism , Cultural Tourism, Animations, Antalya

İÇİNDEKİLER

Teşekkür	iv
Özet.....	v
Abstract.....	vi
İçindekiler.....	vii

GİRİŞ

A. ARAŞTIRMANIN AMACI, KONUSU, KAPSAMI VE YÖNTEMİ.....	1
B. ARAŞTIRMA SAHASI ANTALYA HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	1
C. TURİZM VE KÜLTÜR TURİZMİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	5

I. BÖLÜM:

ANTALYA'DA KÜLTÜR TURİZMİ KAPSAMINDA SUNULAN KÜLTÜREL ANİMASYONLAR.....	25
A. ANİMASYON VE KÜLTÜREL ANİMASYON HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	25
B. ANTALYA'DA BELİRLENEN KÜLTÜREL ANİMASYONLAR	33
I. Gündüz Animasyonları.....	34
II. Akşam Animasyonları	35
C. KÜLTÜREL ANİMASYONLAR KONUSUNDA İLGİLİ ANİMATÖR VE TURİSTLERLE YAPILAN ANKET ÇALIŞMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	46

II. BÖLÜM:

ANTALYA VE DİĞER BÖLGELER İÇİN ÖNERİLEN KÜLTÜREL ANİMASYONLAR	61
A. TÜRK HALK ANLATILARI KÖKENLİ KÜLTÜREL ANİMASYONLAR...61	
I. Türk Destan Geleneği Kökenli Kültürel Animasyonlar.....	61
II. Türk Masal Geleneği Kökenli Kültürel Animasyonlar.....	63
III. Türk Hikaye Geleneği Kökenli Kültürel Animasyonlar.....	64
B. TÜRK HALK TİYATROSU KÖKENLİ KÜLTÜREL ANİMASYONLAR	66
I. Köy Seyirlik Oyunları Kökenli Kültürel Animasyonlar	66
II. Karagöz Kökenli Kültürel Animasyonlar	71

C. TÜRK BAHAR BAYRAMLARI KÖKENLİ KÜLTÜREL ANİMASYONLAR	75
I. Nevruz Kökenli Kültürel Animasyonlar	75
II. Hidrellez Kökenli Kültürel Animasyonlar	77
D. GEÇİŞ DÖNEMLERİ KÖKENLİ KÜLTÜREL ANİMASYONLAR	79
E. TÜRK HALK EĞLENCELERİ KÖKENLİ KÜLTÜREL ANİMASYONLAR	81
I. Deve Güreşi	81
II. Tavla Turnuvası	82
III. Sıra Gecesi	83
IV. Çocuk Oyunları	85
F. TÜRK MUTFAĞI KÖKENLİ KÜLTÜREL ANİMASYONLAR	86
G. DİĞER KÜLTÜREL ANİMASYONLAR	94
I. Bilgi Yarışması	94
II. Diğer Tarihi - Kültürel Mekan Etkinlikleri	95
SONUÇ	97
KAYNAKÇA	99
EKLER	106

GİRİŞ

A. ARAŞTIRMANIN AMACI, KONUSU, KAPSAMI VE YÖNTEMİ

“Uygulamalı Halkbilimi Açısından Antalya ve Çevresi Kültür Turizmi ve Kültür Animasyonları” adlı çalışma XX. Yüzyılda ortaya çıkan kültür turizmi ve kültür turizmine bağılı olarak turizm animasyonlarının Türkiye’deki konumu üzerine yapılan bir çalışmadır.

Bu alanda çalışma yapılmasının temel nedeni uygulamalı halkbilimi paradigmaları doğrultusunda, kültür, turizm, Türk turizmi alanında yapılmış olan çalışmalar dikkate alınarak turizm sektöründe kabul gören kültür turizmi ve animasyon anlayışlarını ortaya koyup varsa hataların saptanarak genel doğrulara ulaşmaktır.

Çalışmada genel hatlarıyla turizmin bugünkü durumu araştırılıp Türk turizm sektöründe alternatif turizm olarak kültür turizminin yeri; kültür turizminden etkin ve etkili bir biçimde yararlanılabilmesi için neler yapılabileceği ve Türk turizm sektöründe kültür turizmi ile animasyondan yararlanmanın Türk turizm sektörüne katkıları ele alınmıştır. Konuyla ilgili elde edilen sonuçlara, bu alanda hazırlanmış yazılı kaynaklardan ve katılımlı gözlem ile görüşme teknikleri ve mülakat yöntemi kullanarak ulaşılmıştır.

B. ARAŞTIRMA SAHASI ANTALYA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

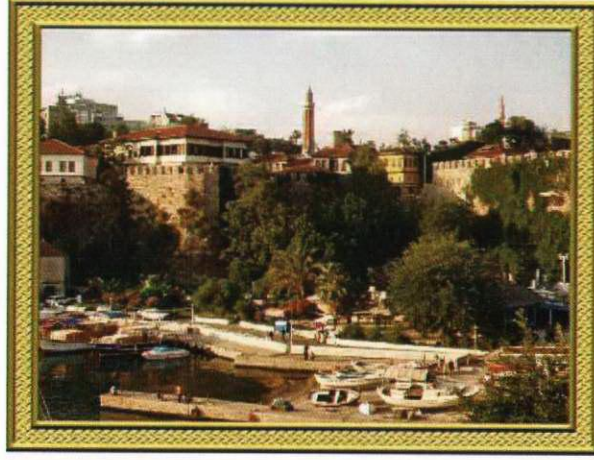
Güneşi, denizi, eşi benzeri bulunmayan plajları ile Türkiye'nin turizm başkenti olarak kabul edilecek illerinden biri olan Antalya şehri hakkında bilgi sahibi olunmak istendiğinde bu bilgilere gerek internet sitelerinde gerekse yayımlanan kitaplarda ulaşmak mümkün olup bu konuyla ilgili Okçu'nun Türkiye-Antalya Alanya Kılavuzu adlı kitabına bakıldığında da Antalya ile ilgili bilgi edinilebilir. (1991; 10-17) Okçu'nun kitabında Türkiye'nin güneyinde, Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Antalya'nın tarihinin ilk insanın Anadolu topraklarında görüldüğü çağlarda başladığı öğrenilmektedir. Okçu'nun çalışmasında Antalya ile ilgili diğer bilgiler ise şöyle sıralanmaktadır:

Antalya'da şimdiye değin yapılan çalışmalarda bölgede 100'e yakın kent kalıntısı ortaya çıkarılmıştır. Bu kalıntılar İlkçağ boyunca yörede kurulan Hitit, Lidya, Pers, İyonya, Makedonya ve Roma uygarlıklarını da aydınlatmaktadır.

Başta Antalya-Side-Perge-Demre olmak üzere ortaya çıkarılan kentler, hemen her dönemde Anadolu'nun başlıca ticaret kentleri olmuşlardır. Bunlar kimi zaman korsanların eline geçmiş, kimi zaman din merkezleri olarak varlıklarını sürdürmüşlerdir. Zaman zaman çeşitli istilalar, doğal afetlerle yıkılmış, boşalmış, sonradan yeniden parlamışlardır. Bu nedenle yörede bin yılları içine alan bir kültür birikimini izlemek olasıdır. Bugünkü il sınırları ile Antalya ilk çağ yerleşim bölgelerinden Pamfilya'yı tümüyle; Kilikya, Likya, Pisidia'nın bazı bölümlerini kapsamaktadır.

Genellikle Antalya adının Attaleia'dan geldiği kabul edilmektedir. Bilinen tarihi İ.Ö. 262-133 yıllarında Batı Anadolu'daki en büyük merkezi güçlerden biri olan Bergama Krallığı Dönemi'nden başlar.

Kent daha sonra Attalia, Adalya gibi adlar almıştır. Bir Roma İmparatorluğu haritasında kentin adı Atalia geçmektedir.

Antalya'nın tarihi kronolojisi; İ.Ö. 700 - 546 Lidyalılar Dönemiyle başlayıp sırasıyla İ.Ö. 546 -336 Persler Dönemi, İ.Ö. 336 -301 Helenistik Dönem, İ.Ö.301 -188 Selökid Krallığı'na bağlı Pleistarkos Devleti, İ.Ö.180 -65 Pamfilya Korsanları Dönemi, İ.Ö. 65 - İ.S.395 Roma Dönemi, 395 Bizans Egemenliğinin başlaması, 655 Antalya önlerinde Zat-El Şenari Savaşı, 1085 Süleyman Şah Antalya'yı geri alması, 1103 Bizans Ordusunun Antalya'yı geri alması, 1206 Selçukluların Antalya'yı geri alması, 1207 Tümüyle Selçukluların olması, 1221 Keykubad Kalonorasa'yı alması, 1308 Antalya'da Teke Beyliği kurulması, 1362 Antalya Kıbrıs Krallığı'na bağlanması, 1373, Mehmed Bey Antalya'yı geri alması, 1426 Osmanlıların Antalya'yı tümüyle alması, 1510 Kent yağmalanması, 1808 Kadı Paşa İsyanı, 1919 İtalyanlar şehri işgal etmesi, 1921 İtalyanlar şehirden çıkması şeklinde sıralanır.

Yıllık ortalama sıcaklığı 18,7 santigrat derece olan Antalya'nın ortalama sıcaklığı yılın hiçbir ayında 10 santigrat derecenin altına düşmez. Sıcaklıkların en yüksek olduğu aylar Temmuz ve Ağustos olup en soğuk ay ise Ocak olsa da bu ayın ortalaması da 10 santigrat derecenin üzerindedir.

Antalya özellikle güneyinden deniz etkisine açık olup karasallık değeri %28 olarak saptanan Antalya mesire yerleri bakımından da oldukça zengindir. Antalya'nın en önemli mesire yerleri Okçu'nun çalışmasında Çıralı (Antalya'nın 75 km güneybatısında), Dimçay (Hakimler Sitesi'ne 15km., Alanya'ya 14km mesafede), Düden (Antalya'nın 6km doğusunda), Karaalioğlu (Antalya'da), Kırkgöz (Antalya'nın 30km kuzeybatısında

çamlık), Manavgat Çağlayanı(Manavgat'ın 3km. kuzeyindedir), Pergole (Pergole parkının diğer ismi Karaalioğlu parkıdır), Türbelinas (Antalya'nın 30km kuzeyinde 1200m yüksekliğinde yayla), İnce kum (Alanya'ya 19km mesafededir), Çamlıburun (Manavgat ilçe merkezine 19km uzaklıkta orman parkı), Gedevet (Alanya'nın kuzeyinde orman parkı,yayla) olup bilinen en önemli çağlayanları da Kurşunlu (Antalya'da), Düden (Antalya'nın 6km doğusunda, 13 çağlayandan oluşup 60km yüksekliktedir), Homa (Manavgat'a 27 km uzaklıktadır), İskender (Antalya'nın 10km kuzeyindedir), Manavgat (Manavgat'ın 3km kuzeyindedir. 5m yüksekliğindedir), Uçarsu (Elmalı yakınında gömbe yaylasındadır), Varsa olarak sıralanmıştır. (Antalya'nın 11km uzaklıktadır)

Antalya ve Alanya doğal güzellikler bakımından çok zengin bir bölgedir. Özellikle Hakimler Sitesi (Kargacık-Alanya'ya 16km güneydoğuda), Adalar (Antalya Parkı'nda),Damlataş (Alanya'da), Ulaş (Alanya'nın 5 km batısında), Sorgun (Side'nin 3km doğusunda), Arapsuyu (Antalya'nın 5km batısında), Belediye Pasajı(Antalya Belediye Parkı'nda), Belek (Antalya'nın 33km doğusunda), Lara Plajı (Antalya'nın 13 km güneydoğusunda), Konyaaltı (Antalya'nın 3km batısında), Kundu (Kundu köyü),Reşat Adası (Antalya'nın 12km batısında), Side (Manavgat'ın 5km güneybatısında), Saklıkent (Kış Sporları Merkezi), Topçam (Plaj), Düzlerçamı (Piknik alanı), Güver Uçurumu (Doğal güzellik), Tünektepe (Panoramik manzaralı döner kule), Kapıtaş (Plaj), Kemer 'den (Çam ormanları ve deniz) oluşan doğal plajları ile ün kazanmıştır.

Ayrıca Köprülü Kanyon Milli Parkı (Antalya'nın 40km kuzeydoğusundan ayrılan, Taşağıl ve Beşkonak'a giden 40km'lik karayolu ile ulaşılmaktadır.36,600hektardır.), Olimpos-Bey Dağları Sahil Milli Parkı (Antalya kentinin yeni limanı yakınından başlayan ulusal park,güneyde Kırlangıç Burnu'na değin uzanır. 69,800 hektardır.), Güllük Dağ (Termessos) Milli Parkı (Antalya'dan yaklaşık 30km uzaklıktadır. Korkuteli ilçesi sınırları içinde yer alır. 6,702 hektardır.) Antalya'nın turist çeken park alanları arasında yer almaktadır.

C.TURİZM VE KÜLTÜR TURİZMİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

I.Turizm

İlk çağlardan günümüze kadar turizm faaliyetleri, farklılık göstererek hayatımızda yer almaktadır. Bayer Turizme Giriş adlı kitabında ulusların, ticaret maksadıyla ülkeleri veya komşu yöreleri ziyaret etmelerini dünyadaki ilk turizm faaliyetleri olarak kabul etmektedir. (1992, 17) İlk çağlarda ticaret faaliyetleri yüzünden zorunluluk olarak ortaya çıkan turizm olgusu her dönemde farklılık göstererek günümüze kadar gelmiştir.

İnsanların ihtiyaçları doğrultusunda değişen ve gelişen turizm olgusu karşısında turizm faaliyetlerini gerçekleştiren bir de turist kavramı ortaya çıkmıştır. Günümüzde turist kavramı Dünya Turizm Örgütü tarafından para kazanma amacı olmaksızın dinlenmek, eğlenmek ya da kültürel, bilimsel, sportif, idari, diplomatik, dinsel, sağlık ve benzeri nedenlerle oturduğu yer dışında geçici olarak çıkan ve tüketici olarak belirli bir süre seyahat ettikten sonra yeniden yerleşim yerine dönen kimse olarak tanımlanmaktadır. (Bayer, 1992; 10) İlk çağ turizm faaliyetlerinin ticaret amaçlı ortaya çıktığına bakılırsa günümüz turist tanımıyla o dönem turist tanımının birbiriyle örtüşmediği görülür. Buradan da anlaşılıyor ki değişen dünya koşulları ile birlikte insanların ihtiyaçları ve beklentilerine göre gerek turizm kavramı gerekse turist kavramı değişiklik gösterebiliyor.

Ticaret faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan turizmin günümüzdeki halini alması Hudman'ın da dediği gibi çalışan kitlelerin gelişiminin ve boş zamanlarının artması, çalışma sürelerinin azalması, tatil süresinin uzaması ve 1960'dan sonra da ücretli tatilin yaygınlaşmasından kaynaklanmaktadır. (1980; 12) İnsanların iş hayatlarındaki değişimin yansımalarından turizmde payını almış olduğu için insanların ihtiyaçları turizmin çehresini değiştirmiştir de denilebilir. Örneğin bir yıl boyunca çalışan kesim iş hayatının stresinden, sıkıntısından kurtulup gezip, eğlenmek, dinlenmek amacıyla turizm alanlarını tercih etmeye başlamışlardır.

Zaman içerisinde bu anlayış da insanları tatmin etmemiş teknoloji ve gelirin etkisi ile 1950 ve 1960'larda yoğun olan içi turizm yerini aktif dış turizme bırakarak Kuzey Amerika ve Kuzey Avrupalı turistler ılık ve güneşli Akdeniz ve Afrika kıyılarına kitle halinde akın

etmeye başlamışlardır. (Holloway, 1986; 41) Böylelikle ticaret sayesinde ortaya çıkan turizmin devamı olan uluslar arası turizmin temelleri de atılmaya başlanmıştır.

1950’lilerden sonra asıl gelişimini gösteren turizmin bilimsel olarak ilk tanımı ise 1905 yılında E. Guyer ve Freuler tarafından yapılmıştır. Bu tanımda turizm gittikçe artan hava değişimi ve dinlenme gereksinimlerine doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri tanıma isteğine, doğanın insanlara mutluluk verdiği inancına dayanan, özellikle ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale gelmelerinin bir sonucu olarak ulusların, toplulukların birbirlerine daha çok yaklaşmasına olanak veren, modern çağa özgü bir olay olarak nitelendirilmiştir.(Eralp, 1983; 31) E. Guyer ve Freuler’ın tanımına bakıldığında turizmde esas olan insandır. İnsanın dinlenmesi, mutlu olması doğrultusunda gelişen teknolojiyle birlikte rahat seyahat imkanlarının ortaya çıkışı ve doğa ile sanatın besleyici unsurları turizmin modern çağa özgü olmasını sağlamıştır.

Olalı da turizmi sanatla süslenen bir bilim dalı olarak kabul edip, insanların sürekli konutlarının bulunduğu yer dışında yaptıkları seyahat ve gittikleri yerlerde geçici konaklamalarından doğan ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili faaliyetler olarak tanımlamıştır.(1984; 11)

Her iki tanıma da baktığımızda turizmin sanattan beslenmesi dikkat çekmektedir. Temel Türkçe Sözlüğe baktığımızda sanatla ilgili pek çok tanım yapılmıştır. Bu tanımlar arasında “bir medeniyetin veya bir kültürün oluşturduğu değer ölçülerine uygun olarak ortaya çıkarılan veya yaratılan anlatma ve ifade etme” (1986; 1144) şeklinde yer alan tanım dikkate alınıp turizme uyarlandığında ülkeler, uluslar arası turizme ait pastadan en büyük payı alabilir. Türkiye açısından olaya bakıldığında farklılıkları keşfetme, var olan gizemi hissetme turistin dikkatini çekeceğinden pek çok medeniyete ev sahipliği yapan Türkiye coğrafyası bu anlamda turiste deniz, güneş, kum dışında farklı tatları yaşatacak potansiyele sahiptir. Avrupalıya göre Türkiye Doğu medeniyeti olarak kabul edilmektedir. Doğunun gizemine Batının yaşam tarzına hakim Türkiye sahip olduğu kültürel değerleri sanatsal formatta turizme yansıttığında ve uluslar arası turizmin hızlı gelişmesinin nedenlerini boş zamanın artması, ücretli tatil hakkının yaygınlaşması, gelirin artması, gelirlerin kişiler

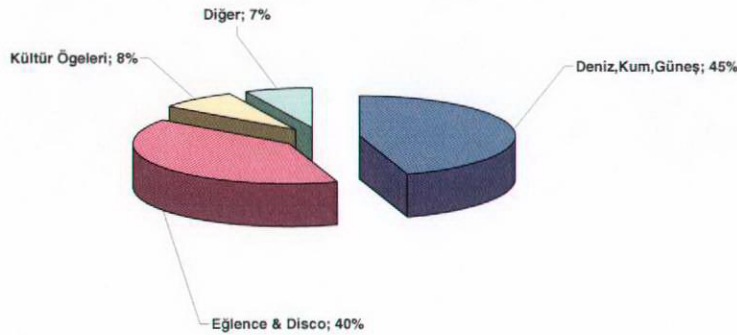
arasında daha dengeli bir biçimde dağılması, taşıt araçlarını gelişmesi, hızın, konforun artması, konaklama birimlerinin yaygınlaşması ve çeşitliliği, tanıtma, reklam, halkla ilişkiler faaliyetlerinin etkisi, ikinci konutların yaygınlaşması, belirli turistik bölgelerin popüler olması, toplumlarda tatil düşüncesinin yaygınlaşması, paket turların ortaya çıkması ve kabul görmesi, kitle haberleşme araçlarının çoğalması, II. Dünya Savaşı'ndan sonra insanlardaki gezme, görme, yabancı kültürleri tanıma isteği, liberalleşme eğilimlerinin artması, sınır formalitelerinin azalması olarak nitelendiren İlkin'in (1991; 5) tespitlerinden de faydalanarak uluslar arası turizmde Türkiye istenilen noktaya gelebilir.

İlkin'in tespitleri arasında yer alan tespitlerden pek çoğu ülkelerin kendilerine ait belirleyici özellikleri değildir. Fakat belirli turistik bölgelerin popüler olması, tanıtma, reklam, yabancı kültürleri tanıma isteği, paket turların ortaya çıkması ve kabul görmesi konaklama birimlerinin yaygınlaşması ve çeşitliliği ülkelerin kendilerinin ön plana çıkaracağı özelliklerdir. Türkiye turizminde konaklama birimlerinin çeşitliliği ve konforu hakkında bir problem olmayıp Antalya çevresinde yapılan araştırmalarda da görüldü ki her misafire hitap eden turistik tesis bulunmaktadır.

Turistlerin pek çoğu da Türkiye'ye gelirken acenteler aracılığı ile paket turlardan faydalanıyor.

Konaklama birimleri ile paket turların kullanılması kısmında problem yokken Türkiye'de hiçbir bölge dünya turizminde popülerliğe sahip değildir. Bunun temel nedeni de gerekli tanıtım ve reklamın yapılmamasıdır. Türk turizminde yaşanan diğer bir problem de adeta kültürlerin beşiği olan Türkiye'nin güneş, deniz ve kum yüzünden tercih edilmesidir. Antalya bölgesinde yapılan anketler de bu durumu desteklemektedir.

TÜRKİYE DEYİNCE

Oysa Türkiye deniz, kum ve güneşi yerine Türk kültürü ile hatırlandığı ölçüde diğer turizm ülkelerinden ayrılarak hedeflenen düzeye ulaşacaktır.

Turizmin yaşam şekline dönüşmesine insanların bazı istekleri de etkili olmuştur. Hudman bu istekleri sağlık (fiziksel, zihinsel), merak (kültür, politika, dernekler ya da kamu organları, fiziksel özellikler, felaketler), spor (aktif olarak katılma, avcılık ve balıkçılık, golf ve tenis, takım yarışları, ski ve diğer kış sporları, seyirci, futbol, basketbol, atletizm, at yarışları), zevk arama (seyahat, sanat, müzik, eğlence, oyun-kumar, balayı), dini ve manevi (hac, toplantılar, dini mahaller, tarihi yerler, tiyatro ve müzikaller), mesleki ve iş (bilimsel seyahatler, iş seyahatleri, eğitim, kongreler), arkadaşları ve akrabaları ziyaret etme (kökenini araştırma, anavatanı ziyaret etme, itibar görme) olarak sıralamıştır. (1980;35)

Birinci Dünya Savaşı'na kadar lüks bir gereksinim olarak kabul edilen 1960'lı yıllara kadar da kültürel bir hareket olarak kendini gösteren, günümüzde artık zorunlu gereksinimler arasında kabul edilmeye başlayan turizm olayında dünya insanının isteklerini karşılayacak tüm faktörler Türk turizminde mevcut olup İlkin'in de belirttiği gibi 40-50 yıl öncesine kadar zevk ve yeni yerler görmek için yapılan seyahatler ancak zenginler ve zamanı bol olan kişiler tarafından yapılırken günümüzde turizm sanayileşmiş ülkelerde birçok kişi için yaşam biçimi ve bir tüketim şekline (1991; 5) dönüştüren dünya insanların Türkiye'yi tercih etmesi sağlanmalıdır.

Turizmin dünya insanları tarafından tercih edilmesinde insanların psikolojik gereksinimleri de etkili olmaktadır.

Motivasyon kuramının kurucusu H.A. Maslow, motivasyon ve kişilik üzerine yaptığı araştırmalarda bu gereksinimlerin evrensel olduğu ve tüm insanlarda bulunduğu sonucuna varmıştır. (İlkin,1991; 7)

Maslow'un turizm literatüründe yer alan gereksinim ve motivasyon faktörlerini inceleyecek olursak (İlkin,1991; 7)

GEREKSİNİM	MOTİVASYON	TURİZM LİTERATÜRÜYLE BAĞLANTILAR
Fizyolojik	Dinlenme, Gevşeme	-Kaçma -Dinlenme, gerginliğin yok olması -Güneş altında bulunma arzusu -Zihinsel gevşeme
Güven enerjik	Güvenlik	-Sağlık -Rekreasyon -Gelecek için kendini sağlıklı ve Olarak korumak
Bir yere ait olmak	Aşk	-Aile yakınlığı -Akrabalık ilişkilerinin artması -Arkadaşlık -Sosyal ilişkilerin sağladığı kolaylık -Kişisel bağların korunması -Kişiler arasındaki ilişki -Aile fertlerine sevgi gösterme -Aile kökü -Toplumsal ilişkilerin korunması
İtibar başkalarına	Başarı, sosyal mevki	-Başarısından dolayı kendi kendini İnandırmak -Kendisinin önemli olduğunu Göstermek -Prestij -Toplum tarafından tanınma -Profesyonelleşme -Kişinin gelişimi -Toplumdaki statü
Kendini Bulma	Kişinin Doğru Huyulu Olması	-Kendi kendini inceleme ve Değerlendirme -Kendi kendini keşfetme -Gizli duyguların tatmini
Bilmek ve Anlamak	Bilim	-Kültürel -Eğitim -Seyahat Tutkusu

 -Yabancı bölgelere ilgi

Estetik

Güzelliği Takdir Etmek

-Çevre düzenleme

-Manzara

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi doğrultusunda yaptığı incelemede insanların gereksinimleri fizyolojik ihtiyaçlar, güven, bir yere ait olma, itibar, kendini bulma, bilmek ve anlamak, estetik olarak belirlenmiştir. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi turizm literatürüyle birleştirildiğinde insanların birincil ihtiyacı olan fizyolojik doyum kısmında kaçma, dinlenme, gerginliğin yok olması, güneş altında bulunma arzusu ve zihinsel gelişmenin bulunması insanların turizm aktivitelerinin temel ihtiyaçlarında dinlenme olduğunu gösteriyor. Dinlenme ihtiyacı tamamlandıktan sonra sırasıyla diğer ihtiyaçlar gün ışığına çıkabiliyor. Türk turizmi turistlerin dinlenme ihtiyaçlarını karşılayabilecek konumda olmakla birlikte turistin diğer ihtiyaçlarına da cevap verebilecek alt yapıya sahiptir.

İnsanların ikincil ihtiyaçları olan güven duyma kısmında sağlık ve rekreasyon yer almaktadır. Türkiye coğrafyası şifalı suların, kaplıcaların fazlaca yer aldığı bir mekandır. Sağlık turizmi bünyesinde var olan kaynaklar değerlendirilirken özellikle akşam rekreasyon zamanlarında turiste kültürel değerlerin ön planda olduğu aktiviteler de sunulabilir. Yakın çevresinde şifalı su bulunan tesisler bu suları otellerine kadar alıp turistin otelin dışına çıkmadan bu alandan faydalanmasını sağlamaktadır. Bu turistik tesisler turistlerin bu sulardan banyo şeklinde faydalanması yerine bu suları Türk hamamı formatında sunabilir. Türk hamamında yıkanıp keselenen turist peştamala sarılıp Türk yemeklerinin hakim olduğu sofraya davet edilip sazın sözün olduğu bir eğlencede rekreasyon aktiviteleri ile eğlendirilmiş olur. Böylelikle turist hem ikincil ihtiyacı gerçekleştirmiş hem de tatil yapmış olur.

Turizmde kültürel değerlendirmelerin sergilenmesine faydalanılacak ihtiyaçlardan birisi de altıncı ihtiyaç bilmek ve anlamaktır. Bu kısımda kültür, eğitim, seyahat tutkusu, yabancı bölgelere ilgi yer almaktadır. Gerekli tanıtım ve reklam yapıldığında içinde gizemli bir dünyayı barındıran Türkiye turizmi pek çok kişiye seyahat tutkusu yaratacağı gibi kültürel doyum sağlayıp farklı kültürde olan insanların bu ihtiyaçlarına cevap verebilecek cevhere

sahiptir. Sentez bir kimliğe sahip Türkiye'nin mevcut potansiyeli bir an önce gün ışığına çıkarılıp Maslow'un sıralamasında yer alan ihtiyaçlara cevap vermelidir.

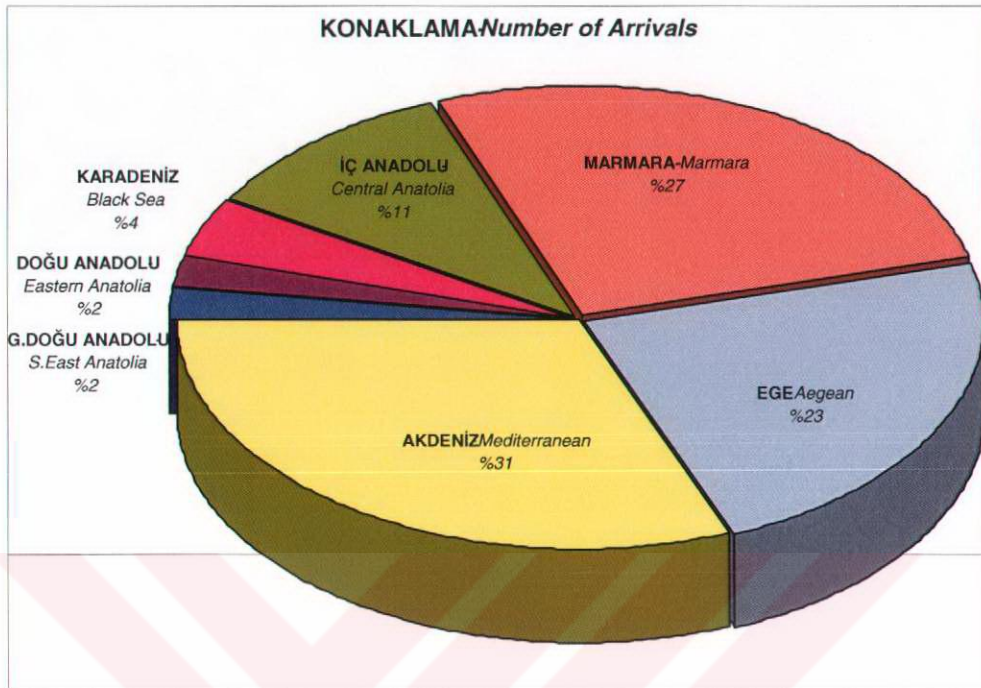
Sosyolojik açıdan turizm hareketlerine bakıldığında Fransız sosyologu Prof. Joffre Dumazedier turizmin iş sonrası stres atma ve dinlenme, sıkıntı sonrası eğlenme ve rahatlama, bireysel ve toplumsal gelişim sağlama olmak üzere üç temel işlevi olduğuna dikkat çekmektedir. (Martın, 1998; 5) Psikolojik açıdan Maslow'un sosyolojik açıdan Prof. Joffre Dumazedier'in incelemeleri gösteriyor ki turizm insanların hayatlarında sosyolojik ve psikolojik yönden rahatlamalarını sağlayıp günden güne farklılaşan bir kavramdır.

Olalı turizmi insanların sürekli yaşadıkları yer dışında sadece para kazanmak veya politik ya da askeri bir amaç izlemek üzere serbest bir ortam içinde iş, merak, din, sağlık, spor, dinlenme, eğlence, kültür, deneyim kazanma, taklit amaçlarla veya dost ve akraba ziyareti, kongre ve seminerlere katılmak gibi nedenlerle kişisel veya toplu olarak yaptıkları seyahatlerde, gittikleri yerlerde 24 saati aşan veya o yerin bir konaklama tesisinde en az bir geceleme suretiyle konaklamalarından ortaya çıkan iş ve ilişkileri kapsayan, sosyal bir olay, ağır, bütünleşmiş bir hizmet ve kültür endüstrisi olarak tanımlıyor. (1989; 16) Bu tanımdan yola çıkılırsa yaşadığı yerden en az 24 saati aşan bir süre ayrılıp gidilen yerde o gece konaklamak turizm olayını gerçekleştirmiş oluyor. 24 saati doldurup o gece orda konaklamak yeterli olduğu için orada bulunma amacı pek dikkate alınmıyor. Tanımdan da anlaşıldığı gibi amaç para kazanmak da olabilir, akraba ziyareti de olabilir, iş seyahati de olabilir, sağlık, spor, dinlenme, eğlence, kültür de olabilir. İşte gerek bu çeşitlilikten dolayı gerekse turizm olayını daha ayrıntılı bir şekilde incelemek için Bir Yörenin Turizm İmkanlarının Değerlendirilmesi İçin Rehber adlı çalışmada turizm; turistin geldiği yere göre (İç Turizm, Dış Turizm), turist sayısına göre (Bireysel Turizm, Kolektif Turizm, Kitle Turizmi), amacına göre (Dinlenme (Rekreasyon) Turizmi, Sağlık Turizmi (Tıbbi Turizm), Yayla Turizmi, Kıyı Turizmi, Çiftlik Turizmi, Kültürel Turizm, Sportif Turizm, Dinsel Turizm, Ekonomik Turizm, İş Turizmi, Teknik Turizm, Politik Turizm, Kongre Turizmi, Aile Turizmi), seçilen zamana göre, kapsayan süreye göre, sosyal niteliklere göre (Gençlik Turizmi , Yaşlılık Turizmi (2. veya 3. Yaş Turizmi), Lüks Turizm, Geleneksel Turizm , Sosyal Turizm), Ulaşım araçlarına göre (Karavan Turizmi, Gemi Turizmi, Yat Turizmi , Demiryolları Turizmi) organizasyon şekline göre, konaklama şekline göre

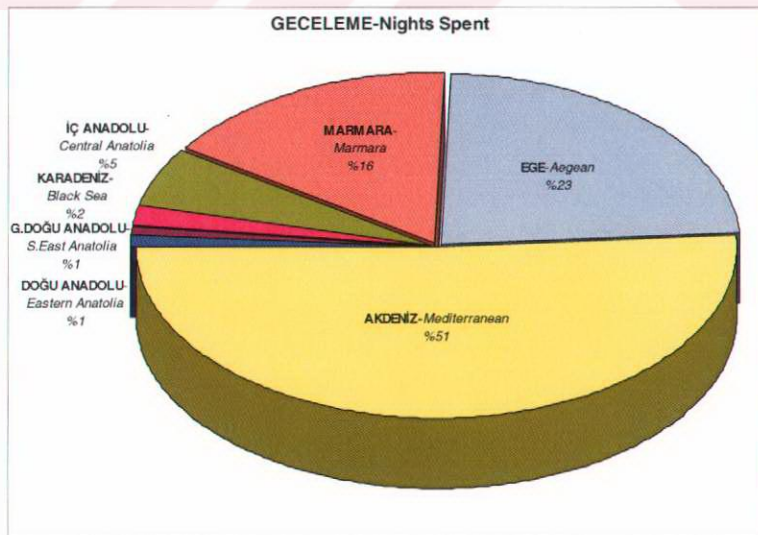
çeşitlere ayrılıyor. (1989, 17) İnsanların Sezgin'e göre merak, din, dinlenme ve eğlence (1995;10-13); Bayer'e göre kültür ve eğitim, spor, doğa sevgisi, iklim sosyal sebepler, kazanç ve iş için yapılan seyahatler (1992; 2) gibi ihtiyaçlarının etkili olmasıyla ortaya çıkan turizmin çeşitlerine bakıldığında Türk turizmi sahip olduğu coğrafya ve turistik tesisler ile her turizm çeşidine hizmet edecek yapıya sahip bulunmaktadır. Fakat bu turizm çeşitlerinden bazıları ön plana çıkmakla beraber bazı turizm çeşitleri var olan imkanlara rağmen turiste sunulmamaktadır. Türk turizminin turizm olayında istenilen noktaya gelmesi ve dünya turizmi içinde yer alması istiyorsa kültür turizminin tanıtımı en iyi şekilde yapıp turiste sunulmalıdır. Kültür turizmine ağırlık verilmesinin temel nedeni de diğer turizm çeşitlerini tüm dünya ülkeleri turiste sunabilirken sadece kültürel değerler bir millete ait olup bir ülkeye ait kültürel değerlerin başka bir ülkede olmadığından Türkiye'nin Batı ile Doğu kültür birleşimi ile pek çok medeniyete ev sahipliği yapması sonucunda sahip olduğu kültürel kalıntılar Türkiye'nin dünya turizminde farklılığını oluşturmasıdır.

Türk turizmini bölgelere göre incelediğimizde konaklama da Akdeniz % 31 payla birinci sırada yer almaktadır. Daha sonra sırayla Marmara, Ege, İç Anadolu, Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu yer almaktadır. Geceleme sayısına baktığımızda da yine ilk sırayı Akdeniz bölgesi alırken ikinci sırada Marmara yerine Ege bölgesi yer almaktadır. Daha sonraki sıralama ise Marmara, İç Anadolu, Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu şeklindedir.

Coğrafi Bölgelere Göre Tesise Geliş ve Geceleme Sayıları

<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF8AB2E675B78192E85F640FC6104C033D>

<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF8AB2E675B78192E85F640FC6104C033D>

Ülkemize gelen yabancı turistleri milletlerine göre inceleyecek olursak da birinci sırada Almanya yer almaktadır. Daha sonraki sıralama grafikte olduğu gibi B.D.T, İngiltere, Hollanda, Fransa, Avusturya, İsrail, Belçika, İsveç, İsviçre yer almaktadır.

2003–2005 yıllarında ülkemize gelen yabancıların milliyetlerine göre karşılaştırılması (Ocak-Aralık)

MİLLİYET	YILLAR			MİLLİYET PAYI (%)			DEĞİŞİM ORANI (%)	
	2003	2004	2005 (*)	2003	2004	2005	2004/03	2005/04
ALMANYA	3 332 451	3 983 899	4 243 602	23,75	22,74	20,09	19,55	6,52
B.D.T	2 121 254	2 791 174	3 431 860	15,12	15,93	16,25	31,58	22,95
İNGİLTERE	1 091 404	1 387 808	1 758 072	7,78	7,92	8,32	27,16	26,68
HOLLANDA	940 098	1 191 382	1 254 209	6,70	6,80	5,94	26,73	5,27
FRANSA	470 582	548 858	701 192	3,35	3,13	3,32	16,63	27,75
AVUSTURYA	379 830	455 863	486 066	2,71	2,60	2,30	20,02	6,63
İSRAİL	321 152	299 172	393 939	2,29	1,71	1,86	-6,84	31,68
BELÇİKA	308 118	426 971	503 825	2,20	2,44	2,39	38,57	18,00
İSVEÇ	204 205	284 086	405 952	1,46	1,62	1,92	39,12	42,90
İSVİÇRE	188 842	271 387	308 715	1,35	1,55	1,46	43,71	13,75
TOPLAM	9 357 936	11 640 600	13 487 432					

<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF657B96472CD892033F06A2F6BC91F68>

Turistik tüketim konaklama, yeme-içme, eğlence, alışveriş, mahalli ve ulaştırma şekillerini almakta, bir turistin harcadığı bir birim para birçok kılcal damarlardan ekonominin pek çok kollarına dağılmakta, çoğalan etki katsayısı ile ölçülen geniş bir ekonomik faaliyete sebep olmaktadır. (Akoğlu, 1966; 97) Akoğlu'nun bu tespiti Türk ekonomisini olumlu yönde etkileyecek bir tespittir. Türkiye geliştirmekte olan bir ülke olup Türkiye'nin ekonomik anlamda iç ve dış borçlarının bulunduğu herkes tarafından bilinmektedir. Ayrıca Türkiye genç nüfusa sahip olduğu için işsizlik problemlerinin de yaşandığı bir ülkedir. Bu sıkıntıların aşılmasında turizmden faydalanılabilir. Turizm sektöründe yapılan ataklar sayesinde Türk turizmi dünya turizminde önemli bir yere sahip olursa Akoğlu'nun dediği gibi diğer sektörler de bu durumdan etkilenecektir. Çünkü turizm pek çok sektörle bağlantılıdır.

Türkiye turizmüne bakıldığında ağırlıklı olarak dinlenme turizmüne ağırlık verdiğinden turistik tesislerin doluluk oranları yaz mevsiminde en üst sıralarda yer almaktadır. Bundan dolayı da turistik tesisler dönemlik işçi alımı yapmaktadırlar. Yaz sezonunda çalışan işçiler kış geldiğinde işsiz kalmaktadırlar. Bu durum da istikrarsızlık yarattığından bu sektör çalışan için güven vermemekle beraber dönemselsel rahatlama sağlamaktadır. Oysa mevcut değerler iyi değerlendirilip sezonluk yerine tüm yıl hizmet veren turistik tesisler bulursa, turizm sektörü pek çok iş alanı ile iç içe çalıştığından işsizlik problemi de kısmen de olsa ortadan kalkacaktır. Örneğin yaz sezonunda turistik tesisin bulunduğu alandaki doluluğa bağlı olarak gıda tüketiminde, temizlik ürünlerin tüketiminde, elektrik tüketiminde, su tüketiminde, hediyelik eşya satımında, otobüs biletlerinin satımında, uçak biletlerinin satımında patlama yaşanmaktadır. Böyle olunca bu ve bunlara bağlı diğer sektörlerin para kazanması üst noktaya çıkmaktadır. İş böyle olunca da pek çok kişi, ekmek kavgasının yaşandığı Türkiye’de ekmeğini kazanmış olacaktır. Bu durum sadece yaz sezonu ile sınırlı kalmadığında da Türk ekonomisinde bir rahatlama yaşanacağı kesindir.

Ayrıca Rızaoğlu’nun dediği gibi bu ekonomik faaliyetten en büyük payı almak için turistlerin istek ve güdülerini iyice incelemek ve onların kimlerden oluştuğunu bilmek gerekmektedir. (1992; 34) Yukarıdaki grafiklere bakıldığı zaman Türk turizmde Akdeniz turizm bölgesi iken Almanya da en fazla turist gönderen ülke konumundadır. Buradan yola çıkarak müşterileri ürünü almaya teşvik ederek, satıcı ve alıcılar arasında ilişki kurmayı hedefleyen bir iletişim tekniği (Hacıoğlu, 1997; 80) olan reklamdan en iyi şekilde faydalanıp bunu turizm sektörüne uyarlayarak Olalı’nın da üzerinde durduğu gibi bir turizm işletmesinin ya da işletmeler grubunun ürettiği mal ve hizmetlerin eski müşterilerini koruyup, mal ve hizmetlerine yeni müşteriler çekip, işletmenin pazardaki payı korunarak ya da artırarak kolektif olarak kullanılan ticari tekniklerin tümünü kullanıp (1983; 99) başta Türkiye’ye gelen Alman turistlerin bir sonraki yıl da gelmesini sağladıktan sonra tüm dünya ülkelerini Türkiye’ye çekmek hedeflenmelidir.

Genim, turizm olgusunu tüm ekonomik faaliyetler gibi arz talep dengesi çerçevesinde değerlendirildiğinde bir ülkenin dünya piyasasına arz ettiği ürün çeşitliliği talep çizgisini yükselteceği kanısındadır. (2002; 205) Genim’in bu saptaması dikkate alındığında arz

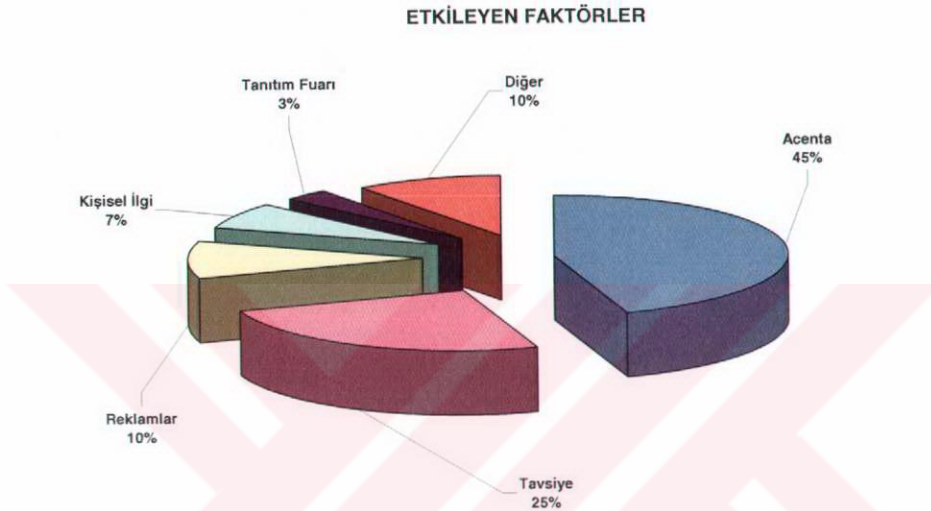
edilen ürünün çeşitli olması için o ülkenin turizme yönelik öz kaynaklarının da çok çeşitli olması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

İlkin, bir ülkenin turizme yönelik öz kaynaklarını hidrom (Suya dayalı kaynakların tümü), fitom (Karanın coğrafi oluşumu ile ortaya çıkış şekillerinin tümü), antropom (Tüm yönleriyle insan, insanlar için merak konusu olan şeyler, tüm yönleriyle uygarlıklar), litom (İnsanın yaptığı, düzenlediği ve çizdiği her şey), modern artistik değerler olarak belirlemiştir. (1991; 61-62) Bu kaynakların hepsine Türkiye sahip bir ülkedir. Özellikle antropom, litom ve modern artistik değerler konusunda turiste farklılık yaratacak zenginliğe sahiptir. Bu zenginliği İlkin Türkiye'nin 1432 km. uzunluktaki doğal plajlarını, 18 milyon hektarlık orman alanını, yüzlerce göl ve göletini, birçok akarsuyunu, yüksek dağlık alanlarını, 1500'ü aşkın içmece ve kaplıcasını, 15 değişik uygarlığa ait tarih öncesi çağlara uzanan 10.000'den fazla tarihi kentini ve 50.000 dolayındaki tarihi yerlerini örnek vererek Türkiye'nin turizm çeşitliliğini gözler önüne sermiştir. (1991; 61-62)

Bu çeşitliliğe sahip ülkemizin ekonomik ve sosyal yönden kalkınmayı sağlanması için ülkenin tüm kaynakları en verimli şekilde kullanılmalıdır. (Kızılırmak ve diğ., 2002; 201) Bunun içinde uzunca bir süredir hemen hemen yalnızca güneş ve deniz üzerine yoğunlaşan ülkemiz turizmi artık yeni turizm alanları yaratmalı ve bu alanları tüm dünyanın ilgi ve beğenisine sunma yollarını aramalıdır. (Genim, 2002; 205) Bu alanlar belirlenirken tabii ki turistlerin istekleri de dikkate alınmalıdır.

Potansiyel turistlerin gidecekleri tatil bölgelerine karar verirken, karar verme süreçlerini etkileyen bir dizi değişkenler mevcuttur. Bu değişkenleri; Meidann, gidilecek yerin imajı, harcanan paranın getirisi, gidilecek yerden beklentiler (1984; 166); Engel, problemin ortaya konması, bilgilerin toplanması, alternatiflerin araştırılması, alternatif seçeneklerden birinin seçimi, değerlendirme (1986; 122); Schmall, turizm ihtiyacı, bilgi toplama, karar verme, seyahat için hazırlık yapma (1977; 38); Mill ve Morrisson, dikkat çekme, bilgi sahibi olma, tutum ve davranışlar, ilgi duyma, değerlendirme, tercih etme ve istek, kanaat getirme, inanma, satın alma, deneme, kabul etme (1992; 123) olarak belirlemiştir.

Meidan, Engel, Schmall, Mill ve Morrisian'nın belirlediği değişkenler Türk turizmi açısından değerlendirildiğinde Türkiye tercih edilecek bir ülke olmaktan çıkıyor. Bunun sebebine bakıldığında turistin karar aşamasında dikkat ettiği hususları Türkiye bünyesinde taşıyor. Bilgi toplama sırasında turist gerekli reklam yapılmadığından Türkiye'den habersiz. Zaten Türkiye'ye gelen turistlerle yapılan ankette turistlerin çoğunun acenteler aracılığı ile Türkiye'yi tanıdığı öğrenilmektedir.

Pınar'ın da belirttiği gibi ülkenin turizme ait öz kaynakları ve turistin karar vermesini etkileyen değişkenler dikkate alındığında insanların Türkiye'yi ziyaret etmeleri için her şeyden önce Türkiye'nin varlığından, turistik olanaklarından haberdar olmaları gerekir. (1992; 25)

Turistlerin Türkiye'yi ziyaret etmesi ve Türkiye'den haberdar olması için Türkiye'yi tanııtma işi sadece acentelere bırakılmamalıdır. Türk turizminin tanımı devlet kanalı ve Türkiye'ye gelen turistler aracılığı ile yapılmalıdır. En önemli tanıtım tabii ki de Türkiye'ye gelen turistlerin yaptığı tanıtımdır. Ancak onlar Türkiye ile ilgili olumsuz imajı yok edebilirler. Bunun içinde gelen turistlerin ülkeden memnun ayrılması sağlanmalıdır.

Turistin Türkiye'den memnun ayrılmasını sağlamak hiç de zor bir iş değildir.

Türkiye'nin üzerinde konuşlandığı coğrafyadaki geçmişi, yaklaşık bin yıl kadardır. Oysa bu coğrafyada sayısız medeniyet ve topluluk

yaşamıştır. Farklı inanç ve kültürden medeniyetin izleri vardır. Yaklaşık bin yıldır bu coğrafyada egemen olan Türk milletinin izleri de mevcut zenginliğe eklendiğinde ortaya çıkan renklerin karmaşıklığı, belli bir potada sentez yapılmasını ve bu sentez üzerinde bir ürün kimliği oluşturulmasını zorunlu kılmaktadır. Bu zorunluluk ülkemize yönelik seyahat talebinin oluşmasını hızlandıracağı gibi gelen turistlerin geçmişin mirasıyla birlikte günümüz Türkiye'si ve Türk toplumu hakkında da pozitif bir kanaat sahibi olmasını sağlayacaktır.(Kuveloğlu, 2004; 91-92)

Kuveloğlu'nun da dediği gibi turistin Türkiye ve Türk toplumu hakkında olumlu bir kanata sahip olmasını sağlayacak pek çok faktör Türkiye'de mevcut olmasına rağmen Türkiye'de turizmin ortaya çıktığı 1980'li yıllardan beri süre gelen ucuz tatil imajı halen devam etmektedir. Bu nedenle de turist sayısı artmakla birlikte turizm gelir bağlamında hak edilen düzeye bir türlü gelinebilmiştir. (Tunç, 2003; 48) Türkiye turizmin hedefi medeniyetlerin merkez üssü olan eşsiz Türkiye coğrafyasını dünyaya anlatarak (Kuveloğlu, 2004; 51) altmış milyon turist yerine Amerika Birleşik Devletleri'ne giden on beş milyon turist gibi en yüksek döviz miktarını bırakan, zevkli, çevreyi tanıyarak gelen, ülkeye hayran ve çok para harcamaya hazır olan turistler olmalıdır. (Ortaylı, 2002; 114)

II. Kültür Turizmi

Değişen müşteri profiline paralel olarak turizm sektörünün de değişmesi daha donanımlı olması, açıkçası yeniden yapılanması gerektiği için (Emir, 2002; 129) Öztürk, turistlerin beklentileri, istek ve ihtiyaçlarındaki değişimleri araştırmaya yönelik çalışmalarda turistin artık deniz, kum, güneş gibi unsurları kapsayan turizm faaliyetleri yerine daha değişik turizm faaliyetlerini ortaya çıktığını saptamıştır.(2002;192) İnsanların turizm ile ilgili beklentilerinin değişmesinde iş hayatında yaşanan stresin, yıllık izinlerin artmasının ve gelirin yükselmesi etkili olmuştur denilebilir. Arzı farklılaşması alternatif turizm çeşitlerini ortaya çıkarmıştır. Alternatif turizm çeşitlerinde birisi de kültür turizmidir.

Genim; arzın farklılaşması ile ortaya çıkan kültür turizminin, arzın farklılaşması ile değil bilinmeyi bilme, görülmeyeni görme ve öğrenme iç güdüsü ile gerçekleşen kültürel gezilerle ortaya çıktığını savunmaktadır. (2002; 205) Dinçer de insanların ilk çağlardan başlayarak din, savaş, fetih, ticaret, göç ve merak gibi değişik etkenlere bağlı olarak

seyahat ettiklerini ve bu etkenlere bağılı olarak seyahat etme nedenlerinin başında da kültürün ilk sıralarda yer aldığını söyleyerek Genim'e destek çıkmaktadır. (2000; 69)

Genim ve Dinçer'in dediğı gibi kültür turizmi, turizmin başlangıcı olarak kabul edilse de bu turizm çeşidini uygulayanlar büyük bir ihtimalle bu durumun farkında değillerdi. Bu yüzden de kültür turizmini turizmin başlangıcı almak pek doğru olmasa gerek.

Akat'ın da tarihi ve kültürel zenginlikleri yakından görmek, bilgi sahibi olmak ve çeşitli dönemlere ait uygarlıklar arasında karşılaştırmalar yapabilmek kültür turizmini doğuran ana faktör olarak kabul etse de (Akat; 1997; 19) kültür turizminden ilk kez 1969 yılında Oxford'da ICOMOS Kongresinde bahsedilmiştir. (Koster, 1996; 231) Bu durum da gösteriyor ki kültür turizmi ile ilgili birtakım uygulamalar olsa da turizm otoriteleri tarafından kültür turizminden ancak 1969 yılında bahsedilmiş. 1969 yılında dikilen fidan günümüzde büyümeye başlamış hatta meyve verir duruma gelmiştir.

Spielberg, kültür turizmi ile ilgili yapılan bir araştırmada kültür turizminin 1970'li ve 1990'lı yıllara göre günümüzde iki kata yaklaşan artışlar meydana geldiğini ve yine bir başka araştırmada da gezinin planlanması sırasında en önemli etken nedir sorusu sorulduğunda 1980 yılında kültür % 48 oranında önemliyken 1990'lı yıllarda % 88'lere ulaştığını belirlemiştir. (1995; 363)

Spielberg'in görüşlerini WTO'nun yaptığı bir başka araştırma da desteklemektedir. Kültürel turizmin gelişim sürecinin önümüzdeki yıllarda da artarak devam edeceği WTO'nun yapmış olduğu 2020 yılına ilişkin çalışmada özellikle Avrupa, Ortadoğu ve Asya bölgelerinde önemli sayılabilecek bir oranda büyüme olacağı tahmin edilmektedir. (WTO, 1998; 38) Türkiye Asya ile Avrupa arasında köprü vazifesi görürken bir taraftan da Ortadoğu ile bağlantısı vardır. WTO'nun yaptığı araştırmada bu üç bölgede yer alan ülkelerin kültür turizminde daha fazla büyüme olacağı saptandığına göre Türk turizmi bir an önce bu alana yatırım yapmalıdır. Sahip olduğu güzellikleri Kültür turizmine uyarlayarak gereken büyümeyi göstermelidir.

Raynaud kültür turizminde hedeflenen noktaya gelmek için birtakım şartları yerine getirmek gerektiği üzerinde durmaktadır. (1994; 11) Bu şartlar turistle ilgili olup aşağıdaki gibi sıranabilir:

- Kültür açısından önemi olan bir ürünü tüketmek (Bir sanat eseri, bir anıt, gösteriler)
- Kültürlü olmayı istemek, yeni objeleri, insanları ve eserleri tanımak, anlamak.
- Bir aracının ortaya çıkması; bu aracı bir insan ya da bir doküman olabilir.

Raynaud'un belirlediği şartlara bakıldığında kültürel turizmin gerçekleşmesinin ana koşulu kültürel değere sahip bir ürünün var olmasıdır. Kültürel ürün olmadıktan sonra turist istediği kadar kültürlü olmayı istesin bir şey ifade etmez. Bu durumdan en iyi şekilde faydalanmak isteyen ülkeler sahip oldukları kültürel değerlerin pazarlamasını en iyi şekilde yapıp turisti ülkesine çekmelidir.

Kültürel turizm insanların gelişmesine etki eden birçok etkeni de bünyesinde bulundurmaktadır. Swarbrooke bunları aşağıdaki gibi sıralamıştır: (1997; 232)

- Kültürel turistlerin eğitim düzeylerinin yüksek olması nedeniyle, insanlar katılacakları seyahatlerde daha fazla bir şeyler öğrenme arzusu içindedir.
- Kültürel turizm katılımcılara pozitif düşünce gücü sağlar.
- Kültürel turizmin yeni formlarının gelişimi
- İnsanların medya aracılığı ile kültürel turizm olanaklarının farkına varması
- Kültürel turizm ile ilgili olarak özel sektör ve gönüllü kuruluşların yapmış olduğu pazarlama faaliyetleri
- Doğu Avrupa'daki ekonomik ve politik değişimin etkileridir.

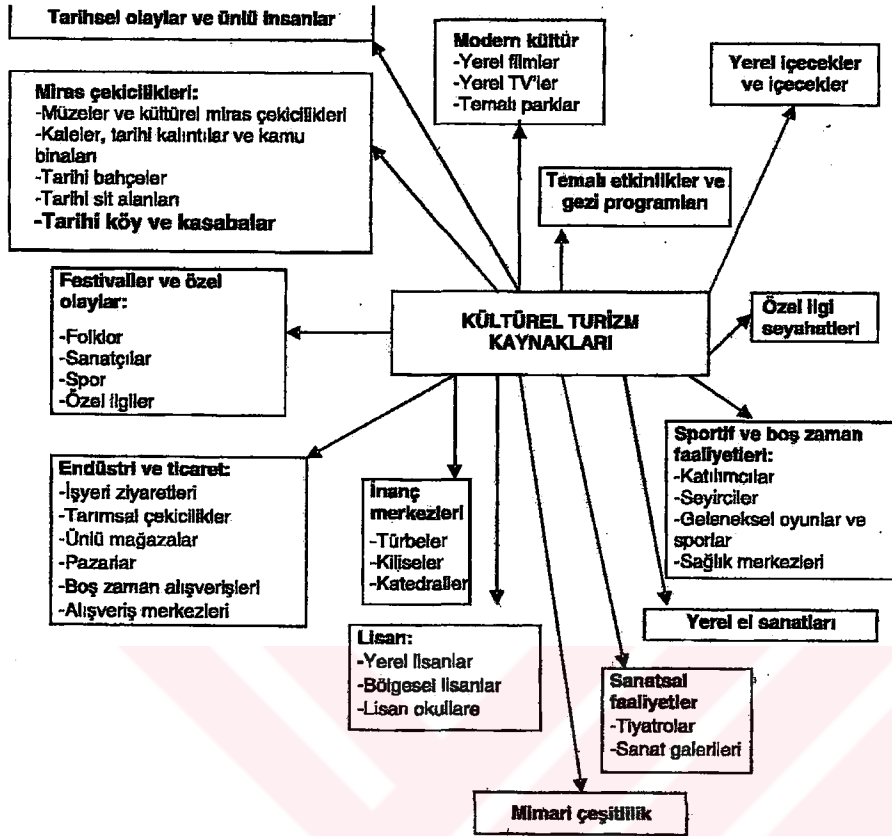
Tunç, kültür turizminin gelişmesine etki eden yukarıdaki etkenlerin dışında eski sanat eserlerinin, tarihi yapıların, müzelerin, eski uygarlıklara ait kalıntıların görülmesi amacıyla yapılan seyahatler, araştırma ve inceleme için yapılan yer değiştirmeler sonucu doğan kültür turizmi kişilerin yani turistlerin ufuklarını da açtığı görüşündedir. (1998; 32)

Dinçer de kültür turizminin faydalarını başka açıdan değerlendirmektedir. (2000; 70) Dinçer'e göre kültürel turizmin faydaları:

- Turist deneyimlerine artı değer kazandırarak kaliteli turist ile kolaylıkla iletişim kurulabilir.
- Modern turizm tüketim kalıplarına uyar ve sürekli tatmine yol açan yeni ürünleri ve yeni deneyimleri araştırır.
- Gelişen turizm pazarının bölümlere ayrılmış taleplerini karşılayan farklı bir turizm ürününün geliştirilmesine katkıda bulunur.
- Güneş-deniz ve kum kaynaklarının dışında geriye kalan yeni destinasyonlar için farklı bir bakış açısı yaratır.
- Turizmin mevsimlik problemlerini çözmek için daha aktif tatilleri, daha çevreci etkinlikleri, kısa süreli gezileri, iş gezisi yapanlara artı değer yaratan seyahatleri önermektedir.

Bu kadar faydası bulunan kültür turizminin yakında insanların gözdesi olacağı kesindir. Kültür turizminin faydaları ile birlikte moda anlayışından dolayı da popüler bir turizm çeşidi olması muhtemeldir. Günümüz insanı tercihlerini moda anlayışa göre belirliyor. Kültürel turizmini faydaları yüzünden tercih eden insanlar bu turizm çeşidini moda turizm çeşidine dönüştürdükleri an kültür turizmi turizm çeşitleri arasından en fazla rağbet gören turizm çeşidi olacaktır. Kültür turizminin kaynaklarını bünyesinde bulunduran ülkeler de bu durumdan en iyi şekilde faydalandığında ekonomik anlamda olumlu yönde değişim yaşayacaklardır.

Ülkeler kültür turizminden en iyi şekilde faydalanmak için kültür turizminin kaynaklarını bilip ülkelerinde var olan kaynakların tanıtımını en iyi şekilde yapmalıdırlar. Richard kültürel turizmin kaynaklarını aşağıdaki gibi belirtmiştir. (2001; 23)

Richard'ın belirlediği kaynaklar incelendiğinde Türkiye turizmi bütün kaynaklara az ya da çok sahiptir. Bu kaynaklar turizme uyarlanıp kullanıldığı vakit kültür turizminde Türkiye dünya listelerinde ilk sırayı alabilir. Pek çok medeniyete ev sahipliği yaptığı için Türkiye coğrafyası kozmopolit bir yapıya sahip olup bu zenginlik bir an önce farklı disiplinlerin bir araya gelmesiyle oluşan bir kurul tarafından hazırlanıp en iyi tanıtımla dünya insanlarına tanıtılmalıdır.

Kültür turizmi ile birlikte farklı bir turist kitlesi de oluşmuştur.

Kültür turizmi ile ilgili olarak Kanada ve Amerika'da yapılan çalışmada kültürel turistler ile ilgili bazı saptamalar olmuştur.

- Tatil turizmine katılanlara göre gelir düzeyleri daha yüksektir ve tatil süresince daha fazla harcama yapmaktadırlar.
- Gezi sırasında geceleme süreleri daha uzundur.
- Konaklama tercihleri olarak otel ve moteller daha çok tercih edilmektedir.
- Alışveriş daha fazla yaparak harcama miktarları diğer turistlere göre daha fazladır.

- Gidilen yörede yaşayanlara göre eğitim düzeyleri daha yüksektir.
- Seyahate katılanlar arasında kadınların oranı erkeklere göre daha fazladır.
- Kültürel seyahatlere katılanlar orta yaş ve üzeri gruptadırlar.

İnsanın üstünde yaşadığı dünyayı hem geçmişi hem de bütünüyle keşfetme, tanıma isteği, tarihsel ve kültürel öneme sahip kalıtları ve canlı örnekleri görme gereksinimini doğurur. Çünkü insanlar o tarihsel ve kültürel kalıtın içinde kendini görme ve değerlendirme şansına sahiptir. (Başçı, 1990; 10-11) Böylelikle ortaya çıkan kültürel turistler tüm turizm işletmelerinin hedeflediği turist kitlesidir.

Günümüzde turizm endüstrisi tüm dünyada 4 trilyon 745,7 milyar dolar gelir ile global GSMH'nin %10.6'sını doğrudan ve dolaylı olmak üzere 221.568.000 iş imkanı ile dünyadaki toplam istihdamın %8.3'ünü sağlamaktadır. (World Travel, 2005; 8) Böyle olunca da ulusal ve uluslararası düzeydeki ekonomiyi, kültürü ve toplumu geniş boyutlarda etkileyerek beraberinde ülkeye çok yönlü yararlar sağlamaktadır. (Usta, 1995; 13)

Müşterilerinin isteklerini, ihtiyaçlarını ve beklentilerinin hangi yöne doğru gittiğini bilen turizm işletmecileri. (Öztürk, 2000; 11) İssı'nın da dediği gibi bir taraftan turizm pastasından pay almaya çalışırken pazarın temel isteklerini de dikkate alan bir ürün stratejisi izlemekte diğer taraftan kendi öz değerlerini turistik ürün olarak sunabilmenin savaşını vermeye başlamıştır. (1998; 9)

Türkiye'yi kültür turizmi açısından değerlendirmek gerekirse de Türkiye'nin üzerinde bulunduğu coğrafya dünyanın en eski uygarlıklarına ev sahipliği yapmış olup gün yüzüne çıkarılması sağlanmış olan kültürel zenginliklerimizle Türkiye göz kamaştırmaktadır. (Tok, 2002; 221) Sezgin Genel Turizm adlı kitabında Türklerin ta Selçuklular döneminde seyahat edenlerin hizmetine yönelik kervansaray inşa ederek çağdaş konaklama tesislerinin ilk örneğini verdiklerini dile getirmektedir. Çok eski çağlardan beri turizmle uğraşan Türkler günümüzde turizm konusunda istenilen noktada değildir. Bunun temel nedeni Kuveloğlu'nun da dediği gibi Türkiye'nin hala deniz, güneş ve kumunun kalitesiyle

anılmasıdır. (2004; 49) Oysa Türkiye her dinden insanın her milletten insanın bir şeyler bulabileceği kültürel bir coğrafyaya sahiptir. Amerikalı yazar Jeremy Rıfkın da Türkiye'nin kültür turizmi ile ilgili şöyle demektedir. (Yeter, 2002; 88) :

“ 21. yüzyıl Kültür ticaretinin yüzyılı olacaktır. Türkiye ise en büyük kültür hazinesine sahip ülkelerde birisidir. Eğer Kültürel potansiyelinize sahip çıkar, onu pazarlarsanız 21. yüzyıl sizin olacaktır.”

Kültür turizminde dünyadaki birçok ülkeden daha fazla zengin değerlere sahip olmasına rağmen Türkiye'de kültür turizmi istenilen düzeyde gelişmemesini (Kızılırmak, 1999; 33) Issı Türkiye'nin deniz , kum, güneş gibi geleneksel turizm ürünü konusunda bir problemi yokken halen bu tarz ürünü vermeye devam etmesine bağlıyor. (1998; 14) Gidilecek yerlerde veya yeni bir medeniyet ve kendine has da olsa bir kültür muhiti bulunması da turizmin şartlarından. (Dikmen ve diğ., 1965; 46) olduğu için Türk turizmi alternatif turizm alanlarından kültür turizmine yönelmelidir. Bunu yapmak içinde ilk olarak kültür turizmi ile ilgili sahip olduğumuz değerler ilgili kişilerce belirlenmelidir. Daha sonra da Ergün'ün de belirttiği gibi turizm açısından önemli olan eski yapılara yeni fonksiyonlar yüklenmelidir. (1990; 45) Kültür turizmi ile ilgili bu şekilde gerekli alt yapı oluşturulduktan sonra Barutçugil'in de belirttiği kültürel tanıtımın eksikliğine çare bulunmalıdır. (1986; 153)

Bütün bunlar tamamlandığında Türkiye'nin sahip olduğu doğal güzellikler, tarihi öğren yerleri ve sahip olduğu coğrafi özellikler doğrultusunda turistlerin geliş nedenleri olarak ilk üç sırayı tatil (deniz, kum, güneş), kültür ve sportif aktiviteler alırken (Tunç, 2003; 47) ilk sırayı kültür turizminin alacaktır. Çünkü tüm insanlarda olduğu gibi Avrupalılarda da doğallığa ve doğaya dönme arzusu gelişmektedir. (Rızaoğlu, 1992; 39) Bu arzu da dikkate alınarak gerekli çalışmalar yapılarak Türk turizminde kültür turizmi ön plana çıkarılmalıdır.

I. BÖLÜM: ANTALYA'DA KÜLTÜR TURİZMİ KAPSAMINDA SUNULAN KÜLTÜREL ANİMASYONLAR

A. ANİMASYON VE KÜLTÜREL ANİMASYONLAR HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Türk dil kurumunun sözlüğünde animasyon; Fransızca animation kelimesinden gelmiş olup canlandırma anlamında kullanılmaktadır. Turizmde animasyon ise turistik yaşamdan neşe ve zevk alması için turiste rekreasyon imkanı sağlayacak ve de turizm amaçlı motivasyon aktivitelerine katılımını sağlayacak bütün girişimler olarak tanımlanır. (Erdem, 1987; 2) Erdem'in animasyon tanımında her ne kadar animasyon, turistik tesislerde turistin rekreasyon zamanlarını değerlendirmek, eğlenceli vakit geçirmek amacıyla yapılan aktiviteler olarak değerlendirilse de animasyonun bu tanımda yer alan eğlendirici, neşelendirici işlevinin yanında göz ardı edilen bir işlevinden söz etmek mümkündür. Şöyle ki son yıllarda gelişen teknoloji, değişen dünya koşulları ile birlikte bireyselleşen insan kendi kabuğu içinde yaşamaya başlamıştır. Günlük yaşamda tek başına olmanın sıkıntılarını yaşayan insanlar turistik tesislerde animasyon aktivitelerine katılarak yeniden toplumsallaşma yolunda adımlar atmış olur. Bu açıdan bakıldığında animasyon aktiviteleri eğlendirici özelliğe sahip olmanın yanında bireyselleşen insanları toplumsallaştırma görevini de üstlenmektedir.

Hazar, turizm hizmetlerinde çeşitlilik sağlama, konaklama süresini uzatma, oda satışı ve yiyecek içecek satışlarını canlandırma gibi konularda da animasyon hizmetlerinin öneminin her geçen gün arttığı üzerinde durmaktadır.(1993; 21) Türk turizminde otellerin geneli misafirlerini turlar sayesinde bulmaktadırlar. Tur şirketleri ile anlaşılan oteller ya odalarını belirli bir fiyata tura satıp turistle ücret konusunda hiçbir diyaloga girmiyorlar ya da uygun kampanyalar yapıp tur aracılığı ile misafirlere ulaşıyorlar. Hangi sistem kullanılırsa kullanılsın turistler otellere her şey dahil sistemiyle geliyorlar. Böyle olunca da ekstra bir şeye para ödemek istemiyorlar. Bu yüzden de tatil süresince otelin dışına çıkmayan turisti memnun etmek de animasyon ekibine yani animatörlere düşüyor. Otellerde turistin en fazla karşılaştığı kişi animatörler olduğu için turist otelle ilgili sıkıntılarını da memnuniyetlerini de animatöre anlatmaktadır. Bu durumda animatör turist

ile otel yönetimi arasında köprü görevini üstlenmektedir. Bu görevi başarıyla tamamlayanlar turistin memnun olarak tesisten ayrılmasını sağlayıp belki bir sonraki yıl turistin yeniden gelmesini sağladıkları gibi turistin olumlu reklamı sayesinde yeni misafirleri de kazanmış olurlar.

Ayrıca Bakır'ın da ifade ettiği gibi animasyon bir seyahati ilginç kılacak ve memnurlukla noktalandırarak her şeyle ilgili olup huzurlu bir ortam, değişik ilgi odakları, turistlerin beklentilerine bağlı faaliyet ve eğlenceler, kişiyi zenginleştirme ve yaratıcılık sağlayıcı faaliyetlerin tümü animasyonu oluşturmaktadır. (1990; 31) Animasyon aktiviteleri turistin ihtiyaçlarına cevap verdiği ölçüde turisti memnun edip günlük hayatta karşılaşmadığı dikkat çekici aktivitelere katılmak da turisti memnun edecektir.

Turiste sunulan aktiviteler turisti memnun ettiği gibi tesislerin de kâr sağlaması sağlamasına yardımcı olmalıdır. Bu yüzden animasyon aktiviteleri tesislerin uyguladığı politikaya göre çeşitlilik göstermektedir. Her şey dahil sistemi geçerli ise farklı aktiviteler tam pansiyon sistemi geçerli ise farklı aktiviteler uygulanmaktadır. Her şey dahil sisteminde ister gündüz animasyonu olsun ister gece animasyonu olsun animasyon aktivitelerinin uygulanacağı yer barların uzağında tercih edilmektedir. Bara uzak yerde yapılan aktiviteler sırasında turist bara gidip içecek ya da yiyecek alamayacağı için tüketim sınırlanmış oluyor. Tam pansiyon sisteminde ise durum tam tersine aktiviteler barın daha yakınlarında yapılıyor. Amaç yorulan, acıkan, susasan turistlerin bardan bir şeyler alıp tüketimi artırarak kazanç sağlamak. Her şey dahil sisteminde akşam animasyonları saat 23.00 gibi sonlandırılıp turistler diskoda eğlenmeye çağrılıyor. Buradaki amaç otellerin çoğunda saat 24.00'den sonra içecekler ücretli olduğu için diskoda içki satışı yapmaktır. Böyle olunca da animasyon aktiviteleri turisti eğlendirip hoş vakit geçirmesini sağlarken tesisin de kazanç sağlamasında etkili oluyor.

Animasyon aktiviteleri, dinlenme tesislerinde hareketlilik, canlılık yaratmak, turistin turlardan ve denizden arta kalan zamanını değerlendirmede (Öğünlü, 1984; 264) önemli olduğundan, hem de tesisin kâr sağlamasında etkili olduğu için kullanılan aktivitelerin olduğu için çok iyi belirlenmesi gerekir. Bu aktiviteler hem turistin zenginleşmesini

sağlamalı, hem turistin yaratıcılığını ortaya çıkarmalı hem eğlenceli olmalı hem de tesise gerek maddi gerekse duygusal yönden kar sağlamalıdır.

Turistik tesislerde pek çok animasyon aktivitesi kullanılmakla birlikte Özkan, tesislerin animasyon aktivitelerini deniz aktiviteleri(sürat motorunu kaptan eşliğinde veya kaptansız olarak kiralamak, gününbirlik yat gezileri, kısa süreli 3-4 saatlik bot gezileri, su kayağı, rüzgar kayağı, küçük motorla veya daha büyük botlarla balık avı organizasyonu, deniz traktörü, yelkenliler, balık avı, yüzmeye, deniz paraşütü, deniz bisikleti), kara aktiviteleri (tenis kortları, atlı sporlar, çevre gezileri için fayton, mini golf sahası, okçuluk, masa tenisi, basketbol, mini futbol, voleybol) dinleti aktiviteleri(gezinti, sanat atölyesi uğraşları, botanik bahçesi uğraşları, mini golf, bilardo, tavla ve satranç oynama, güneşlenme, çevreyi seyretme, su oyunları izleme) sağlıklı yaşam aktiviteleri (masaj üniteleri, sauna üniteleri, Türk hamamı, buhar banyosu, sıcak ve soğuk pisinler, jimnastik salonu, koşu pistleri) ve gece aktiviteleri (restoranlarda geceler düzenlenerek dansöz ve müzisyenlerle zenginleştirilebilir, tesisin uygun bir bölümünde kına gecesi yapılabilir. Gecenin tüm ayrıntıları aslına uygun olmalıdır, otelin özel yemekleri varsa bu yemek, içki ve zengin garnitürlerle güzel müzik eşliğinde bir geceye dönüştürülebilir, kıyı tesislerinde deniz mahsullerini içeren seçkin içeceklerle tamamlanan güzel bir gece düzenlenebilir, yat ve botlarla gece turları düzenlenebilir, diskolarda, şampanya partileri, dans yarışmaları, güzellik yarışmaları, defileler, tesisin varsa amfi tiyatrosunda halk oyunları ve konserler düzenlenebilir.) olarak gruplandırmıştır. (1993; 32) Özkan'ın sınıflamasında yer alan deniz aktiviteleri ile kara aktivitelerine tesislerin tümünde rastlamak mümkündür. Bu aktiviteler üzerinde farklılık yaratmak da pek mümkün değildir. Oysaki animasyon aktiviteleri farklılık gösterdiği ölçüde turist tarafından beğenilmektedir. Bu yüzden Özkan'ın sınıflandırmasında yer alan dinleti aktiviteleri, sağlıklı yaşam aktiviteleri ile gece aktiviteleri farklılık göstermek amacıyla faydalanılabilir. Keza bu animasyon aktivitelerinde tesisler kendi kültür öğelerini kolaylıkla kullanılabilir. Zaten günlük hayatın dışında bir şeylerle karşılaşmayı bekleyen turist için bu farklılık hemen dikkat çekecektir. Örneğin dinleti aktivitelerinde tavla oyununu turiste öğretmek, sağlıklı yaşam aktivitesinde Türk hamamında turisti ağırlamak, gece aktivitelerinde Türk işlemlerinin hakim olduğu kıyafetleri turistlerin de manken olarak kullanıldığı bir defile sunmak turistin ilgisini

cekecektir. Bu tarz aktiviteler turisti günlük hayattan tamamıyla uzaklaştırıp kendisine farklı bir ülkede tatil yaptığı hissini verecektir.

Özkan'nın dışında Erdem de tesislerin kullanması için animasyon aktivitelerini sportif animasyonlar(su sporları, jimnastik, atletizm, binicilik, dağcılık, oyun sporları), sosyo-kültürel animasyonlar, yarışma animasyonları, eğlence ve eğlendirme animasyonları, plastik sanat animasyonları, çocuk kulübü animasyonları olarak sınıflandırmıştır. (1987;15-25)Erdem sınıflamasında sosyo-kültürel animasyonları ayrı bir başlıkta almıştır. Sosyo-kültürel animasyonlar turiste farklılık yaratmakta kullanılacak en önemli aktivite şeklidir. Bilindiği üzere kültür unsurları ulusları birbirinden ayıran yapı taşlarıdır. Ulusların kültürel öğelerine yer verilen aktiviteler turiste sunulduğu zaman turist başka hiçbir yerde rastlamadığı bu aktiviteleri merak içinde izleyecek ve yaşadığı farklılık sayesinde farklı lezzetleri tatmış olarak ülkesine dönecektir.

“Turistik İstasyonlarda Animasyon” adlı çalışmada turistik tesislerde en sık rastlanan animasyon aktiviteleri düzenlenmiş ziyaret ve geziler, sportif faaliyetler, plaj oyunları, gösteriler, defile, festival, sergiler, fuarlar, müzik vb. faaliyetler olarak belirtilmiştir. (1983; 36)Bu animasyon aktiviteleri hemen her tesisle uygulanmakla beraber Hacıoğlu yabancı turistlerin ağırlıklı olduğu turistik tesislerde kullanılan animasyon aktivitelerini düzenli ziyaretler ve gezintiler, spor faaliyetleri, balık ve kara avcılığı, sanat gösterileri, tiyatro, sinema, dans, ulusal şenlikler ve geçit törenleri, sergi ve fuarlar, kumarhaneler, kabareler, gece kulüpleri, hediyelik eşya sanatkarları olarak sınıflandırmıştır. (1998; 84) Her iki sınıflandırmaya bakıldığında sınıflamaların birbirinden çok da farklı olmadığı görülüyor. Oysa Hazar'ın da dediği gibi animasyon hizmetleri turistlerin boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirilmesini amaçlayıp turistik ürünlerin kalitesini ve çeşitliliğini artırarak yenilikçi üretime imkan vermelidir.(1999; 39) Bu nedenle turistik tesisler imkanları doğrultusunda yukarıda sayılan aktiviteleri istedikleri gibi çeşitlendirip turiste ülkenin farklılığını yaşatmalıdır.

Yukarıda sayılan animasyon aktiviteleri ile yeni üretilen animasyon aktivitelerinin uygulanmasında dikkat edilmesi gereken hususları Erdem aşağıdaki gibi sıralamıştır(1987; 7):

- Toplumsal değerleri rencide edecek esprilerden ve gösterilerden kaçınılmalıdır.
- Politik görüşleri ve tercihleri yansıtan aktiviteler yapılmamalıdır.
- Herhangi bir konuğu hedef alarak onun kişiliğini rencide edecek davranış ve esprilerde bulunulmamalıdır.
- Konukları animasyona iştirak ettirmek için davet edebilir ancak kesinlikle zorlama yapılmamalıdır.
- Animatörler, tatilcilerin beklentileri ve onların seyahat nedenleri hakkında tam bir bilgiye sahip olmalıdırlar.
- Animasyonda sportif malzemenin kaliteli ve yardımcı elemanların güvenilir olması sağlanmalıdır.
- Animasyonda uygulama planı hazırlanırken mevcut kaynakları, yeni ihtiyaçlara uygun düşecek biçimde kullanılması sağlanmalıdır.
- Mümkün olduğu kadar çeşitli program düzenlenmeli, her gruba aynı program uygulanmamalıdır.
- Animatörler, rehberler, konukların kişisel sorunlarında zmlayıcı olmalıdır.

Animasyon aktivitelerinin amacına ulaşmasında titiz çalışma gerektiği Erdem'in sıralamasında da net olarak vurgulanmıştır. Yukarıdaki hususlara dikkat edilmediği durumlarda olağanüstü aktiviteler de düzenlense turist memnun olmayacaktır. Örneğin yapılan araştırmalar esnasında Rus turistler ile Alman turistlerin birbirlerini pek sevmedikleri görüldü. Türkiye'yi ziyaret eden turist sayılarına bakıldığında en fazla Almanların ve Rusların ülkemizi tercih ettiği bilinmektedir. O zaman bu iki ülke vatandaşının tesislerde bir arada olacağı kesindir. Bu durum dikkate alınarak her iki ülke vatandaşını da memnun edecek, birini diğerinden üstün tutacak aktivitelere yer verilmemesine dikkat edilmelidir.

Animasyon bir tatilin neşeli, canlı, hareketli ve ilginç geçmesi için her olanağı sağlayan bir eylem türü (Evliyaoğlu, 1989; 107) olduğu için turistin tesisten mutlu ayrılmasında etkili olup turistik tesisin itibarı için oldukça önemlidir. Turist tesisin diğer öğelerinin yanında animasyon aktivitelerinden memnun kalırsa tesisten ayrılırken aklında olumlu bir imaj olacaktır. Bu bağlamda animasyon yaratıcılarına, yani animatörlere oldukça önemli iş düşmektedir.

Animatör; turiste, onu eğlendiren ve oyalayan ilgi çekici etkinlikler hazırlayan ve sunan kimsedir. Turist çoğu kez, değişim ve hareket gereksinimini doıurmak için yolculuğa çıkar. Onun için bu gereksinimlerinin etkili bir biçimde doyuma ulaşmasına yardım eden

görevliler animatörlerdir. (Doğan, 2004; 119) Animasyon aktivitelerinden en iyi sonucu almak için kullanılacak aktivitenin seçilmesinin yanında aktiviteyi hayata geçirecek personelin yani animatörlerin de birtakım hususları bünyesinde bulundurması gerekir. Bu hususları Hazar; animatörün turistlerin ihtiyaçlarına iyi cevap verebilmesi için mevcut kaynakları, araçları ve zamanı verimli bir şekilde kullanma yeteneğine sahip olmasını, insanlarla iyi ilişkiler kurabilme yeteneğine sahip olmasını, turistleri çok iyi analiz etmesini, turistlerin ihtiyaçlarındaki değişimleri fark etmesini, zamanında gereken tedbirleri alabilmesini, çalıştıkları bölgenin, ülkenin tarihini, kültürünü, değer yargılarını araştırıp bu konularda yeterli bilgiye sahip olmasını, yeniliklere uyum sağlayabilmesini, müşterilerle sürekli muhatap olduğu için onların ilgisini çekecek şekilde tesisi dizayn edebilmesini, otelin yöneticileriyle sürekli diyalog kurarak kararların alınmasına, organizasyonun yapılmasına ve hatta animasyonla ilgili bütçenin oluşturulmasına yardımcı olmasını, animasyona katılanlara eşit davranmasını, aktivitelerin demokratik hava içerisinde yürütülmesini sağlayabilmesini, fiziksel görünüşüyle turistlere antipati yaratmamasını, kendisini sürekli yenileyebilmesini, değişikliklere ayak uydurabilmesini, otelde bulunan turistleri mümkün olduğu kadar aktivitelere katılmaya teşvik etmesini, en az bir yabancı dili çok iyi bilmesini, animasyonla ilgili teorik ya da pratik bilgiye sahip olmasını, animasyon konusunda ve bazı animasyon teknikleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmasını doğru bulmaktadır.(1993; 80)Zaten bu hususları bünyesinde taşıyan animatörlerin turisti memnun etmeden göndermesi beklenemez. Yalnız bu konuda dikkat edilmesi gereken husus turistik tesislerin bünyesinde çalışan animatörlerin bu hususların çoğunu taşıyamamalarıdır. Yapılan araştırmalarda turistik tesislerde çalışan animatörlerin çoğunun yabancı olduğu saptanmıştır. Bunun temel nedeni animatör alanında eğitim veren kuruluşların Türkiye’de bulunmamasıdır. Bu problemden ötürü Özellikle Tunuslu animatörler bu alanda çalışmaktadırlar. Rus animatörler de güzel dans ettikleri ve uygun fiyata çalıştıkları için tercih edilmektedir. Türk animatörlerin de çalıştığı tesisler bulunmakla birlikte bu tesislerde çalışan Türk animatörlerin genelini lise mezunu olup yabancı dil bildikleri ve iyi dans ettikleri için bu alanda ilerledikleri görülmektedir. Bu şekilde alanla ilgili alt yapıya sahip olmayan animatörlerin Türk kültür öğelerini animasyon aktivitelerinde kullanması beklenemeyeceği gibi yabancı animatörlerin de birkaç yıl Türkiye’de yaşamakla Türk kültürünü öğrenmeleri beklenemez.

Tesislerin tercih edeceği animatörlerin Hazar'ın belirlediği hususları bünyesinde taşıması yetmeyip, açık ve kapalı yerlerinin dinlenme kaynaklarını düzenleyip tümünü turistlerin hizmetine sunmak (Topuzlu, 1986; 199) için Arcan'ın belirlediği Spor Animasyonları (Futbol, Basketbol, Voleybol, Tenis, Golf, Ok Atma, Ata Binme, Fitness, Yüzme, Su Altı Dalma, Avcılık, Yelken, Kano, Rüzgar Sörfü, Su Kayağı, Deniz Bisikleti, Deniz Paraşütü, Su Topu, Havuz Oyunları) Sosyo-Kültürel Animasyonlar (Ziyaret ve Gezi, Çeşitli Kültürel Faaliyetler, Müzik Kulüpleri, Tiyatro, Dans Kulüpleri Animasyonları, Tartışma, Açık Oturum Animasyonları) Eğlence Animasyonları (Anfi Tiyatro Eylemleri, Diskotek ve Gece Kulübü Eylemleri, Dans yarışmaları düzenleme, masa ve barda sohbet etme, ilgi çekici etkinlikler) Genel veya Çeşitli Teknik Konularla İlişkili Animasyon (Çocuk Kulübü Animasyonları, El ve Plastik Sanatlar Animasyonları, Yönetme Animasyonları) alanların en az birinde de uzmanlaşmış olması gerekmektedir. (1989; 25)

Değişen dünya koşulları turizm anlayışını farklılaştırmış turizm pastasından pay almak isteyen tesislerin bu farklılığı tesislerine yansıtması gerekmiştir. Bu bağlamda turiste farklı ne yapılabilir sorusu üzerine animasyon aktiviteleri tesiste önem kazanmıştır. Farklılık yaratma sonucunda Evliyaoğlu'nun da sıraladığı; doğal çekicilikler (arazi yapısı ve sitler, sitlerin, plajların, kayak alanlarının, nehirlerin, toprağın özellikleri, iklim, mevsimler, ısı, güneş durumu, etkili rüzgarlar), kültürel nitelikli çekicilikler (tarihi unsurlar; tarihsel olaylara tanıklık eden anıt ve yerler), sanat zenginlikleri (arkeolojik sanat eserleri, mimari, sergiler, çeşitli sanat toplantı ve gösterileri), diğer uygarlık özellikleri (geleneksel şenlikler (bayramlar, folklor, din, yaşam biçimi), teknik kaynaklar (gezilecek tesisler, el sanatları, inşaat ve dekorasyon malzemeleri), mevcut ya da gerçekleştirilebilen eğlence hizmetleri (müze, tiyatro, sinema, sergi salonu, organize geziler), çeşitli tesis ve hizmetler (konaklama tesisleri-yemekle ilgili hizmetler-alışveriş birimleri), ulaşım araçları (araç kiralama-enformasyon ve kabul servisi), iş gücü (eldeki iş gücünün miktarı ve niteliği -eğitim ve yetiştirme -mevsimlik turizm faaliyetlerini diğer işlerle birleştirme imkanları), mali kaynaklar (finansman kaynakları -finansman araç ve şartları -mali önlemler) doğrultusunda animasyon gelişim sağlamıştır. (1989; 108)

Animasyonla ilgili gelişim süreçlerini bilen ve animasyonla ilgili şartları bünyesinde bulunduran animatörlerin bulunduğu tesisler, turist için en iyi animasyon faaliyetlerini gerçekleştirecektir.

Dünyanın üçte ikisinin su ile kaplı olduğundan yola çıkılarak pek çok ülkenin deniz , kum ve güneşe sahip olması mümkün olduğundan güneş , kum, deniz, orman doğa güzellikleri ile otel, motel, tatil köyü vb. konaklama tesislerine her ülkede az çok rastlanıp Evliyaoğlu'nun da söylediği gibi gezip görülmek istenen ülkelerin halk kültürlerini tüm gelenekleriyle ve uygulamalarıyla her yerde bulmak mümkün değildir. (1992, 3) Bu yüzden farklılık yaratmak için tesisler animasyonlarında kültür tanıtımına gidip farklılaşarak turistin tatilden zevk alarak tesisten ayrılması sağlanabilir.

Animasyon aktivitelerinin sosyo-kültürel fonksiyonlarını sıralayacak olursak (Hazar, 1993; 56)

Animasyonların sosyo-kültürel fonksiyonlarını gelenekler, eski yaşantı biçimlerini, eğlence türlerini canlandırarak kültür aktarımını gerçekleştirir, kültür değerinin paylaşılması ile insanlar arasında sosyal dayanışma sağlanır, sağlıklı, mutlu, hastaliksız insanlar yaratılarak sağlığı koruma imkanı sağlanır.

Bu fonksiyonları bulunan kültürel animasyon ürünleri turistlerin dikkatini çekmektedir. Kültürel animasyon aktivitelerine festival, sergi, fuar, müzeler, eğlence parkları, piknik alanları, mağara, manzara, fayton gezileri, defile, halk oyunları, tiyatro oyunları, dans, müzik ve benzeri gösteriler örnek verilebilir. (Hazar, 1993 ; 47)

Otellerde kültürel animasyonlara yer verilmesinin ülke kültürünü tanıtmada önemli bir payı vardır. Turist eğlenirken bulunduğu ülkenin de kültürünü tanımış oluyor. Kültür turizminin faydalarını ve turiste nasıl verilmesi gerektiğini sıralamak gerekirse (Dinç, 1999; 59) :

Kültürel animasyonlar halk kültürünün yayılmasını sağlar. Kültürel animasyonlar, turistlere eğlenme, dinlenme, ruhsal rahatlama, kültürü artırma vb. nedenlerle çok cazip gelen ürünlerdir. İşletmelerde düzenlenen eğlence faaliyetlerine turistlerin hem seyirci hem de katılımcı olarak iştiraki sağlanmalıdır. Böylece kültür iletişimi daha sağlıklı gelişir ve

turistlerin değişik ihtiyaçları karşılanır. Geleneksel el sanatları ve kültürü tanıtılırken, öğretilirken, gerçekleştirilen oyunlar içerisinde Türk kültürünün ve folklorunun özellikleri verilmelidir. Başka bir deyişle her ülkenin topraklarında birbirinden farklı coğrafi yapısı ve tarihi mirası vardır. Her insan topluluğunun da aynı şekilde biri diğerine benzemeyen yaşam biçimleri, karakterleri, sanat ve insanların halk kültürleri bulunmaktadır. Toplamların değişik yöntemlerle insanların birbirlerine tanıtılması gerekir. Animasyon eğlendirirken aynı zamanda değişik tarzdaki kültürleri de turistlere aşmalıdır.

Dinçer'in belirlediği ölçütler dahilinde kültür ögeleri animasyon aktivitelerinde kullanıldığında Türk kültürü turistler tarafından öğrenilecek bu sayede ülkelerinde öğrendikleri bu farklı kültürü anlatarak Türkiye'nin reklamını yapmış olacaktır.

B. ANTALYA'DA BELİRLENEN KÜLTÜREL ANİMASYONLAR

Animasyonun bir tatilin neşeli, canlı, hareketli ve ilginç geçmesi için her olanağı sağlayan bir eylem türü (Evliyaoğlu, 1989; 107) olduğunu daha önce de vurgulanmıştır. Animasyon bünyesinde bulundurduğu özelliklerden ötürü bütün turizm tesislerinin vazgeçilmezi olmuştur. Antalya ve çevresinde Delphin Deluxe Hotel, Club Ali Bey Hotel, Club Justiniano Hotel, Gypsophila Holiday Village, Side Palace Hotel, Sun Rice Resort Hotel, Club Voyage Hotel, Galerı Hotel, Meryan Hotel, Justiniano Hotel adlı otellerde yapılan araştırmalarda da animasyon aktivitelerine yer verildiği görüldü.

Animasyon konusunda tesislerde birtakım farklılıklar grlmektedir. Görülen farklılıklar otelin animasyona ayırdığı bütçeden kaynaklanmaktadır. Yani otelin animasyona ayırdığı bütçe ne kadar fazla ise animasyonlar da o kadar farklılık göstermektedir. Başka bir deyişle deluxe, club, resort, village, palace kategorisinde olan otellerin animasyonları yıldışlı otellerin animasyonlarından daha çeşitlilik gösteriyor. Bu eşitlilik akşam animasyonlarında daha da belirginleşiyor. Bunun temel nedeni akşam animasyonlarının genellikle şov ağırlıklı olurken gündüz animasyonlarının spor ağırlıklı olmasıdır.

Otellerde genellikle tur sistemi ile misafir kabul edildiğinden animasyonlar da misafirlerin giriş – çıkışları dikkate alınarak hazırlanıyor. Turlar genellikle on beş günlük olduğu için de on beş günlük animasyon programı hazırlanıyor.

Araştırma yapılan otellerin sabah animasyonları incelenecek olursa:

1. Gündüz Animasyonları

Otellerde sabah animasyonları saat 9.30 ile 10.00 arasında başlıyor. Bütün tesislerde yapılan ilk animasyon aerobik, step ya da jimnastik oluyor. (Bkz. CD 3) Daha sonra öğleye kadar ağırlıklı olarak havuz ya da deniz aktivitelerine yer veriliyor. Havuz ve deniz aktiviteleri arasında kano ile gezinti, sörf, deniz bisikleti, havuzda uzay kasesi, blackhole, aile kaydıracağı, rafting, bighole, bot ile kamikaze, kamikaze, çoklu kaydırak, yelken, katamaran, jetski, paraşüt, banana bot, ringo yer almaktadır.

Öğleden sonra da sabah yapılan su aktivitelerinin yanında diğer spor alanlarıyla ilgili animasyonlara yer veriliyor. Bunlar okçuluk, tenis, basketbol, masa tenisi, dart, boccia, havalı tüfek, plaj voleyboludur.

Saat 10 ile 16.30 arasında tüm tesislerde kek , pasta ile çay ve kahve ikramı başlıyor. Bu ikramdan sonra akşam yemeğine kadar geçen sürede havuz başında ya da havuz barda çeşitli animasyonlara yer veriliyor. Balonlara tıraş köpüğü sürüp tıraş etmek, misafiri havluyla dövmek, deli rolü yapan bir animatörün misafirleri kandırması, bingo yani tombala oyunu, çuval yarışı, bira içme yarışması, limon toplama yarışması, halat çekme yarışması, suyla doldurulmuş balonları taşıma yarışması, halka geçirme yarışması, koşu yarışı, kara kayağı yaptırma, havuzda balon patlatma yarışı, spagetti yeme yarışması, bayrak yakalama yarışı, atlama yarışları, shuffleboard (itirme kaktırma oyunu),sandalye kapmaca (Bkz. CD 4) bu animasyonlara örnek verilebilir.

Büyükler için gündüz animasyonları bu şekilde hazırlanırken çocuklar için de özel animasyonlar tesislerin bünyesinde bulunmaktadır. Çocuk animasyonları çocukların yaşlarına göre belirleniyor.

3-6 yaş arası çocuklar, mini clup

6-12 yaş arası çocuklar, siesta

12-18 yaş arası çocuklar ,teneage adı verilen kulüplerde çocuk aktivitelerine katılabiliyor.

Çocuk aktivitelerinde çocukların yaratıcı gücünü geliştirip, eğlenmelerini sağlayan aktiviteler tercih ediliyor.(Bkz. CD 8)

Kamp kurma, pasta yapımı, yüz boyama, taş bebek yapımı, kumdan oyunlar, su oyunları, bahçe oyunları, resim yarışması, taş ve midye toplama, müzik yarışması, çadır boyama, origami, dans yarışması, okçuluk, boccia, dart, masa tenisi, bisiklet yarışı, futbol turnuvaları, bowling, kano turnuvaları, kumdan kale yapma, su olimpiyatları, club dansı, masal saati, tenis kursları, puzzle yapma 3 ile 18 yaş arası misafirler için hazırlanan animasyon aktiviteleridir.

Gündüz aktivitelerinde birbirleriyle benzerlik gösteren tesisler akşam animasyonları ile birbirlerinden ayrılıyorlar. Bu kısımda tesisin bütçesi devreye giriyor. Animasyon aktiviteleri için ne kadar çok para ayrılıyorsa o kadar iyi animasyon oluyor. Parasal bakımdan problem yaşamayan tesisler profesyonel kişilerle çalışıyor. Bu tesislerin animasyon kadroları altmış ile yetmiş kişi arasında değişirken diğerleri on ile otuz kişi arasında değişiyor. Kişi sayısı çok olunca yapılan aktivitelerde de çeşitlilik ve kalite bakımından farklılık ortaya çıkıyor. Tabiki bütçe iyi olunca kullanılan dekor, kıyafet, materyaller de değişiklik gösteriyor. Bununla birlikte tesisin kadro sayısı çok ya da az fark etmeyen bir şey var o da eğlence müdürlerinin yabancılarla çalışma isteği. Özellikle Ruslar animasyonda en fazla görev alan milletler arasında yer alıyor. Bu alanda çalışan Türkleri de ya üniversite öğrencileri ya da Avrupa ülkelerine gidip orada tutunamadığı için geri dönen gurbetçiler oluşturuyor. Bu gurubun tercih edilmesinin sebebi yabancı dil bilmeleridir.

2. Gece Animasyonları

Tesislerin akşam programları genellikle 21.00 ile 21.30 arasında başlıyor. Akşam yemeğinden sonra çocuklar sahneye çağrılıyor. Çocuklar sahnede halka şeklinde el ele tutturuluyor. Çocuk animasyonundan sorumlu animatörle birlikte çocuklar dans ettiriliyor.

(Bkz. CD 5) Bazı akşamlarda da çocuklara playback yarışması yaptırılıyor. Büyükler için düzenlenen aktiviteler ise genellikle kabare şovlardan oluşuyor. Zaman zaman tesislerde farklılık gösterse de genellikle şu animasyonlar tercih ediliyor:

BEST SEMPATİK LADY: Toplam üç oyundan oluşuyor. Birinci oyunda yarışmacılara playback yaptırılıyor. İkinci oyunda her yarışmacı bir dakika içinde animasyonu izleyen erkek izleyicileri öpüyorlar. En fazla erkek izleyici öpen birinci oluyor. Üçüncü oyunda da yarışmacılar bacaklarının arasına yumurta koyup yumurtayla birlikte gıdaklayarak sepet bulunan yere doğru yürüyüp yumurtayı bırakıyorlar. Üç oyunun sonunda alınan puanlar toplanıyor ve birinci seçiliyor. (Justiniano Hotel, Bkz. CD 5)

KÖPÜK PARTİSİ: Genellikle gece 02.00'den sonra diskoda yapılan bir partidir. Yabancı müzik eşliğinde dans eden misafirlerin arasına yukardan köpük boşaltılıyor. Köpüklerin arasında herkes dans ediyor. (Club Justiniano Hotel, Bkz. CD 3)

DART 21: Akşam animasyonlarında kullanılan bir dart oyunudur. Normal darttan farkı dart düzeneğinin animatör tarafından hazırlanmasıdır. Karton kutu üzerine yerleştirilen iskambil kağıtlarını vurarak puan toplanır. (Club Justiniano Hotel, Bkz. CD 3)

BUL KAROYU AL PARAYI: Turistler animatörün etrafında toplanıyorlar. Animatör üç tane iskambil kağıdını önce turistlere gösteriyor.. Amaç iskambil kağıtları içinde yer alan karo valesini bulmaktır. Animatör kağıtları turistlere gösterdikten sonra kağıtları el oyunları yaparak karıştırıp masaya kapalı olarak bırakıyor. Turistler valenin olduğu kağıdı tahmin edip üzerine para bırakıyor. Bütün tahminler yapıldıktan sonra kağıtlar açılıyor. Valeyi bulana toplanan para veriliyor. (Club Justiniano Hotel, Bkz. CD 3)

JAKOLA OYUNU: Tahta bir zeminde dört tane yarım daireden oluşan bölümler bulunuyor. Bu yarım dairelerden elips şeklindeki toplar geçirilmeye çalışılıyor. (Club Justiniano Hotel, Bkz. CD 3)

SULTAN'S OF THE DANCE: Bir saat sürüp modern dans ile halk danslarının bir araya getirilmesiyle yapılan bir programdır. Dansın ilk başlangıcında ölüm teması işleniyor. Ölen

kişinin ardından duyulan üzüntü yansıtılıyor. Ölen kişilerin ruhlarının havaya yükselişi veriliyor. Ruhlar yükselirken arkadan ezan okunuyor. Bu gösteri tamamlandıktan sonra oryantal şov başlıyor. Oryantal şovdan sonra sahneye zeybekler çıkıyor ve gösterilerini yapıyorlar. Efeler zeybek kıyafeti yerine modernize edilmiş kıyafetler giyiyor. Sahnede efelerin düşmanla çarpışması da veriliyor. Çarpışma efelerin galibiyeti ile son buluyor. Efelerin ardından davul şov başlıyor. Yedi kişiden oluşan ekip davul çalarak dans ediyor. Daha sonra modernize edilmiş kıyafetleri ile sahneye çıkan ekip Karadeniz yöresine ait halk oyunlarını sergiliyor. (Club Voyage, Bkz.. CD 1)

Clup Ali Bey Halk Dansları

NOTRE DAME: Günümüzde halen Almanya'da (Berlin) gösterimde olan bu müzikal Türkçe'de "Notre Dame"ın Kamburu" olarak anılmaktadır. Şov yaklaşık 1.5 saat ve üç boyutlu dekorlarla sahnelenmektedir. Hikaye Fransa'da (Paris) Notre Dame Kilisesi'nde cereyan etmektedir. (Club Justiniano Hotel, Bkz. CD 1)

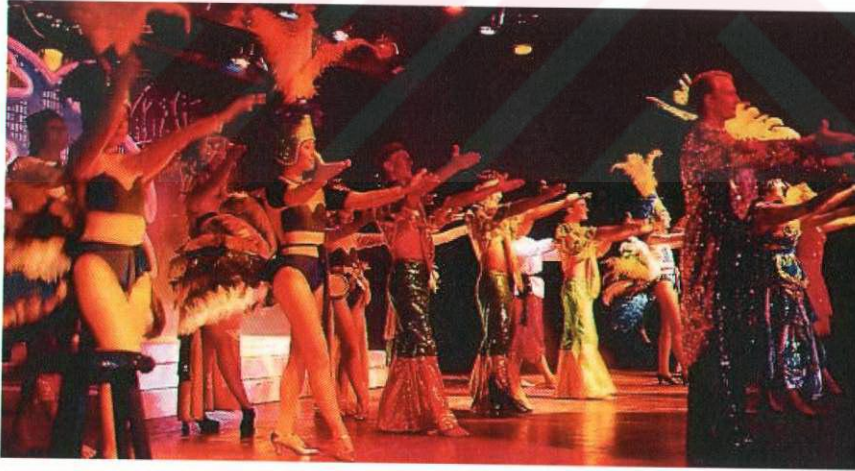
MICHAEL JACKSON: Michael Jackson'ın bugüne kadar yayınlanmış tüm video klip ve danslarının tamamının taklidi olarak sahneye taşınmış halidir. Oldukça hareketli dansları ile şov yaklaşık 70 dakika sürer ve tamamen göz zevkine hitap eden değişik bir atmosfer sunar. (Club Justiniano Hotel, Bkz. CD 3)

HISTORY OF MUSIC: Esprili bir anlatım ve anlayış çerçevesinde günümüz müziğinin tarih öncesindeki keşfini günümüze kadar taşıyan ve rejisinde dünyaca ün yapmış tüm starları (Elvis Presley, Michael Jackson, Queen, John Travolta, Madonna, Flintstones,

Pavorotti,) içeren yaklaşık 70 dakikalık şov misafir desteği ile kadro zenginleştirilerek 30 kişiye ulaşır. (Delphin Deluxe Hotel)

LORD OF THE DANCE: Şu anda tüm dünyada büyük bir beğeniyle seyredilen; ülkemizde de MAYDANOZ SHOW CENTER’de gösteri yapmış yaklaşık 120 dansçının yer aldığı bu dans şov koreografileri, dekorları, kostümleri ve hikayesi orijinal olarak animasyon kadrosuna uyarlanmıştır. Şovun en büyük özelliği step ayakkabılarıyla canlı olarak sahnelenmesidir. Bu şovu yapabilmek için animasyon ekibi sahnede minimum 14 kişi olmalıdır. Dans aralarında bir animatörler canlı olarak İrlanda şarkıları söylemektedir. (Club Justiniano Hotel)

MUSICAL EXPRESS: Tüm dünyada oynanmış ve halen oynanmakta olan müzikallerin ana temaları alınarak oluşturulmuş olan bu şov içerisinde bolca dans ve playback bulunmaktadır ve minimum 45 dakika sürer. (Cat’S, Starlight Express, Evita, West Side Story, Phantom of the Opera vs.)

GALA SHOW: Moulin Rouge’dan alınarak sahnelenen bu şov Fransız-Arap sentezi müzikleri eşliğinde dans ağırlıklı görsel kalitesi çok yüksek iddialı bir şov olup minimum 45-50 dakika sürer. (Club Ali Bey)

BLACK LIGHT SHOW: Tamamen siyah bir sahnede siyah kostümlerle “Black Light” adı verilen ışık efektiyle fosforlu dekorasyon malzemeleri kullanılarak sergilenen ilginç ve keyifle izlenebilen bir şovdur.

Konu; Bir adamın ormanda kaybolması ile başlar, masalsi bir tema ile bütünleştirilerek fantastik bir tema ile anlatılır. (Line- Türkçe adıyla Çizgi Şov) Bu şov genellikle misafirlerin check-out yoğunluğu göz önüne alınarak bir gece önceden sahnelenir. Buradaki amaç; şov sonunda, giden misafirlere “Güle Güle” demek ve giden misafirleri yeniden görmek, yeni gelen misafirlere “Hoşgeldiniz” mesajını vermektir. (Club Ali Bey)

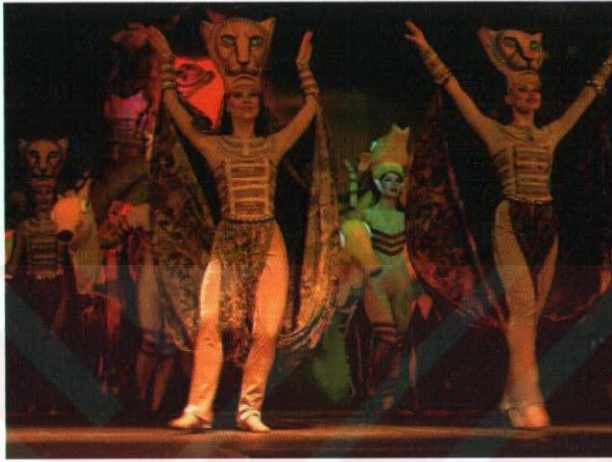
1001 NIGHT: Bir masal içerisinde kurgulanan, otantik bir ambientta geçen, misafirlerle hem sahnede hem de sahne dışında kontakt kurularak, çiftlerin yarışması şeklinde dinamik olarak sahnelenen bir şovdur. İçerisinde masalı, şarkısı, oryantalı, uçkağıtçı sihirbazları ve birçok sürprizi olan eğlence dolu bir gösteridir. Bu şovun sergilendiği gün gündüz aktivitelerinde misafirlere oryantal dersi verilerek akşam şova hazırlık yapılır. Restaurantta Osmanlı mutfağı ve buna uygun dekorlar ile bir bütünlük sağlanabilir. (Club Justimano Hotel,)

CRAZY SHOW: Günümüz popüler müziği ve arşivlerden her parçadan kısa kısa bölümler alınarak karıştırılan toplam 64 parçadan oluşan ve sürekli olarak hızlanan yalnızca 3 veya 4 kişi tarafından sahnelenen, her parça için farklı kostüm kullanılarak beyaz bir perdenin önünde sergilenen 45 dakikalık durmadan hiperaktif bir şovdur. (Club Ali Bey)

KÜNSTLER AGENTUR: Günümüzün ve akıllarda kalan gelmiş geçmiş bazı sanatçıların ünlü kişiliklerini yakalamadan önce yaşadıkları bazı gerçekleri mizahsal olarak ele alıp işlenen replik, playback ve danslardan oluşan artistlik ajansında geçen; genelde Alman misafir yoğunluğuna yönelik eğlence dolu bir şovdur. (Meryan Hotel)

DANCE OF THE LAND'S (LANDER TANZ): Çeşitli ülkelerin kendilerine özgü, müzikleri, dansları, içkileri soru ve cevap şeklinde genel kültür ağırlıklı, ülkelerin birbirlerine tanıtımını amaçlayan görsel bir şovdur. (Club Ali Bey)

FANTASIA: Bilinen masal kahramanlarının bir hikaye içinde hicvedildiği ve misafirlerle birlikte sergilenen komedi ağırlıklı bir şovdur. (Pamuk Prenses ve Cüceler, Külkedisi, Kırmızı Başlıklı Kız vb.) (Club Ali Bey)

SISTER ACT: Türkiye'ye adapte edilmiş adıyla (YIRTIK RAHİBE) filminin, sahneye uyarlanmış halidir. Sketch ve playbacklerden oluşan müzikal bir şovdur. (Club Ali Bey)

MUSICAL CABARE: Klasikleşmiş komik ve esprili playbacklerin oluşturduğu ve tamamı 45 dakika olan bir şovdur. (Deo, Banana Boat, Parole, Bodyguard, Ominuche, vb.) (Gypsophila Holiday Village)

TRAVESTIE SHOW: Animasyondaki erkeklerin tamamı bayan kostümü ve makyajı ile sahneye çıkarlar. Misafirlerin bolca güldüğü ve eğlendiği hatta zaman zaman animasyon ekibi ile sahneye çıktıkları değişik bir şovdur. (Justiniano Hotel)

POOL SHOW: Tüm koreografinin havuz etrafında ve içerisinde geçtiği ateş topları, ağızdan ateş çıkaran animatörlerin ve havai fişeklerin de kullanıldığı göze hitap eden mistik bir şovdur. (Gypsophila Holiday Village)

TROPICAL SHOW: Latin ve tropik motifli danslardan oluşan ve sürekli devam eden bir şovdur. Şovdan sonra da gece sahilde Limbo Partisi, Barbekü (Animatörlerin sucuk, sos, sosis, çorba satması) ile müzikli bir şekilde devam eder. (Club Justiniano Hotel)

LIVE ON BROADWAY : Broadway Cadde'sinin şaşıllı zamanından esinlenerek yaratılmış, o dönemin meşhur sanatçıları ve danslarından parçalar alınarak birleştirilmiş dans ağırlıklı bir şovdur. (Delphin Deluxe Hotel)

GREASE: Herkesin yakından tanıdığı Grease Müzikalinden uyarlanan Olivia Newton John ve John Travolta tiplerleriyle bezenmiş dans ve playbackler ile sahnelenen müzikal bir şovdur. (Sun Rice Resort Hotel)

PLAYBACK CONTEST: Şov öncesi misafirlere dağıtılan reji çizelgesinden, misafirlerin bu çizelgede en beğenilen ilk 3 parçayı tahmin etmesi amacı taşıyan ve bunu tahmin eden misafirlerin ödüllendirilmesi ile sonuçlanan günümüzün popüler parçalarından oluşan bir şovdur. (Sun Rice Resort Hotel)

WELCOME SHOW: İki haftalık program tam olarak sağlandıktan sonra misafirlerin Check-in zamanı göz önüne alınarak, tesise ilk girdikleri akşam Animasyon şovlarını ve tüm animatörleri tanıtmak amacı ile her şovdan kısa parçalar alınarak sahnelenen bir şovdur. (Gypsophila Holiday village)

SKETCH & GAG'S: Kısa kısa parçalardan oluşan, her yaştan misafirin rahatça algıladığı; güldürüp, eğlendirme amaçlı minimum 45 dakika devam eden komedi dozu çok yüksek olan bir şovdur. (Galeri Hotel)

CABARE: Komedi, playback ve aralara danslı parçalar serpiştirilmiş misafirlere hoşça vakit geçirebilen, minimum 45 dakika süren neşeli bir şovdur. (Justiniano Hotel)

GUEST SHOW: Rejisini, kostüm, makyaj ve dekorunu animatörlerin hazırladığı fakat adından da anlaşılacağı gibi şovu misafirlerin sahnelediği bir gösteridir. (Sun Rice Resort Hotel)

LAS VEGAS NIGHT: Misafirlerin bireysel olarak kazanma duygusunu kamçalamak ve bu dürtüsünü tatmin amacıyla hiçbir şekilde para kullanılmadan yapılan, eğlendiren ve bir o kadar da heyecanlandıran, panayır atmosferinde geçen bir organizasyondur. (Galeri Hotel)

BEST COUPLE: Check-in ve check-outlar göz önüne alınarak, bu dönem süresinde tesiste konaklayan misafirler arasından en sempatik, en becerikli, en ideal ve en espritüel çifti sembolik olarak seçmek için küçük yarışmalarla eğlenceli bir hale getirilen yarışma şovudur. (Delphin Deluxe Hotel)

MR. – MRS. DELPHIN: Best Couple'daki unsurlar esas alınarak o dönem içindeki kadın ve erkek misafirler arasından küçük, basit ve eğlenceli yarışmalarla yapılan bir şovdur. (Delphin Deluxe Hotel.)

WOMEN AGAINST MAN: Bayanların erkeklere karşı yarıştığı ve birbirlerine üstünlük sağlamak için kıyasıya çarpıştığı dinamik ,eğlenceli, heyecan dolu bir şovdur. (Galeri Hotel)

TÜRK GECEŚİ: Türk gecesı on beş günlük yapılan program içinde mutlaka yer alan bir animasyon çeşidi. Tesislerin geneli, diğer aktivitelerini kendi animasyon ekibiyle yaparken Türk gecesinde genellikle dışardan ekip getiriyorlar. Bunu temel nedeni yapılacak programa animasyon ekibinin hakim olmaması gösterilebilir. Tesisler bölgede bulunan birkaç organizasyon şirketi ile çalışıyor. Bu da her otelde aynı şovların kullanılmasına neden olmakla birlikte tesislerin bu alana ayırdıkları para doğrultusunda da programda eklemeler ya da çıkarmalar söz konusu olabiliyor.

Genel program bakacak olursak Türk gecesinin yapılacağı gün gündüz aktivitelerinde bir değişiklik yapılmıyor. Program akşam yemeğı ile başlıyor. Akşam yemeğı için seçilen yemekler tamamen Türk mutfağına ait oluyor. Zeytin yağılarla başlayan yemek Türk kebablarının da bulunduğu ana yemeklerle devam edip eşı benzeri olmayan Türk tatlıları ile son buluyor. O akşam restaurantta servisten sorumlu garsonlar yöresel kıyafetler giyiyor. Hatta bazı tesislerde kırmızı beyaz renklerine ağırlık veriliyor. Masa örtüleri ya da garson kıyafetleri ile animatörlerin kıyafetleri kırmızı beyaz oluyor. Türk yemekleriyle tamamlanan akşam yemeğinden sonra 21.00-21.30'da Türk gecesı başlıyor.

Bölgede Sultan Palace'da yapılan Türk gecesi otellerin satın aldığı Türk gecesi programına örnek teşkil ediyor. Sultan Palace'da sergilenen Türk gecesi:

Sezen Aksu'nun Rakkas adlı parçası eşliğinde sunucular sahneye geliyor. Sunuculardan erkek olan sarık ve kaftan giyiyor. Kadın sunucu ise Türk motifleriyle işlenmiş bir elbise giyiyor. Sunucular misafirlere iyi akşamlar diledikten sonra gösteri çayda çıra oyunu ile başlıyor. Org, davul, zurna, cümbüş, kemençeden oluşan orkestra çayda çıranın müziğini çalıyor.

Çayda çıra oyunu bittikten sonra kına gecesi gösterisi yapılıyor. Halk oyununda görev alan oyuncular kına gecesinde de görev alıyor. Kırmızı bindallı giyen gelin, genç kızlar tarafından sahneye getiriliyor. Daha sonra erkekler de sahneye geliyor. Gelinin yüzü kırmızı eşarpla kapatılıp ortada bulunan sandalyeye oturtuluyor. Kına sepetini taşıyan kızla birlikte başka bir kız geline kına yakmak için gelinin yanına geliyorlar. Kına yakılırken gelin elini açmayınca geline altın bileklik takılıyor. Daha sonra gelin elini açıyor ve gelinin eline kına yakılıyor. Kına yakılan gelini eline kırmızı eldiven takılıp kırmızı kurdele ile bağlanıyor. Kına yakma işi bitince köprüden geçti gelin türküsü çalınıyor. Bu türkü bitene kadar bir tarafta bayanlar bir tarafta erkekler oturuyor.

Daha sonra pala remzi türküsü eşliğinde damat ortaya alınıp damat tıraşı yapılıyor. Damat tıraş olurken bir grup arkadaşı da halay çekiyor. Damat ustura ile tıraş ediliyor. Berber damattan bahşiş almak için damadın suratını kesiyor. Damat yerinden kalkıyor. Sağdıç berbere bahşiş veriyor. Daha sonra damadın tıraşı tamamlanıyor. Geçişlerde bayan sunucu neler olduğu hakkında kısa bilgi veriyor.

Damadın tıraşı bittikten sonra güz gülleri adlı parça çalınıyor. Damat ve gelin arkadaşlarıyla sahneye çıkıyor. Damat gelinin yüzünü açmaya çalışıyor. Gelin yüzünü açtırmıyor. Sezen Aksu'nun keskin bıçak adlı parçası çalarken damat gelinin yüzünü açması için geline beşi bir yerde takıyor. Gelin yüzünü yine açmıyor. Damat geline bilezik takıyor. Gelin yine yüzünü açmayınca damat gelinin karşısında diz çöküp kollarını açıyor.

Bunun üzerine gelin de yüzünü açıyor. Gelin yüzünü açtıktan sonra kara üzüm habbesi çalınıyor. Gösteri ekibi de misafirleri de sahneye davet edip hep birlikte oynuyorlar.

Bu gösteri bittikten sonra sahneye dansöz davet ediliyor. Dansöz gösterisini yapıyor. Müzik eşliğinde dans eden dansöz bir müddet sonra baston alıp onu kullanarak dans ediyor. Yaklaşık on iki dakika tek başına dans eden oryantal daha sonra misafirler arasından bir bey seçiyor ve sahneye davet ediyor. Misafirin göbeğini açıp beline de boncukların bulunduğu bir aksesuar bağlayıp ona da dans figürleri öğretiyor. Bu esnada Emel Sayın'ın mavi boncuk parçası çalıyor.

Dansöz dans bittikten sonra sunucu tekrar sahneye geliyor ve zeybek oyununu izleyeceklerini söylüyor. Sahneye yedi tane efe geliyor ve gösterilerini sunuyorlar. Efeler tek başlarına gösterilerini bitirdikten sonra bayan dansçılar sahneye geliyor. Cemile türküsü eşliğinde gösterilerini bitiriyorlar. Gösteriden sonra bayan dansçılar sahneden ayrılıyor. Efeler yuvarlak olup bir efenin de ortada dans etmesiyle gösteri bitiriliyor. (Bkz CD 1)

Yukarıdaki Türk gecesi örneğini aynen satın alan oteller olduğu gibi, bu programa eklemeler ya da çıkarmalar yaptıran tesisler de oluyor. Eklemeler Mevlevi gösterileri, Kafkas dansları, farklı yörelere ait halk dansları, aşık ile maşuk gösterilerinden yapılıyor.

Türk gecesinde sahne programı bittikten sonra diğerlerinde olduğu gibi misafirler diskoya davet ediliyor. O gece diskoda da Türk müziklerine yer veriliyor. Türk müzikleri eşliğinde konukların eğlenmesi sağlanıyor. Gece saat 03.00'de disko programı da son buluyor. İzlenen bu program dahilinde Türk gecesi de son buluyor.

Türk gecesi ile birlikte tesislerin bazılarında 23 Nisan, 19 Mayıs, 30 ağustos tarihlerinde günün anlam ve önemini yansıtan gösterilere de yer veriliyor.. Bu tesislerde gece mehteran gruplarının gösterileri ile başlıyor. Daha sonra Atatürk'ün tanıtıldığı ve o günün anlamını, önemini yansıtan sinevizyon gösterileri misafirlere sunuluyor. Ardından o güne özel bir pasta misafirlerle birlikte kesiliyor. Kıyı kenarında yapılan kutlamalarla gece son buluyor.

Ateş Show: Animatör yanan meşalelerle sahneye çıkıp dans ediyor. Biraz tehlikeli bir şov olduğu için sahneye kimsenin yaklaşmasına izin verilmiyor. (Bkz. CD 8)

Tehlike Show: Bu şovda tehlikeli animasyon grubunun içinde yer alıyor. Animatör yakırık cam parçalarının üzerinde ya çivi üzerinde ya dans ediyor; ya da çivi ya da cam parçalarının üstüne çıkıp insanları kucığına alarak onların üzerinde bekliyor. (Club Justiniano Hotel)

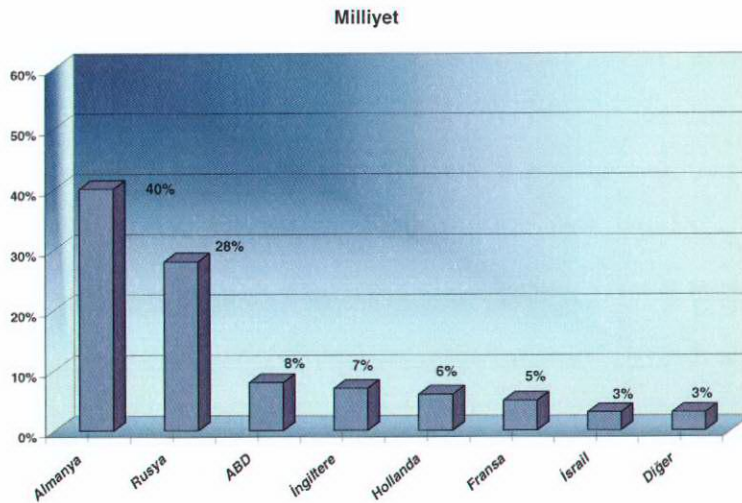

C.KÜLTÜREL ANİMASYONLAR KONUSUNDA İLGİLİ ANİMATÖR VE TURİSTLERLE YAPILAN ANKET ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

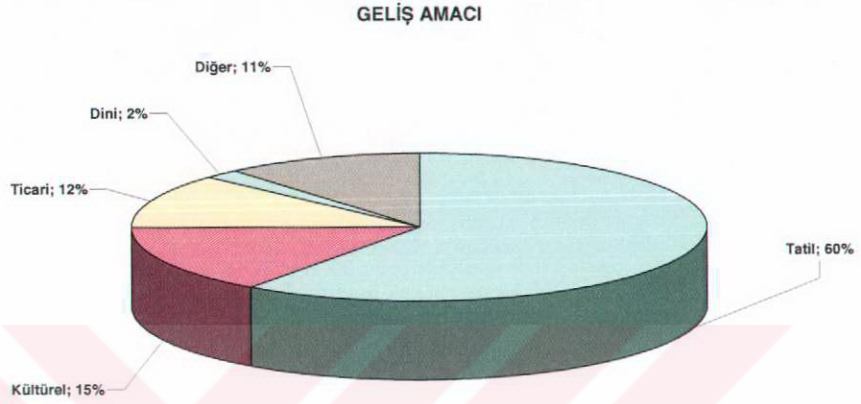
Ülkemiz, doğal, kültürel, sosyal ve tarihsel çekicilikler gibi birincil çekicilikler bakımından büyük bir potansiyele sahip olup (Olalı ve Diğ, 1983; 269) Antalya'nın da kış turizminden kültür turizmine, inanç turizminden sağlık ve güzellik turizmine, yat turizminden termal turizme, golf, dalış, rafting, trekking, yamaç paraşütü gibi bir dizi aktiviteyi kapsayan turizm çeşitliliğine sahip olmasına rağmen (Güngör, 2005; 1) turistlerle Güven tarafından yapılan anketlere bakıldığında turistler Antalya'ya deniz, kum, güneş için geliyor.

Türkiye'de yaptığınız aktivitelerden en çok hangisinden keyif aldınız sorusuna turistlerin % 75'i deniz, kum, güneş, %14'ü spor, %8'i gece eğlenceleri, %2'si müze ziyareti, %1'i de tarihi yerler cevabını vermiştir. Oysa Türkiye coğrafyası Avrupa insanının geçmişine ait kalıntıları topraklarında barındırmaktadır. Gerekli tanıtım yapılmadığından dolayı Türkiye deniz, güneşi ve kumu ile anılıp ucuz tatil ülkesi olarak turistlere hizmet etmektedir. Ucuz tatil ülkesi imajı ile de belirli bir kesim turiste hitap ettiğinden dolayı asıl turist kitlesi tarafından tanınmamaktadır.

Doğan, turistin gideceği yeri seçmede, gideceği yer ile ilgili beklentilerinin oluşmasında ve gittiği yerdeki davranışları ile doyumunda, içinde yetiştiği koşulların ve gideceği yer konusundaki bilgilerin önemli etkisi olduğunu vurgulamaktadır.(2004; 18) Yapılan ankette Türkiye'ye en fazla turist gönderen ülke Almanya olup ikinci sırada Rusya yer almaktadır.

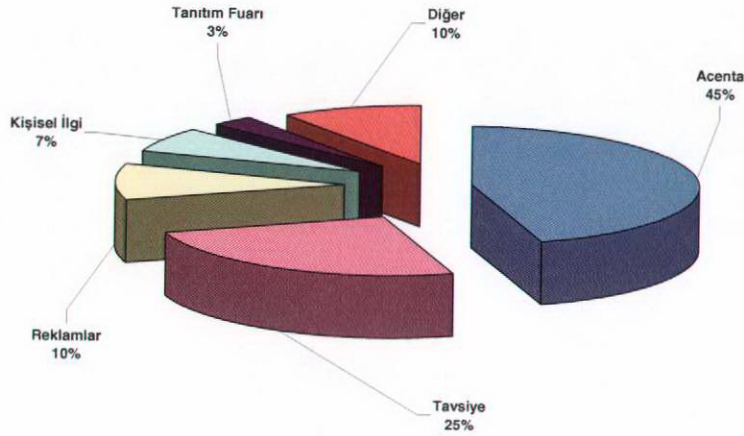

Dikkat edildiğinde Türkiye'yi tercih eden iki ülkeye bakıldığında Almanya ve Rusya ilk sırada yer alıyor. Almanya en fazla gurbetçinin bulunduğu ülke Rusya'da Türkiye'nin en yakın komşularından biri. Her ikisi de Türkiye'nin varlığından haberdar olmakla birlikte Türkiye'nin kültürel değerlerinden habersiz. Çünkü yapılan anketlerde geliş amaçları tatil yani güneş, deniz ve kum. Kültürel değerler için gelen turistlerin sayısı oldukça azdır.

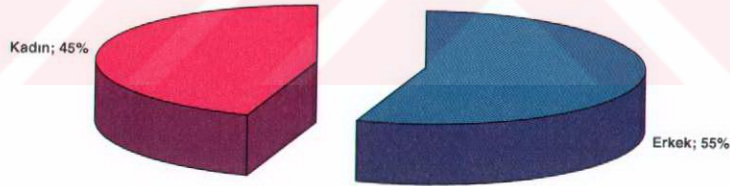
Türkiye'ye gelirken turistlerin Türkiye'yi tercih etmesinde %45 acente görüşmeleri, %25 Tanıtım, %10 Türkiye ile ilgili yapılan reklamlar, %7 Kişisel İlgi, %3 Tanıtım Fuarı, %10 da diğer etkenler etkili olmuştur. % 45'i acenteler aracılığı ile geldiğine göre acenteler ya gerekli tanıtımı yapmıyor ya da hedef kitleye ulaşamıyor ki çoğunluğu güneş, deniz, kum tercihi olan turistler Türkiye'yi tercih ediyor.

ETKİLEYEN FAKTÖRLER

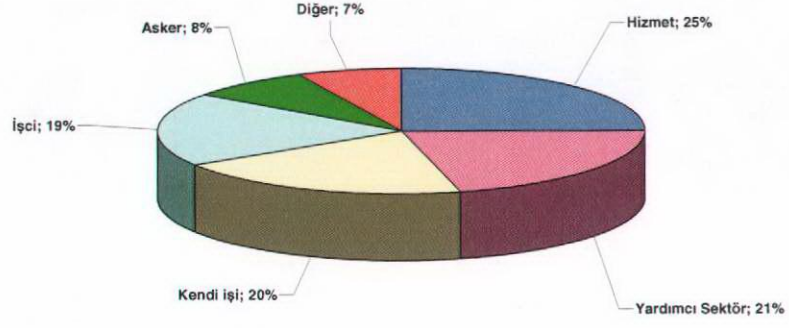
Türkiye'ye gelen turistlerin %45'i kadın,%55'i de erkek olup gelir seviyeleri %74'ünün orta,%19'unun düşük,%7'sinin ise yüksektir.

CİNSİYET

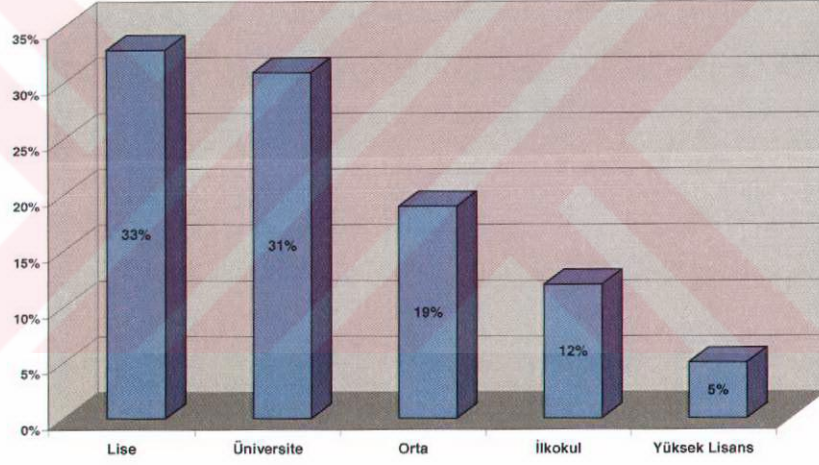

Bu da gösteriyor ki Türkiye ucuz ülke olmasından dolayı tercih ediliyor. Justiniano Otelin fotoğrafçısı da çoğu turistin üç yıl boyunca para biriktirip 1 yıl tatile geldiğini söylüyor. Zaten anket sonuçlarına göre de turistlerin %25'i hizmet sektöründe, %21'i yardımcı sektörde, %20'si kendi işinde, %19'u işçi olarak, %8'i asker olarak, %7'si ise diğer iş alanlarında çalışmakta olup eğitim durumları %33 lise,%31 üniversite,%19 Orta,%12 İlkokul olup %5'i yüksek lisans yapmıştır. Bu da ekonomik durumlarının çok iyi olmadığını başka bir göstergesidir.

MESLEK

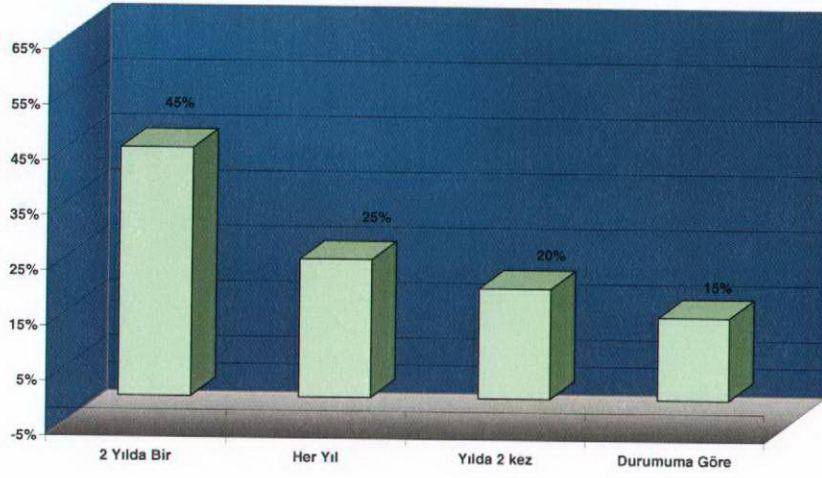

EĞİTİM DÜZEYİ

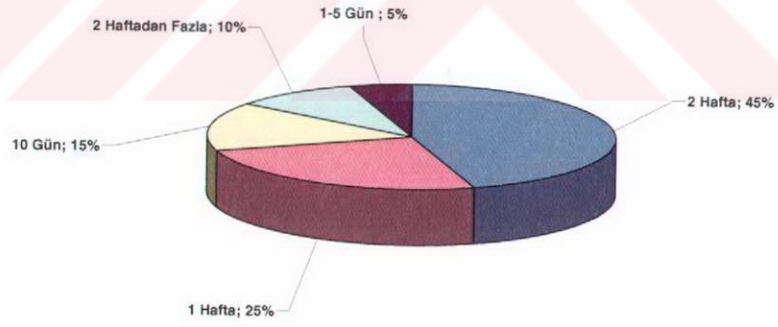

%45'i iki yılda bir tatile çıkan turistler acente aracılığı ile Türkiye'yi seçip %25'i iki haftalık programlardan faydalanıp %75'i otellerde konaklıyor.

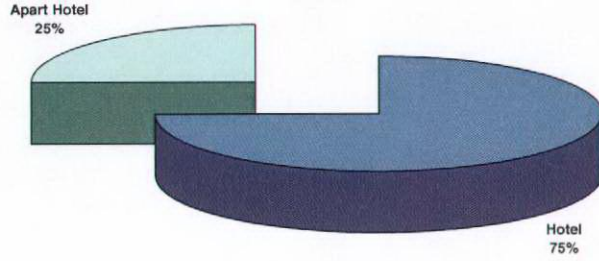
YILLIK TATİLE ÇIKIŞ SIKLIĞI

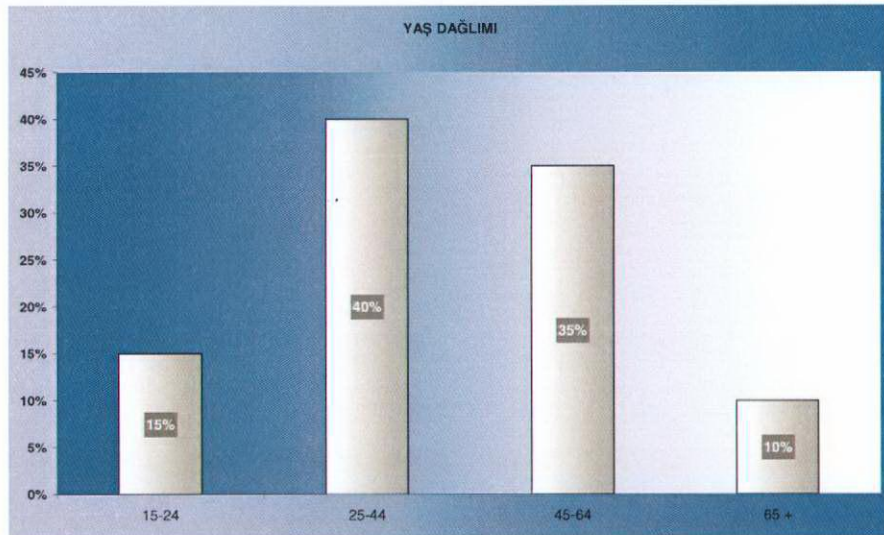
TATİL SÜRESİ

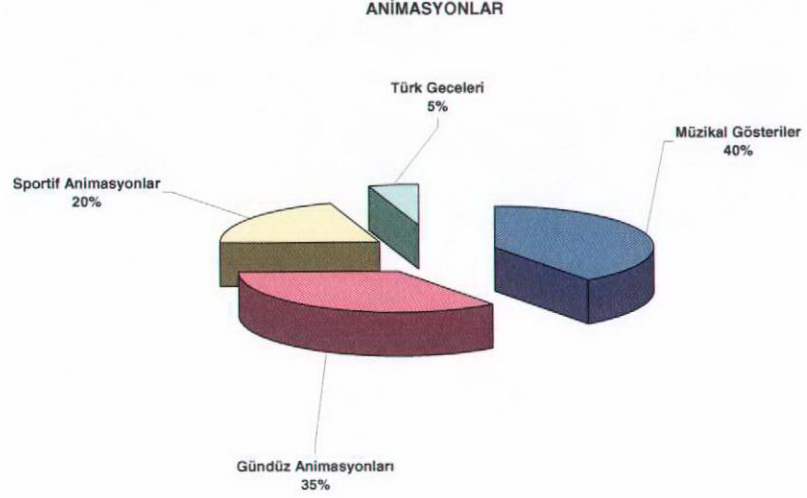

KALINACAK YER

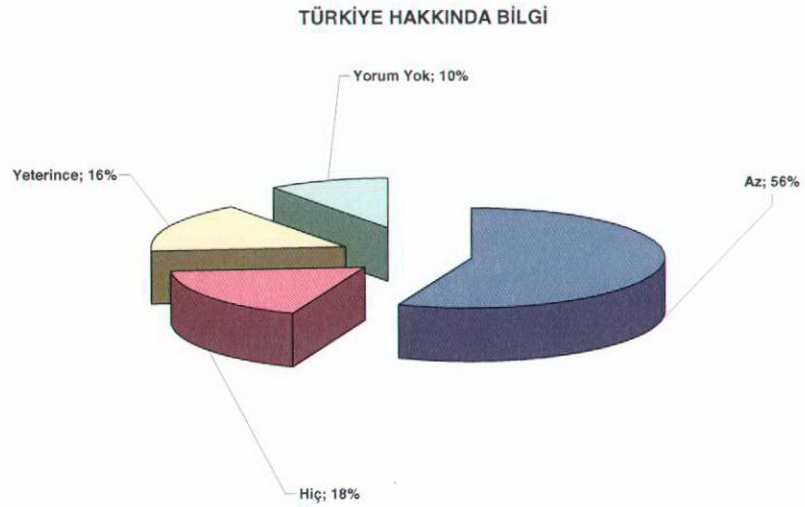

%40'ı 25 ile 44 yaş arasında olan turistler tatil esnasında hangi animasyonları beğendiniz sorusuna %40 müzikal gösteriler, %35 gündüz Animasyonları, %20 sportif animasyonlar, %5 Türk gecesi cevabı verilmiştir. Oysa Türk gecesi etkinlikleri, Türkiye'ye gelen turistlere Türkiye'nin kültürünü sunma açısından özel bir gösteri ve öz bir bilgi verilecek hemen hemen en derli toplu ve sistemli fırsatlardan birisidir. (Kuveloğlu,2004,87) Fakat yapılan animasyonlar bu alanda bilgi sahibi olmayan kişiler tarafından hazırlandığı için kültür tanıtımından çok turiste uygulanan işkence oluyor. Türk kültürü sadece halk dansları ve oryantalden oluşuyor imajı turiste verildiğinden turist Türkiye'den ayrılırken kebab, dansöz ve rakı üçlüsünü öğreniyor. Tabi hiçbir şey öğrenmeyenler de yok değil.

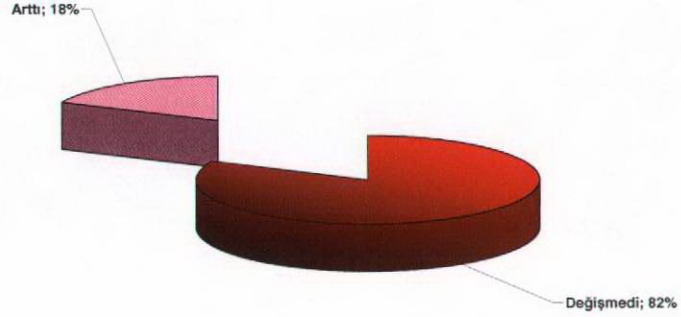

Türkiye'yi ziyaret eden turistlerin çoğunun acente aracılığı ile geldiği daha önce söylenmişti. Turistler acente aracılığı ile geldikleri için olsa gerek Türkiye'ye gelmeden önce Türkiye'nin kültürü, tarihi hakkında bilginiz var mıydı sorusuna %56'sı az, %18'i hiç, %16'sı yeterince, %10'u da yorum yok cevaplarını verirken tatil sonrası Türk kültürü hakkında sahip olduğunuz bilgiler değişti mi sorusuna %82'si değişmedi, %18'i arttı cevabını vermiştir.

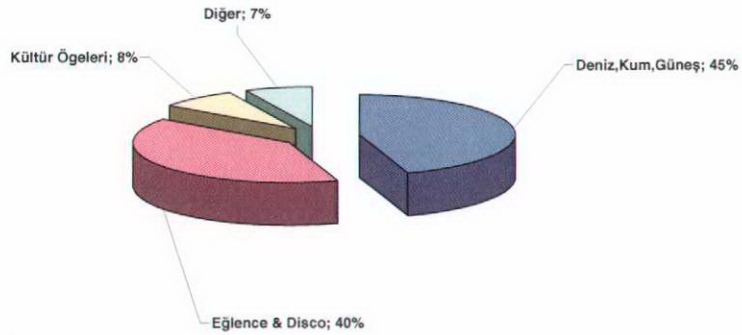
TÜRKİYE BİLGİSİ

Bu sonuçlar da turiste gerekli tanıtımın yapılmadığını desteklemektedir. Tatile gelmeden önce sahip olduğu bilgi ile geri dönen turist sayısı küçümsenmeyecek kadar çoktur. Ekonomik anlamda kısmen olsa dışa bağımlı olan Türkiye özel olarak ülkenin tanıtımı yapamasa da gelen turiste verdiği hizmetle ülkenin sadece deniz, güneş ve kumdan oluşmadığını göstermelidir. Ekonomik imkansızlıklar yüzünden yapılamayan reklam bu sayede ülkeye gelen turist tarafından ücretsiz olarak yapılacaktır.

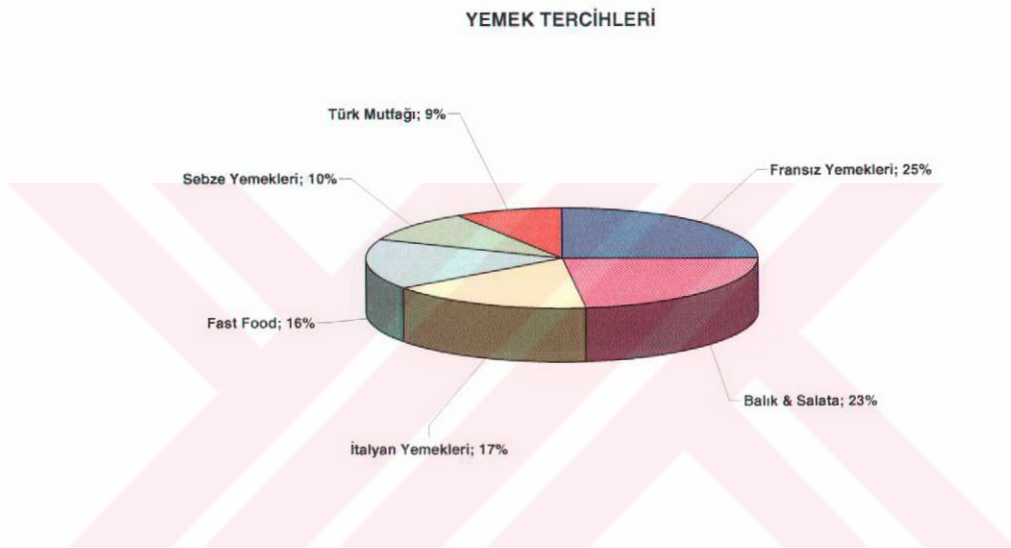
Türkiye deyince ilk olarak aklınıza ne geliyor sorumuzun cevabı da %45 deniz, kum, güneş, % 40 eğlence- disko, % 8 kültür öğeleri, % 7 diğer unsurlar olmuştur.

TÜRKİYE DEYİNCE

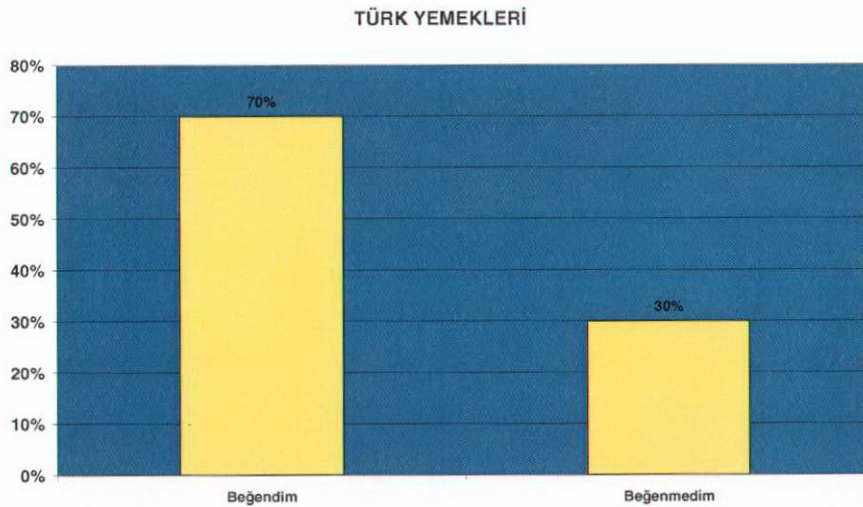

Her bölgesinde kültürel öğelerin yer aldığı bir ülkede , turistlerin sadece % 8'nin kültür öğelerini hatırlıyor olması son derece üzücü bir durumdur. Turist deniz, kum , güneş için Türkiye'yi tercih ediyor olsa bile Türkiye'ye geldikten sonra gereken tanıtım yapılmalı, bu değerlerin Türkiye'de var olduğu öğrenerek turist ülkesine geri dönmelidir.

Turistlerin tatil esnasında yemek tercihleri sorulduğunda da %25 Fransız mutfağı,%23 Balık salata,%17 İtalyan,%16 fast food,%10 sebze yemekleri,%9 Türk mutfağı sıralaması yapılmıştır.

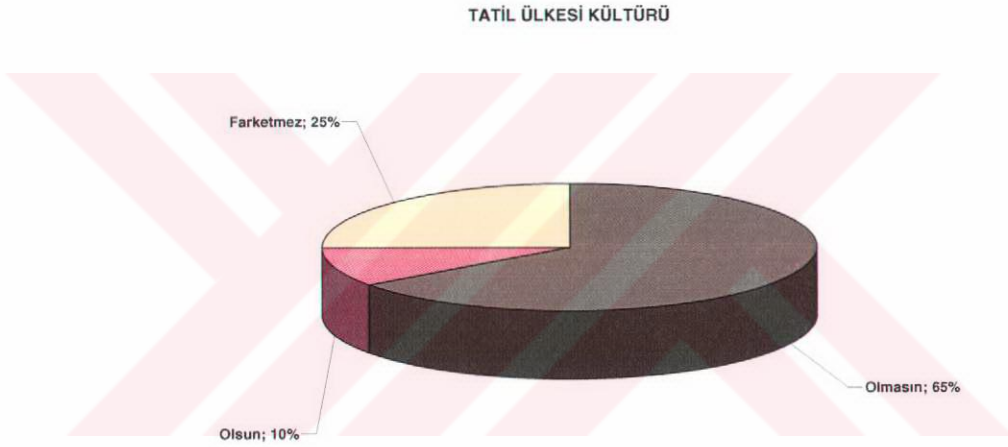

Türk yemeklerini beğendiniz mi sorusuna ise %70 beğendim,%30 beğenmedim cevabı verilmiştir.

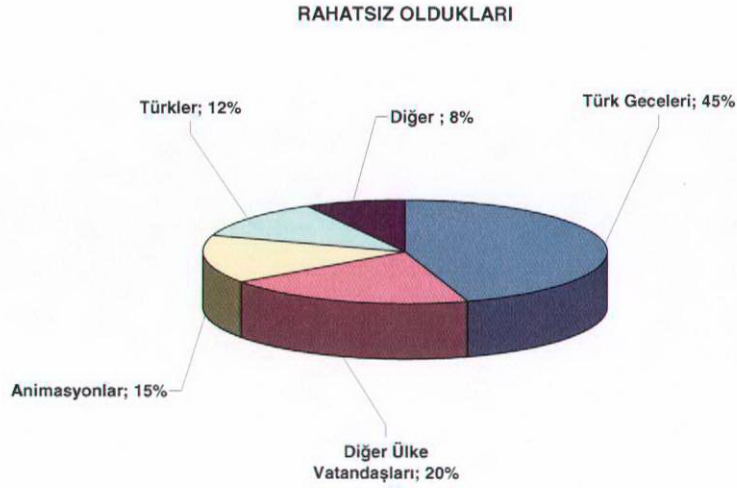

Turistlerin yemek tercihi de Türk mutfağı olmamış dünya mutfakları olmuştur. Bu kısımda tesislerin hatası büyüktür. Her şey dahil sisteminin uygulandığı tesisler açık büfe uygulaması yapmakla beraber daha çok dünya mutfaklarının yemeklerini sergilemeyi tercih ediyorlar. Alacart restoranlarda rezervasyonlu olarak Türk yemekleri servis ediliyor. Sınırlı sayıda turiste hizmet verildiğinden de turistlerin çoğu burayı tercih etmiyor. Zaten Türk mutfağı hakkında bilgi sahibi olmayan turist bir de rezervasyon işiyle uğraşmak istemiyor.

Tatil ülkesinin kültürünün aktivitelerde olmasını ister misiniz sorusuna turistlerin %65'i olmasın ,%25'i fark etmez %10'u olsun diye cevap vermiştir.

Tatilde rahatsız olduğunuz durumlar nelerdir sorusunda ilk sırayı %45'lik payla Türk geceleri alırken,%20 diğer ülke vatandaşları,%15Animasyonlar,%12 Türkler ,%8 de diğer etkenler olarak almıştır.

Animatörlerle de yapılan görüşmelerde de Türkiye'ye tatil amaçlı gelen turistler arasında yer alan Alman turistlerle Rus turistlerin birbirlerini sevmediklerini, bu nedenle animasyon aktivitelerinde sorun yaşadıklarını söylemişlerdir.

Tanıtmanın ve tanınmanın en yalın ifadesi şudur: Sen kendini nasıl tanıtır ve hangi konuda karşıdakini ikna edersen öyle tanınırsın. Eğer sen tanıma ve kendini tanıtma alanında bir boşluk bırakırsan, o zaman karşıdaki insanlar seni hakim yaklaşımların ve mevcut ön yargıların ışığında değerlendirecektir. (Kuveloğlu, 2004; 70)

Gerek yapılan anket gerekse turistik tesislerdeki incelemeler gösteriyor ki Türkiye turizm alanında gerekli tanıtımı yapamamıştır.

Türkiye'ye gelen turistler Türkiye'de ucuz tatil imkanları olduğu için Türkiye'yi tercih ediyorlar. Yapılan ankette de görüldü ki Türkiye hakkında bilgi sahibi olmadan Türkiye'ye geliyorlar ve giderken de pek bir ekleme olmadan ülkelerine dönüyorlar. Gelirken bilgi sahibi olmasa da bilgi sahibi olmadan gitmesi tanıtım konusunda ne kadar başarısız olunduğunun bir diğer göstergesidir.

Otellerde uygulanan her şey dahil sistemiyle birlikte turistler otelden çıkmak istemediğinden gerek gelmiş oldukları bölgeyi, gerekse diğer alanları görüp değerlendirme, Türk kültürü hakkında bilgi sahibi olma ve geldiklerinde sahip oldukları bilgileri artırma şansları olmuyor. Daha önceleri uygulanan tam pansiyon ya da yarım pansiyon konaklama

alternatiflerinde turistin otelde kalıp para harcaması için ona uygun animasyon programları uygulanırken şu anda uygulanan her şey dahil sistemiyle turistin maliyetini düşürmek amaçlandığından ülke kültürünün tanıtımı gibi bir hedef animasyon aktivitelerinde pek yer almıyor.

Yapılan anketlerden de anlaşıldığı üzere turist de zaten Türkiye'ye güneş, kum, deniz için geliyor. Deniz kenarında kurulan tesisler turiste hem kumu, hem denizi, hem de güneşi vermiş oluyor. Ne turist daha fazlasını istiyor ne de tesis daha fazlasını veriyor. Bunun temel nedeni de anketlerden de anlaşıldığı gibi eğitim ve gelir düzeyi düşük turistlerin ülkemizi tercih ediyor olmasıdır.

Türkiye'yi tatil amaçlı tercih eden turistlerin profili ile kültür amaçlı tercih eden turistlerin profili farklılık göstermektedir. Kültür turizmine katılanların eğitim düzeyleri daha yüksektir. (Tunç, 2003; 47)

Gün boyu deniz kenarında ya da havuz başında güneşlenerek vakit geçiren turist akşama kadar patates, bira, hamburger tüketiyor. Akşamları da belki de ekonomik durumu elvermediği için ülkesinde tadamadığı mutfakların yemeklerini yemeği tercih ediyorlar. Üç bin çeşit yemeği bulunan Türk mutfakları ise yeterli tanıtımı yapılmadığı için tercih edilmiyor. Oysa tercih edip deneyenlerin % 70'i Türk yemeklerini beğendiğini söylüyor.

Yapılan anketlerde animasyon aktiviteleri incelendiğinde turistlerin beğendiği animasyonların sıralamasında, ülke tanıtımını en iyi şekilde yapacak olan Türk geceleri son sırada yer almaktadır. İnceleme yapılan otellerin büyük bir kısmında Türk gecesi programları otel dışından getirilen organizatörler tarafından gerçekleştirilmektedir. Belki de bu yüzden de %5'lik payla en son sırada yer almaktadır.

% 35'lik payla müzikaller en beğenilen animasyonlar arasında ikinci sırada yer almaktadır. Animatörlerle konuşulduğunda sergiledikleri müzikalleri hazırlamak için kış boyu çalıştıklarını söylüyorlar. Müzik seçimi, figürler, kostüm, dans, sahne dekoru gibi seçimler için aylarca uğraşarak hazırlanan bu müzikaller için harcanan çaba Türk geceleri için de sarf edilse büyük bir ihtimalle Türk gecesi yapılan ankette son sırada yer almazdı.

Halk dansları ve oryantalın ağırlıklı olduğu Türk gecelerinde beklenen sonuca ulaşmak için tesislerin yönetim kadrosu ile animatörlere oldukça iş düşüyor.

Konaklama işletmelerinde görevlendirilecek animasyon personeli; turizm psikolojisi, turizm pazarlaması bilgilerine sahip, entelektüel kişilikte ve mutlak yerel kültür konusunda bilgili olmalıdır.(Donald, 1999; 70)

Tesislerde çalışan animatörlerin çoğu lise mezunu olup animasyon aktivitelerini animatörlerin yanında öğreniyor. Bunun temel nedeni bu alanda eğitim veren kurumların bölümü olmamasıdır.

Animatörler animasyon alanında Tunuslu animatörlerin iyi olduğu için onların yanında çalışmayı tercih ediyorlar. Tunuslu animatörlerin iyi olmasının sebebi Tunus'ta bu alanla ilgili eğitim veren üniversitelerin bulunması ve birkaç dili çok iyi bilmeleridir.

Türkiye'de iyi bir animatör olmanın şartı ise yabancı dil bilmek, iyi dans edebilmek, sempatik olup insanlarla iyi ilişkiler kurabilmek. Animatör olmak için bu şartlar yeterli olunca da animatörlerin pek çoğu yerel kültüre hakim olmadan da animatörlük yapabiliyor.

Böyle olunca da her şey dahil sistemi doğrultusunda otel dışına çıkmayan turistlere, ülkeyi tanıtmak için kullanılan kültürel animasyonlar da turistin ilgisini çekmiyor. Ülke hakkında hiçbir şey bilmeden gelen turist hiçbir şey öğrenmeden de gidiyor.

Turistik potansiyel, turizmin ilk esas şartını teşkil ettiğinden onun gerçek değerini, değişik türdeki yerli ve yabancı müşterilerin istek ve ihtiyaçlarını karşılama yeteneğinde olup olmadığını tespit etmek gerekir.

Bir ülke turistik potansiyelini iyi tanıdığı ölçüde, bu potansiyelden faydalanmak için gelmesine ikna edebildiği müşterinin isteklerine, ihtiyaçlarına, davranışlarına, seyahat amaçlarına daha iyi uyarak turistik kaynaklarını değerlendirmiş olur. Çünkü iç ve dış müşteri, karakterine, kişiliğine, yaşadığı ortama, geleneklerine, inançlarına, kültür seviyesine, mali günce göre önemli problemler ortaya çıkarır.

-dinlenme ihtiyacında olanlar sakin ve rahat yer ararlar; konfor istemezler. Bunların meydana getirdiği turistik akınlar temiz hava, güneş ve denize yöneliktir. Bunların kanısına göre tatiller istirahat içindir. Böyle bir müşteri tipi endüstri şehirlerinde, aglomerasyon bölgelerinde bulunacaktır.

-Kültürel motifle seyahat edenler turistik potansiyelin sosyal kaynaklarına meylederler. Bunlar için tatiller kültürel ufku genişleten, insanların fedakarlık duygularını geliştiren, kültürel mübadeleye fırsat veren zamandır. Bu tip müşteri üniversite ve okul çevrelerinde aranacaktır.

-Bir diğer grup bulunduğu çevreden uzaklaşmak amacı ile seyahat eder; kalabalık arar, lüks ve konfor ister. Bu grupta yer alan insanlar tatilleri eğlence ve değişiklik zamanı olarak kabul ederler. Bu tip müşteri mali gücü çok yüksek, iş atmosferinde bunalmış insan gruplarında bulunacaktır.

-Çok muhafazakar ve koyu Katolik olan bir ülkeden gelenleri deniz, güneş, eğlence yerleri değil kiliseler, katedraller ilgilendirir.(Tarakçıoğlu, 1969; 80)

Yukarıdaki açıklamalara bakıldığında turistlerin istek ve ihtiyaçları belirlenip onlara ülke potansiyeli ölçüsünde hizmet verilmesi gerektiği vurgulanıyor. Turistlerin isteklerine göre ne tarz yerleri tercih ettiği de belirtilmiştir.

Türk turizmine bakıldığında daha önce de bahsedildiği gibi; Türkiye coğrafi konumu nedeniyle tarih boyunca Asya, Avrupa, Mısır ve Mezopotamya kültür yollarının kesiştiği bir merkezde yer alıp (Erden, 1998; 4-12) Batılı ve gelişmiş toplumların farklı medeniyetlerin oluşturduğu bu zengin kültüre ve onu barındıran coğrafyaya ilgi duyması söz konusuysa (Güner, 1998; 59) Türkiye turizmde dinlenme ihtiyacında olup ihtiyaçları deniz ve güneş olan turist kitlesinin ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

Oysa gerek diğer ülke insanları gerekse ülke insanı popüler kültürün etkisiyle hızlı bir tüketim çılgınlığı yaşamaktadır. Var olan değerleri hızla tüketmekte yeni arayışlar içine girmektedirler. Önceleri turist için güneş, kum, deniz yeterli iken şimdi bu durum değişmiştir. Turist çeşitlilik, farklılık istemektedir. Hiçbir yerde görmediğini görmek, yemediğini yemek istemektedir. Bu anlamda Türk turizmi sahip olduğu kültürel zenginliğin tanıtımını bir an önce yapıp özellikle ikinci grupta yer alan kültürel motifle seyahat eden turiste hitap etmelidir.

Bunun için de maddi ve manevi kültürel değerler belirlenip bu yönde ülke tanıtımı yapılmalıdır. Ülke tanıtımı yapıldıktan sonra ülkeye gelen turistlere sunulacak hizmetlerde

kültür unsurları hakkında gerek pratik gerekse teorik bilgiye sahip uzmanlarla çalışılmalıdır.

Turizm merak sonucunda ortaya ıkmyş bir faaliyettir. Turistlere merak uyandıracak, hiçbir yerde görmediği aktiviteler turiste sunulduğunda turist ülkesine memnun döndüğü gibi ülkenin ücretsiz reklamını da yapacaktır. Zaten güneşiyle, vazgeçilmez koylarıyla, eşsiz kumsalıyla gündemde olan Türkiye turizmine bir de kültürel unsurlar eklendiğinde dünya turizminde hak ettiği noktaya gelecektir.

II BÖLÜM: ANTALYA VE DİĞER TURİZM BÖLGELERİ İÇİN ÖNERİLEN KÜLTÜREL ANİMASYONLAR

Günümüzde turizm gerek ulusal ekonomiye katkısı gerek uluslar arası kültür ve ticaret gibi alışveriş konularındaki önemi gerekse uluslar arası ilişkilerin geliştirilmesinde payı göz ardı edilemez. (Pınar,1992; 25) Bu yüzden ülkemiz Uluslar arası turizm pazarında belirli alanlarda öne çıkıp bir isme sahip olmalıdır. (Önce, 1992; 31)

Turistik işletmelerimizde gelenek ve göreneklerimizi turistlere iletecek etkinliklere hemen hemen yer verilmemektedir. (Rızaoğlu, 1992; 39) Oysa birçok turist deniz, güneş, kum ve inlenme ile birlikte yabancı kültüre yönelik animasyon programlarını tercih etmektedir. (Küçüktopuzlu, 2001; 80)

Araştırma yapılan otellerin animasyon programlarına da bakıldığında, gece animasyonlarında yabancı müzikal gösteriler sergilendiği saptanmıştır. Bu müzikalleri izlerken insan kendini yabancı bir ülkede tatil yapıyor zannediyor. Büyük bir ihtimalle de yabancı turistler de kendilerini ülkelerinde zannediyorlardır. Oysaki, turistin geldiği bölgedeki kültür ile ev sahibi bölgenin kültür yapısı arasındaki farklılıklar arttıkça turist kabul eden bölgeye yönelik turizm talebinde artış görülür. (Kozak ve Diğ, 1997; 51)

Bu doğrultuda Türk kimliğini yansıtan aktiviteleri animasyon programlarında kullanmak daha doğru olacaktır.

Bu animasyon programlarında önerilecek animasyon aktiviteleri şunlardır:

A) TÜRK HALK ANLATILARI KÖKENLİ KÜLTREL ANİMASYONLAR

1) Türk Destan Geleneği Kökenli Kültürel Animasyonlar

Her ulusun folklorunda diğer ulusların folklorunda görülmeyen özgün değerler bulunur. (Kartar,1991;10)Bu özgün değerler turizmde kullanıldığı oranda dünyaya tanıtılmış olur.

Günümüzde otel animasyonlarına baktığımızda Sultan's of the dance tarzı gösterilerin otel animasyonlarında var olduğunu görüyoruz.

Bu gösterilerde daha çok halk danslarına yer veriliyor (Bkz. CD) Herhangi bir tema işlenmiyor. Oysa Türklerin türeyiş destanları danslarla birlikte verilebilir. Böyle olunca hem modernize edilmiş halk dansları, hem de türeyiş destanları tanıtılmış olur. Uygurların türeyiş destanı da bu gösteri için kullanılabilir.

Uygurların Türeyişi (Ögel, 1998; 74)

Kara-Korum çaylarından sayılan iki nehir vardı. Bunlardan birine Toğla ve diğerlerine de Selenge adı verilirdi. Bu nehirler akarak, Kamlancu adlı bir yerde birleşirlerdi. Bu iki ırmağın arasında iki tane ağaç vardı. Bu ağaçlardan biri fusuk ve diğeri de Farsların naj dedikleri ağaca benziyordu. Kışın bile bunların yaprakları, servi gibi dökülmezdi. Meyvasının tadı ve şekli ise tıpkı çam fıstığınıninkine benzerdi. Öbür ağaca da Tur ağacı derlerdi. Bu iki ağaç da iki dağın arasında yetişerek büyümüşü.

Bir gün bu iki ağacın arasına gökten bir ışık inmiştir. Bunun üzerine iki yandaki dağlar yavaş yavaş büyümeye başladılar. Bu durumu gören halk ise hayretler içinde kalmıştı. İçlerinde büyük bir saygı duyarak Uygurlar oraya doğru yaklaştılar. Tam yaklaştıkları bir sırada, kulaklarına çok tatlı ve güzel müzik nağmeleri gelmeye başladı. Her gece buraya bir ışık inmeye ve ışığın etrafında da otuz defa şimşek çakmaya başladı. Diğer bir gün de aynı yerde ayrı ayrı kurulmuş beş tane çadır gördüler. Bunların her birinde birer çocuk oturuyordu. Her çocuğun karşısında da onları doyurmaya yetecek kadar süt dolu emzikler asılı idi. Çadırın tabanı da baştan aşağıya kadar gümüşle döşenmişti.

Bütün boyların reisleri ve halkları, bu garip şeyi görmek için yerlerini bırakıp koşmuşlardı. Bu manzarayı görünce saygı ile diz çöküp, selam verdiler. Biraz sonra da çocukları alarak dışarı çıktılar.. beslenip büyütülmeleri için de onları süt annelerine ve dadılara verdiler. Her fırsatta onlara saygı gösteriyorlar ve ikramda bulunuyorlardı. Çocuklar artık süt çocuğu olmaktan çıkıp da konuşmaya başlayınca Uygurlardan anne ve babalarını sordular. Onlar da o iki ağacı gösterdiler. Bunun üzerine halk çocukları alıp ağaçların yanına gittiler. Çocuklar ağaçları görünce onlara tıpkı evladın babasına gösterdiği saygıyı gösterdiler. Ağaçların karşısında diz çöktüler ve yeri öptüler. Bunun üzerine ağaçlar da dile gelip şöyle dediler:

“ Güzel huy ve iyi özelliklerle bezenmiş çocuklar, böyle olurlar ve anne ile babalarına böyle saygı gösterirler. Ömrünüz uzun, adınız ünlü ve şöhretiniz de devamlı olsun.”

O bölgelerde yaşayan bütün kavimler, bu çocuklara hükümdar oğullarıymış gibi saygı gösterdiler. Çocukların doğdukları yerden şehre dönülünce onların her birine birer ad koydular. En büyüğünün adı Songur-Tegin, ikincisinin adı Tükel- Tegin, üçüncüsünün adı Tükel-Tegin, dördüncüsünün adı Or-Tegin, ve

beşincisinin adı da Bökü-Tegin oldu. Çocukların doğuşundaki kutsal durumu görenler , bunlardan birinin hükümdar olarak seçilmesi kanaatine vardılar. Çünkü bunlar, Tanrı tarafından bu iş için gönderilmiş olmalıydılar.

Bu çocuklar arasında Bökü-Tegin gerek güzelliği ve gerekse boyu bosu, sabrı, iradesi, ileriye görüşü bakımından diğerlerinden daha ileride idi. Ayrıca bütün milletlerin dillerini ve yazılarını da biliyordu. Herkes onun han olarak seçilmesi üzerinde birleştiler ve büyük şenlikler yaparak onu hanlık tahtına oturtular. O, memleketi adaletle döşedi ve zulm sahifelerini de kapadı. Onun etrafındaki adamlar, maiyeti, askerleri, atları ve kulları gittikçe çoğalmaya başladı.

Bu destanın tümü verileceği gibi sadece bir kısmı da dansların içine yerleştirilip turiste sunulabilir.

2) Türk Masal Geleneği Kökenli Kültürel Animasyonlar

Sakaoğlu tarafından kahramanlarından bazıları hayvanlar ve tabiat üstü varlıklar olan, olayları masal ülkesinde cereyan eden, hayal mahsulü olduğu halde dinleyicileri inandırabilen, bir sözlü anlatım türü (1973; 5) olarak tanımlanan masal animasyon aktivitelerine rahatlıkla uyarlanabilir.

Özdemir, masalları Türk eğlence sistemi içinde değerlendirip gösterim veya anlatım ortamı ile birlikte değerlendirildiğinde müstakil bir eğlence olarak kabul ederek masalların animasyon aktivitelerinde kullanılabileceğini desteklemiştir. (2005; 158)

Otellerde sergilenen müzikalleri incelendiğinde; (Bkz. CD 1) bu müzikallerin gerek müzik, gerek sahne dekoru, gerekse gösteri kıyafetlerinin özenle seçildiği görülmektedir. Bu özen doğrultusunda Türk masalları da müstakil eğlence işlevinden faydalanılarak animasyon aktivitesi olarak çok rahatlıkla sergilenebilir.

Animasyon gösterileri için animasyon kıyafetleri, maskeleri, kısacası tüm aksesuarları hazırlayan şirketler bulunmaktadır. (Bkz. CD 7) Bu şirketlerden arzu edilen tüm aksesuarlar isteğe göre temin edilebilir.

Tüm turistik tesislerde animasyon grubu bulunmaktadır. Masal için gerekli aksesuarlar da şirketlerden temin edildikten sonra masallar kolayca sahneye uyarlanabilir. Masalların

otellerde sergilenmesi özellikle çocuk misafirlerin ilgisini çekecektir. Çocukların eğlenmesi de büyüklerin hoşuna gidecektir. Çocuk bir taraftan masal gösterisi izlerken, bir taraftan da Türk masallarını öğrenmiş olarak ülkesine dönecektir.

3) Türk Hikaye Geleneği Kökenli Kültürel Animasyonlar

Türk halk hikayeleri de animasyon programlarında kullanılabilir. Bu hikayeler gösteri biçiminde sunulacağı gibi hikaye anlatma geleneğinden faydalanarak da turistlere tanıtılabilir.

Anadolu sahasında hikaye anlatma geleneği fasılla başlar. Bu kısımda bir divani, tecnis, tekerleme, koşma, semai ve destan okunur. Bunlar arasında bir Köroğlu türküsünü ve ustalarının muammesini söylemek de gelenektir. Bu söz faslından sonra döşeme adı verilen mensur tekerleme kısmı gelir ki, aşık burada bazı komik olayları başından geçmiş gibi anlatır. Daha sonra bir dua ile hikayesinin asıl kısmı başlar. (Duymaz, 2001; 2)

Türklerde hikaye anlatımı gelenek haline gelmiştir. Aslı ile Kerem, Leyla ile Mecnun, Ferhat ile Şirin hikayeleri de bir anlatıcı tarafından turistlere anlatılabilir. Anlatıcı Antalya'nın yöresel kıyafetlerini giyip, sazıyla sahneye çıkabilir. Hikaye anlatma geleneğine uyarak hikayesini anlatmaya başlar. Turistlerin sürekli anlatımdan sıkılacağı düşüncesi ile anlatıcının arkasında olaylar sessiz şekilde canlandırılabilir. Böylelikle hikayeyi dinlerken olayların da nasıl gerçekleştiği görsel olarak sunulmuş olur.

Dede Korkut Hikayeleri

Türk dilinin en güzel ve en dikkate değer eserlerinden biri olan Dede Korkut Kitabı bir buçuk asra yakın bir zamandan beri bilinmektedir. Bugün Türk Dili, Türk Edebiyatı ve Türk Kültürü bakımından Dede Korkut kitabı sık sık ele alınarak ardı arkası kesilmeyen incelemelere konu olmakta, kendisine karşı duyulan geniş ve kuvvetli ilgi canlılığını muhafaza etmektedir. (Ergin, 1997; XIII)

Türk Dünyası için bu kadar önemli olan bir eser yabancı turistlere de tanıtılmalıdır. Dede Korkut Hikayeleri sine vizyon gösterisi şeklinde turistlere sunulacağı gibi önce sine vizyon gösterisi yapılarak turistlere tanıtılıp daha sonra da Dede Korkut kitabında yer alan herhangi bir hikaye rahatlıkla sahnelenebilir. Hikayelerin tümü yerine hikayelerden belirli kısımlar alınıp turiste verilmek istenen motifler sahnelenebilir.

Sahnelenecek Dede Korkut Hikayesi için örnek metin (Ergin, 1997; 4-5):

Hanlar hanı olan Kam Gan oğlu Han Bayındır yılda bir kere büyük bir ziyafet tertipleyerek Oğuz beylerini konuklarmış. Bir gün Bayındır Han yine böyle bir ziyafet hazırlığı yaparken bir yere ak otağ, bir yere kızıl otağ, bir yere de kara otağ kurdurur. Oğlu olanı ağ otağa, kızı olanı kızıl otağa kondurun, oğlu kızı olmayana kara otağa alın, altına kara keçe döşeyin, önüne kara koyun yahnisinden getirin, yerse yesin yemezse kalsın gitsin, oğlu kızı olmayana Tanrı Taala gazap etmiştir., biz de ederiz, iyi bilsin der.

Oğuz beyleri birer birer gelip toplanmağa başlarlar. Dirse Han adında oğlu kızı olmayan bir bey de kırk yiğidini yanına alarak toplantıya gelir. Bayındır Han'ın adamları Ditse Han'ı karşılayarak kara otağa kondururlar, altına kara keçi sererek önüne kara koyun yahnisi getirirler. Dirse Han hiddetle bunun sebebini sorar. Bayındır Han'ın buyruğunu anlatırlar. Bunun üzerine Dirse Han yiğitlerini alarak ziyafeti bırakıp karısı ile görüşmek üzere eve döner. Durumu tatlılıkla atlattıktan sonra hiddete gelerek çocuk olmamasından hangisinin suçlu olduğunu sorar. Karısı ikisinde de suç olmadığını, bu işin Allah'tan geldiğini söyleyerek büyük bir ziyafet vermesini, İç Oğuz ve Taş Oğuz beylerini çağırmasını, fakirlere yardımında bulunmasını teklif eder. Dirse Han karısının dediğini yaparak büyük bir ziyafet tertip eder ve sonunda beylerin duasını ister. Beyler el kaldırıp Dirse Han'a çocuk vermesi için Tanrı'ya dua ederler. Bir ağzı dualının duası ile istedikleri olur ve bir zaman sonra Dirse Han'ın bir oğlu dünyaya gelir.

Oğlan on beş yaşına gelince Dirse Han Bayındır Han'ın ordusuna karışır. Bayındır Han!' n bir boğası ile bir buğrası varmış. Bir yazın bir güzün boğa ile deveyi savaştırır, seyrederlermiş. O yaz hayvanları yine meydana çıkardıkları gün Dirse Han'ın oğlu üç ordu çocuğu ile orada aşık oynuyormuş. Diğer çocuklar kaçışır, Dirse Han'ın oğlu kaçmayarak orada boğa ile karşı karşıya kalır. Çetin bir boğuşmadan sonra çocuk boğayı öldürür. Beyler başına toplanırlar. Çocuğa ad koymak ve babasından taht ve beylik istemek için Dede Korkut gelir. Babasından taht ve beylik alarak oğlana boğayı öldürdüğü için Buğaç adını verir.(Oğuz zamanında bir çocuğa kan dökmeden, baş kesmeden ad takmazlarmış)

Buğaç beylik alıp tahta çıkınca babasının kırk yiğidini anmaz olur. O kırk namert yiğit de eski itibarlarına kavuşmak için Buğaç'ı yok etmeye karar verirler. Babasına oğlunu kötöleyen dedikodular getirerek onu oğlunu öldürmek için teşvike başlarlar. Dirse Han bunlara kanarak oğlunu öldürmek üzere bir av tertip eder. Av sırasında kırk namert bir yandan çocuğa babasını sevindirmek için önünde av avlamasını söylerken öte yandan da Dirse Han'a bak oğlun senin üzerine geliyor, geyiğe atarken seni vuracak deyip Dirse Han'ı oğlunu vurmaya teşvik ederler. O da çekip ok ile oğlunu vurur. Buğaç düşünce babası üzerine gitmek isterse de o lırk namert buna engel olur ve evlerine dönerler.

Buğaç'ın annesi oğlunun ilk avidir diye büyük bir hazırlık yapmıştır. Fakat gelenler arasında oğlunu göremeyince deliye döner. Kırk namert çocuğun avda olduğunu söylerler ise de annesi durmaz, kırk ince bellikızı yanına larak av yerine gider. Bir çukurda çocuğu kanlar içinde bulurlar. Buğaç korkmamalarını söyler ve yaralanınca Hızır'ın gelerek yarasını sıvazladığını sana bu yaradan ölüm yoktur, ananın sütü ile dağ çiçeği sana

merhemdir. Dedigini anlatir. Buğaç'ı getirip babasından gizli olarak tabiplere verirler. Kırk günde iyileşir.

Kırk namert bunu duyunca yatıkları ortaya çıkmadan bu sefer Dirse Han'ı yakalayıp kafir illerine götürmeye karar verirler. Han'ı tutup ellerini bağlarlar, boynuna ip takıp yaya yürüterek kafir illerine yönelirler. Oğuz beyleri bundan haberli değildir. Annesinin isteği ile yine Buğaç Han arkadan yetişerek kırk namerdi öldürüp babasını kurtarır.

Hanlar hanı Bayındır Han Buğaç'a taht verir, beylik verir. Dedem Korkut gelip destanlar söyler, bu Oğuznameyi bu şekilde düzenler ve tespit eder.

Bu hikaye sahnede sergilendikten sonra turist Türklerde ad verme geleneği, Türklerin kadına verdiği değer, Türklerdeki anne sevgisi, gerektiğinde kadınların eşlerine akıl vermesini, çocukların ana babaya hürmetini, Türklerde av geleneği olduğunu öğrenmiş olacaktır. Ayrıca Dede Korkut hikayede çok iyi vurgulanırsa turistin aklında kalacaktır. Zamanla da Dede Korkut akıl hocalığı, bilgelik gibi unsurları ile dünyaya tanıtılmış olacaktır. Türklerin de Noel Baba yerine Dede Korkut'u olacaktır.

B) TÜRK HALK TİYATROSU KÖKENLİ KÜLTÜREL ANİMASYONLAR

1) Köy Seyirlik Oyunları: Kökenli Kültürel Animasyonlar

Köy Seyirlik Oyunları çağlar boyu süren halk tiyatrosu geleneğinin günümüze gelen mirasıdır. Bu oyunlar tarih boyunca göçlerden, çeşitli kültürlerden ve birikimlerden etkilenmiştir. Bu oyunlar zaman boyutunda beslenerek bugünkü şeklini almıştır.(Artun,1996; 92)

Eğlence amaçlı bu oyunlarda topluluğu eğlendirmek, şenlendirmek amacı güdülür. (Artun,1996; 93)Turistlerde tatillerde eğlenmek, şenlenmek isterler. Bu oyunlar animasyon aktivitelerinde kullanılarak turistlerin de eğlenmesi kolaylıkla sağlanabilir. Oyunlar animasyon ekibi tarafından oynanacağı gibi turistler de oyuna dahil edilebilir. Animasyonda kullanılacak oyun örnekleri (Artun, 1996; 98,104)

SERÇE OYUNUNUN METİN YAPISI VE KURULUŞU

1-Davul- zurna eşliğinde halay çekilir.

2-Halay başı elindeki kamyş sopayla halay grubunun ortasına geçer.

3-Halay başı davul zurna eşliğinde çift ayak zıplama,topukları yere vurma,omuz oynatma vb. hareketler yapmaya başlar.

4-Halay grubu halay başının hareketlerini taklitle çalışır. Hareketleri yanlış yapanlar üzerlerindeki elbiselerden birini çıkarırlar.

5-Halay başı oyunu durduruncaya kadar oyun devam eder.

6-Halaya son verildiğinde üzerinden en fazla elbisesini çıkaran halaybaşı tarafından sopayla dövülür.

7-Oyun sonunda dayaktan kaçan cezalı oyuncu kaçarken omuzlarına küçük bir çocuğu da alıp kaçar.

OYUN :Oyun davul zurna eşliğinde halay çekilmesi ile başlar. Halay başı yönetir. Eline uzun bir kamış sopa alan halay başı müzik eşliğinde halayın ortasına geçer. İki ayağı üzerinde sıçrar,omuzlarını ve kollarını oynatarak topukları üzerinde ritmik hareketler yapmaya başlar. Halay ekibi halay başının yaptığı bu hareketleri taklit etmeye çalışır. Hareketleri yanlış yapan elbiselerinden birini çıkarır. Elibise çıkarmaya;yelek,ayakkabı ya da saat ile başlanır. Hareketlerini hızlıca sürdüren halaybaşı oyunu bir süre sonra durdurduktan sonra halay grubuna bakar. Halay grubu içinde en fazla soyunan kişiyi kamış sopayla dövmeye başlar. Cezalı oyuncu dayaktan kaçarken omzuna küçük bir çocuk alır. Oyuncunun omzuna aldığı bu çocuk daha sonra oyuncuya çıkardığı elbiseleri getirir.

HÜSSO İLE HASSO OYUNU

Bu oyun Kozan'da erkekler arasında kış ve yaz gecelerinde eğlenmek amacıyla oynanır.

KIŞILAR :Oyun kişileri Hasso ileHüsso'dur. Hasso şalvar,yelek ve sıfır yakalı gömlek giyer. Hüsso'nun kıyafeti de Hasso'nun kıyafetinin aynısıdır. Aksesuar olarak oyunda iki mendil,iki yastık ve bir kemer kullanılır.

HÜSSO İLE HASSO OYUNU'NUN METİN YAPISIVE KURULUŞU

1-Oyunun oynanacağı yerdeki seyirciler halka oluşturacak şekilde otururlar.

2-Oluşturulan büyük halkanın içerisine iki yastık birbirinden uzak olacak biçimde yerleştirilir.

3-Yastıklarından birinin altına kemer konulur.

4-Hüsso ile Hasso olacak oyuncular halkanın içinden seçilerek kaldırılır.

5-Seçilen oyuncuların gözleri mendille kapatılır.

6-Hasso olan oyuncu kemer saklanmış olan yastığa başını koyacak şekilde oturtulur.

7-Hüsso da diğer yastığa başını egecek şekilde oturtulur. Ancak yastık ilk yerinden başka yere kaldırılır.

8-Oyun Hasso'nun Hüsso'nun yerini öğrenebilmek için bağırmasıyla başlar.

9-Hüsso kendisine seslenen Hasso'ya ne istediğini sorar.

10-Sorma ve cevap verme bir iki kez tekrarlanır.

11-Hasso Hüsso'nun bulunduğu yönü bulunca yastığın altındaki kemeri alarak, gözleri kapalı olarak o yöne doğru gidip Hüsso'yu dövmeye başlar.

12-Hasso,Hüsso'ya "Sinersin sin sinmezsen ensenin dibine Hüsso" diyerek yaklaşır. Bu arada gözündeki mendili çözmüştür.

13-Verilen komut ile Hasso'nun gözünün açıldığını anlayan Hüsso halkanın içinde dayak yememek için kaçmaya başlar.

14-Hüsso'nun çaresizliği bütün seyircileri eğlendirir.

OYUN : Oyuna katılanlar büyük bir halka oluşturacak şekilde otururlar. Halkanın içine birbirine uzak iki yastık konur. Hasso'nun oturtulacağı yastığın altına bir kemer saklanır. Halkanın içinde Hasso ve Hüsso olacak kişiler seçilir. Önce Hasso'nun gözü bağlanır. Diz üstü oturtularak,alını yastığa dayanacak biçimde yerleştirilir. Hüsso'nun gözü bağlanır. Onun yastığı ilk yerinden kaldırılarak başka bir yöne konur. Hasso,Hüsso ile aynı şekilde oturtulur.

Hasso,"Hüsso!Hüsso!"

Hüsso,"Ne diyorsun Hasso?"

Hasso,"İyi misin diyorum."

Hüsso,"İyiyim ya,iyiyim."

Hasso ile Hüsso bu konuşmayı bir daha tekrarlarlar. Hasso yerinden sessizce kalkar. Eline yastığın altındaki kemeri alır. Hüsso'nun olduğu yeri tahmin ederek yürür. Hüsso'ya yaklaştığını hissedince gözünü açar. "Sinersin sin sinmezsen ensenin dibine Hüsso" diyerek Hüsso'yu kemerle dövmeye başlar. Hüsso dayak yememek için halkanın içinde oraya buraya koşuşturarak kaçır. Eğer Hasso Hüsso'nun yerini yanlış tahmin ederse Hasso Hüsso'yu Hüsso da Hasso'yu oynamak üzere oyun tekrarlanır.

2)Karagöz ve Hacivat Kökenli Kültürel Animasyonlar

Karagöz bir "gölge oyunu"dur. Bu oyun deriden kesilmiş birtakım şekillerin (insan, hayvan , bitki, eşya vb.) arkadan ışık verilerek beyaz bir perde üzerinde yansıtılması temeline dayanır.(Kudret, 1968; 7)

Ramazan ayında kahvehanelerde, başka zamanlarda da evlenme, doğum, sünnet düğünü vb. dolayısıyla saray , konak, ve evlerde oynatılan bu oyunlar Osmanlı toplumunun belli başlı eğlencelerinden biri sayılmaktadır. (Kudret, 1968; 11)

Karagöz ve Hacivat gösterisi akşam yemeğinden sonra turistlere gösterilebilir. Aşağıda örneği verilen metinde olduğu gibi klasik Karagöz hikayelerinden faydalanılacağı gibi güncel konulardan uyarlanan metinler Karagöz ve Hacivat eşliğinde sahnelenebilir. Özellikle çocukların ilgiyle izleyeceği bir şov olan Karagöz ve Hacivat gösteri sırasında saz ekibinin olmasına özen gösterilmelidir. Müzik eşliğinde sunulan aktiviteler daha dikkat çekecektir.

Örnek metin (Sevilen, 1969; 38)

APTAL BEKÇİ

Tipler:

Karagöz

Hacivat

1.Zenne

2.Zenne

Çelebi

Tuzsuz Deli Bekir

Beberuhi

Eşek

Nâreke zırlıtısı ve tef velvelesi ile göstermelik kalkar, Hacivat Şarkı eşliğinde gelir.

(Şarkı, Şehnaz Sengin Semai)

Dîdem yüzüne nâzır, nâzır yüzüne dîdem

(Şarkı bittikten sonra Hacivat perde gazelini okur)

Off hay hak

Gönül verdik perdeye dost, başlayan bir gazeldir

Hüner değilse de dünyaya gelmek ne güzeldir

Ölümlüymüş dünya, neler gelmiş neler geçmiş

Hüner, geçmişi gününde görüp güldürmededir

Gülen pek az, ağlayan ne çok, Tanrıyı saymazsak

Hüner, oynayan kim, oynatan kim, bilmededir

Tanrı gölgesini eksik eylesin duamız

Hüner, gölgede solmadan açmayı bilmededir.

Hacivat:Ah efendim ne olurdu şu dört köşe perdede bana da bir arkadaş olsa, eli temiz, yüzü temiz, sözleri tatlım

Karagöz:(Evin penceresinden bakarak): Hoş geldin keçi suratlı

Hacivat:Gelirse şu meydana, o söylese ben dinlesem, efendim haddim olmayarak bendeniz söylesem, bizi seyreden dostlar gülseler eğlenseler, iş ne imiş diyelim işimizi mevlam rast getiree (Hacivat musiki gazeli okur)Gelse o çeşm-i siyahım Handeler peyda olur

Karagöz:(Pencereden bakarak) Hacivat hayırdır yahu ezan mı okuyorsun

Hacivat:Ah bana bir eğlence medettttttttttttttttt

Karagöz:Allah versin allah versin hadi başka kapıya

Hacivat:Yar bana bir eğlenceeeeeee

Karagöz:Hacivat aşağıya gelirse gösteririm sana eğlenceyi

Hacivat:Yar bana bir eğlenceeeeeee (Karagöz evden atlar, Hacivat ile kavga ederler, Hacivat kaçır Karagöz yerde yatar)

Karagöz:Ahhhh amannnn, Hacivatı kaçırdım ama galiba ben de altıma kaçırdım, sen bir daha gel bak ben sana neler yapıcım Hacivat (Hacivat gelir)

Hacivat:Aman Karagözüm akşamı şeriflerin hayır olsun

Karagöz:Senin de sülaleni sansarlar boğsun (vurur)

Hacıvat:Aman Karagözüm ben sana iltifat ediyorum sen ise bana vuruyorsun yazıklar olsun sana yazık

Karagöz:Hoş geldin kazık oğlu kazık (vurur)

Hacıvat:Aman karagözüm ağzından çıkanı hiç kulağın duymuyor

Karagöz:A musibet adam, her akşam gelirsın kapımın önünde hay bana pancar hay bana pancar diyerek bağırırsın, hiç halimi sormazsın, başımdan geçenleri bilmezsin

Hacıvat:Hayrola Karagözüm ne oldu

Karagöz:Sorma Hacıvat sorma, bizim karıyla kavga ettik

Hacıvat:Yaa, sebep ne peki

Karagöz:İşte efendim komşu karının kocası ona elbiseler almış da çiçekler gibi gezdirmiş de ben ona senede bir kat elbiseyi bile çok görmüşüm de,derken iş büyüdü karı beni kapı dışarı attı

Hacıvat:Aman Karagözüm hemen kaç

Karagöz:Ben de öyle yaptım zaten Hacı cav cav

Hacıvat:Eee, sonra

Karagöz:Evden çıkınca kahveye uğradım, bir kahve içtim, birden üzerime bir ağırlık çöktü, hamama gideyim de bir yıkanayım dedim

Hacıvat:Evet karagözüm güzel düşünmüşsün, insan hamama gidince rahatlar

Karagöz:Hamama gittim, soyunup içeri girdim bir kurnanın başına oturdum, bir de baktım iki tellağın kolları arasında ipekli peştemallara sarılı birini getirdiler, göbek taşının üstüne bir havlu serdiler, o getirdikleri adamı yatırıp gittiler

Hacıvat:Evet Karagözüm her halde terlesin diye yatırmışlardır

Karagöz:Öyleymiş, adam biraz yattı, sonra ne oldu bilmem adam göbek taşından yuvarlanıp yere düştü

Hacıvat:Her halde adamcağız sıcaktan fenalık geçirmiştir

Karagöz:Hemen yanına gidip adama baktım, bir de ne göreyim Hacıvat adam tıpkı bana benzemiyor mu

Hacıvat:Olabilir Karagözüm insanlar çift yaratılmıştır derler

Karagöz:Birden aklıma bir şeytanlık geldi, usulca adamın belinden ipekli peştemalları çıkartıp kendi belime bağladım, benim peştemalları da onun beline bağladım, adamı ayağından çekip bir kurnanın başına bıraktım, geldim göbek taşının üstündeki havluya yattım

Hacıvat: Aman Karagöz hamamcılar seni tanırlar

Karagöz:Yahu tıpkı o adama benziyorum dedim ya

Hacıvat:Sonra?

Karagöz:Derken tellağın biri geldi, kese istemisiniz efendim dedi, ben de hiç istifimi bozmadım başımı salladım, tellak aldı beni bir kurnanın başına götürdü, beni bir yıkadı bir yıkadı ki Hacıvat, ben ben olalı böyle temizlenmemiştim hiç, sonra beni tertemiz ipekli havlulara sarıp o adamın soyunduğu odaya götürdü, bir güzel de kuruladı, efendim sıhhatler olsun çay kahve nargile ister misiniz diye sordu, bir nargile bir de kahve söyleyip afiyetle içtim

Hacıvat:Peki Karagözüm seni hiç kimse tanımadı mı

Karagöz:Tanımadılar, getirin benim çamaşırlarımı dedim, bir bohça getirdiler bohçayı açtım, içinden ipekli çamaşırlar çıktı güzelce giyindim, ceplerini karıştırdım bir de ne göreyim Hacıvat

Hacıvat:Aman Karagöz çabuk söyle ne gördün

Karagöz:Cepler para dolu Hacıvat, paraaaaa, beni keseleyene, kurulayana, bohçayı getirene, ayakkabıları getirene, hepsine bol bol bahşiş bıraktım, hepsi yerden temennalar eşliğinde “efendim Allah ömürler versin” diyerek beni uğurladılar, bir de baktım ki

hamamın kapısının önünde son model bir fayton bekliyor, arabacı kapıyı açıp buyrun efendim dedi beni arabaya bindirdi.

Hacıvat:Aman Karagöz o araba da nerden çıktı

Karagöz:O beyin arabasıymış

Hacıvat:Arabacı da seni tanımadı mı

Karagöz:Dedim ya tıpkı o adama benziyorum diye

Hacıvat:Eee sonra

Karagöz:Derken Hacıvat araba güzelli bir konağın önünde durdu

Hacıvat:Kimin konağıymış Karagöz

Karagöz:O beyin konağıymış, kapılar açıldı iki uşak geldi kollarıma girdi “efendim sıhhat afiyet olsun” diyerekten beni içeri aldılar

Hacıvat:Uşaklar da seni tanımadı mı

Karagöz:Tanımadılar Hacıvat, neyse merdiven başında iki güzel kız beni uşakların elinden aldılar yukarı çıkardılar “efendim sıhhat ve afiyetler olsun inşallah” diyerek beni yukarı çıkardılar. Merdivenin başında ipekten gecelikler giymiş dünyalar güzeli bir hanım “kızlar efendimi incitmeyin yavaş çıkarın” diye kızlara çıkıştı beni kızların kolundan alarak bir odaya soktu, oda yatak odasıymış

Hacıvat:Hanım da seni tanımadı öyle mi

Karagöz:Yahu Hacıvat dedim ya sana tıpkı o adama benziyorum diye

Hacıvat:Sesinden de tanımadılar mı

Karagöz:Ben hamam yorgunuyum diye hiç sesimi çıkarmıyorum

Hacıvat:Yaaa! Sonra?

Karagöz:Hanım bana gecelikler giydirdi, “istirahat ediniz, çok yorulmuşsunuzdur” diyerek kuştüyünden yapılmış yatağa yatırdı, bir yelpaze aldı geldi başucuma oturdu yavaş yavaş yellemeye başladı, ben gözüm yarı açık yarı kapalı uyur gibi yapıyorum

Hacıvat:(ağzını şapırdatarak) Aman Karagözüm sonra?

Karagöz:Sulanma, ağzını sil tepelerim haaa

Hacıvat:Anlat Karagözüm anlat sonra ne oldu?

Karagöz:Anlatmayacağım işte

Hacıvat:(yalvarırcasına) Kuzum Karagözüm ne olur anlat sonra ne oldu?

Karagöz:Bey hamamdan geldikten sonra biraz istirahat edip kahvaltı edermiş, sofrayı hazırlamışlar hanım gelmiş beni uyandırıyor “efendim kalkar mısınız sofra hazırlandı” diyor, ben yine gözlerim yarı açık yarı kapalı uyuyorum, hanım baktı ki ben uyanmıyorum, herhalde efendinin içine baygınlık gelmiştir diyerek bir şişe lavanta getirdi yavaş yavaş yüzüme serpmeye başladı, ben yine uyanmayınca bolca dökmeye başladı, lavanta ılık ılık yüzümden aşağı doğru akmaya başladı

Hacıvat:Aman pek de kibar bir hanımmış, sen hamamdan çıktın ya soğuk lavanta seni hasta eder diye ısıtmıştır besbelli

Karagöz:Yok yahu Hacı cav cav, meğerse bir köpek gelmiş suratıma işemiyor mu

Hacıvat:Aman Karagöz köpek de nerden çıktı şimdi

Karagöz:Ben kahveye gidip kahve içince uyuyup kalmışım, rüya görmüşüm, o sırada kahvecinin köpeği gelmiş suratıma işiyor ben de rüyamda gördüğüm hanım bana lavanta döküyor sanmışım

Hacıvat:Aman Karagöz deminden beri anlattığın rüya mıydı?

Karagöz:Seni gidi muşmula suratlı adam seni, böyle şeyler gerçek olur mu hiç (vurur, Hacıvat gider) sen gidersin beni buraya mıhlamazlar pamuk ipliğiyle hiç bağlamazlar ben de çeker giderim, tavan arasında farelerle tavla atarım(gider)

(Muhavere burada biter, fasıl başlar)

Şarkı eşliğinde Zenneler gelir
(Şarkı Hicaz Curcuna)Âteşi suzan-ı firkât yaktı cism-ü cânımı
(Zenneleri Hacivat karşılar)

Hacivat:Vay efendim hoş geldiniz safalar getirdiniz, böyle şarkılar söyleyerek ne tarafa gidiyorsunuz

1.Zenne:Allah ömürler versin Hacivat Çelebi, şöyle biraz gezmeye çıktık

Hacivat:Anladım hanım kızım, evde otura otura canınız sıkıldı herhalde

1.Zenne:Ahh evimizi hiç sormayın Hacivat çelebi, evin damı akıyor ama ev sahibi hiç aldırıyor, bir dolaşalım bakalım bir ev bulabilirsek hemen taşınacağız

Hacivat:Aman hanım kızım iyi olacak hastanın doktor ayağına gelirmiş, benim elimin altında güzel bir ev var eğer beğenirseniz hemen size vereyim o evi, yeter ki evi beğenin sizden iyi kiracı mı bulacağım

1.Zenne:Evi görebilir miyiz Hacivat çelebi

Hacivat:Hay hay evladım, buyurun (eve girerler içerde konuşurlar) işte hanım kızım burası mutfak, burası yatak odası

1.Zenne:Çok güzel Hacivat Çelebi

Hacivat:Yukarıda da iki oda var, çok kullanışlıdır, bakınız arkada bahçesi de var

2.Zenne:Tavuk kümesi de var mı efendim

Hacivat:Elbette var hanım kızım

1.Zenne:Pek güzelmiş efendim (perdeye gelirler) Kirası ne kadar Hacivat Çelebi

Hacivat:Evladım siz yabancı değilsiniz sizin için elli milyon olur

2.Zenne:Peki efendim biz bu evi tuttuk, buyurun bir aylık da peşin veriyoruz

Hacivat:Sağolunuz evladım güle güle oturunuz (gider)

2.Zenne:Biz de gidip evi temizleyelim bari (giderler)

Şarkı eşliğinde Tuzsuz Deli Bekir gelir

(Şarkı Hicaz Düyek)Külhanbeylik omuzdaşlar bize pek şandır

Tuzsuz:(Nâra atar) Eyy gidii felekkkk, eyyy gidii felekkk beeeeeeee

Karagöz:(pencereden bakarak) Hey gidi dümbelekk bee, bu da kim yahuu

Tuzsuz:Bana bak öyle tepeden konuşma erkeksen aşağı gel de boyunu görelimmm

Karagöz:(gelir) Ne var be ne bağırsın ayağına basılmış ayılar gibi?

Tuzsuz:Eyytt beeee, bana bak bree sen beni tanır mısın, bana adıyla sanıyla Tuzsuz Deli Bekir derler

Karagöz:Senin tatsız tuzsuz olduğun belli zaten

Tuzsuz:Bana bak var mısın benimle bir güreşe bakalım haaa

Karagöz:Seninle değil, senden daha kabadayı pehlivan varsa o gelsin onunla güreşirim ben

Tuzsuz:Bana bak yere bir mendil ser bakalım

Karagöz:Ne olacak mendil

Tuzsuz:ben şimdi bir vuruşta senin kelleni kesicem, kellen yere düşüp toz olmasın diye, eğğ bakalım başınımm yere

Karagöz: Sen beni biraz bekle bakalım burda (Karagöz eve gidip bir sopa alır, sopayı arkasına saklayıp perdeye gelir) Bana bak Tuzsuz, başımı nasıl eğecektim bennn?
Tuzsuz: (Başını aşağı eğerek) İşte böyle
Karagöz: (sopayı Tuzsuz'un kafasına indirir) Al sanaaa
Tuzsuz: Aman bree kelleyi kırdınn
Karagöz: Kırarım ben, sana Tuzsuz Deli Bekir derlerse bana da Karagöz pehlivan derler
Tuzsuz: helel sana bee, ben kendimi kabadayı sanırdım meğer sen benden daha kabadayı imişsin
Karagöz: Elbetteee öyleyim
Tuzsuz: Sen hakikaten kabadayı bir adama benziyorsun, bana bak ben seni bu mahalleye bekçi yapıyorum tamam mı,
Karagöz: Olur Tuzsuz efendi olurr,
Tuzsuz: Yalnız şu karşıdaki eve yeni taşınan zennelere dikkat et, yabancılar girmesin haydi eyvallah (gider)
Karagöz: (eve gider başına bir külâh takıp perdeye gelir) haydi bekçi vereliimmmm, peynirli, kıymalı, sade bekçiiiiiii
Zenne: (içerden) Aaa gündüz vakti de bekçi dolaştığını bu mahallede gördüm ayoll

Şarkı söyleyerek Çelebi gelir
 Şarkı Nihavend İstanbul Türküsü) Üsküdarı gider iken aldı da bir yağmur
Zenne: (perdeye gelerek) Vay beyim böyle şarkılar söyleyerek nereden gelirsiniz, nerelere gidersiniz
Çelebi: Nereye olacak, sizi aramaktan ayaklarıma kara sular indi, evden ayrılmışsınız
Zenne: Evet efendim çıktım, buraya taşındım, yeni evimiz çok güzel
Çelebi: Müsaade ederseniz görmek isterim efendim
Karagöz: (pencereden) Ooo burada pazarlık başlamış
Zenne: Tabii efendim ama buralarda bir bekçi dolaşıyor siz yarım saat sonra gelin olmaz mı bekçi anlamasın, hem aramızda bir parola belirleyelim, siz parolayı söyleyince ben kapıyı açarım içeri girersiniz
Çelebi: Çok iyi olur
Karagöz: Hem de parolalı haa
Zenne: Siz kapıyı çalınca ben size parola derim siz de lofça çivisi dersiniz, kapıyı açarım
Karagöz: Parola çiviymiş anladım
Çelebi: Allahımsarladık efendim (gider)
Zenne: Güle güle efendim uğurlar olsun
Karagöz: (gelip zennelerin kapısını çalarak) Açın ben geldim
Zenne: (içerden) Parola?
Karagöz: Çivi
Zenne: Ne çivisi
Karagöz: (Kendi kendine) Çivinin adını anlamadım ki yahu..
 Şeyyyy hanım çivi işte yahuu
Zenne: Çivi anladık ama ne çivisi
Karagöz: Temel çivisi
Zenne: Değil
Karagöz: Döşeme çivisi
Zenne: Değil
Karagöz: Nal çivisi
Zenne: Değil
Karagöz: Ayakkabı çivisi

Zenne:O da değil
Karagöz:Canım işte çivilerin birisi
Zenne:Tamam ama adı ne
Karagöz:Ölünün körü çivisi (gider, yavaşça çelevi gelir)
Çelebi:(kendi kendine) Buralarda kimseler yok galiba (kapıyı çalar)
Zenne:(içerden) Kim o
Çelebi:Çivi
Karagöz:(pencereden bakarak) Oo çivici başı gelmişş
Zenne:(içerden) Ne çivisi
Çelebi:Lofça çivisi
Zenne:Buyrun efendim buyrunnn (kapıyı açar)
Karagöz:(pencereden) Tühh lofça çivisi imişş (perdeye iner, zennelerin kapısını vurur)
Zenne:(içerden) Kim oo
Karagöz:Çivi
Zenne:Ne çivisi
Karagöz:Lofça çivisi
Zenne:Buyrun içeri
Karagöz:(içeri girer) Ooo maşalllh sofa da kurulmuş
Çelebi:(içerden)Hoş geldin bekçi baba
Karagöz:(içerden)Hoş bulduk çivicibaşı
Zenne:(içerden)Ne içersiniz bekçi baba rakı şarap likör vermut?
Karagöz:(içerden)Rakı var mı rakı
Zenne:(içerden)Var efendim buyrun
Karagöz:(içerden)Ohhh yarasınn
Zenne:(içerden) Mezelerden de buyrun efendim
Çelebi:(içerden)Yavaş iç bekçi baba sarhoş olursun
Karagöz:(içerden)Sen karışma, ohh yarasınn (içer sarhoş olur, bu sırada Tuzsuz Deli Bekir perdeye gelir)
Tuzsuz:(Nâra atarak) Eyy gidi felekk beee, nerde o bekçi olacak adam beeee
Zenne:(içerden) Aman kaçın Tuzsuz geldi
Çelebi:(içerden)Nereye kaçalım
Zenne:(içerden) Arka kapıdan kaçın
Karagöz:(içerden) Ya ben nereye kaçayım
Zenne:(içerden)Sen de bahçeye saklan
Karagöz:(içerden) Olur ben de bahçedeki kümese gireyim (kümese girer içerden tavuk horoz sesleri gelir) ötime kerata keser dolmanı yaparım haa
Tuzsuz:(içerden) Ooo rakı sofrası da hazırmış
Zenne:(içerden)Sizin için hazırladım efendim
Tuzsuz:Mezeler fiyakalı ama piliç kızartması yok
Zenne:(içerden) Şimdi kümesten bir tane alıp keserim efendim
Tuzsuz:(içerden) Olmaz ben gider keser getiririm bir tane
Karagöz:(içerden) Eyvah Tuzsuz kümese geliyor galiba (Tuzsuz kümese girer karagözü görür)
Tuzsuz:(içerden)Vay bekçi baba senin burda işin ne
Karagöz:(içerden)Tavuklara hırsız dadanmış da onu bekliyordum
Tuzsuz:(içerden) Aferin bekçi baba sen git artık ben hakkından gelirim o hırsızın
Karagöz:(perdeye gelir) Ohh yarabbi şükür kurtuldum Tuzsuzun elinden
Zenne:(içerden)Tuzsuz gel efendim ben şimdi pilici kızartır getiririm
Tuzsuz:(içerden) Hele bir tane daha doldur bakayım şu rakıdan
Zenne:(içerden) Buyrun efendim

Karagöz:Bu iş böyle olmaz bu Tuzsuzu kapı dışarı etmeli (gider beberuhileri toplar kendi de bir eşeğin üzerine biner gelir) bana bakın beberuhiler bu eve tatsız tuzsuz bir adam girdi bunu yakalayıp kapı dışarı atıcaz tamam mı

Beberuhiler:(hep bir ağızdan) Sen merak etme Karagöz biz arkadayız

Karagöz:Ama bana bakın adam hem sarhoş hem de bıçaklı

Beberuhiler:Sen merak etme Karagöz biz sarhoştan da bıçaktan da korkmayız

Karagöz:Hadi bakalım göreyim sizi, ben şimdi Tuzsuzu dışarı çağıracağım

Beberuhiler:Çağır gelsin biz ona yapacağımızı biliriz

Karagöz:(eve doğru bağırarak) Hey bana bak Tatsız tuzsuz herif senin bu evde işin ne çık bakayım dışarı (beberuhilere dönerek) bana bakın hazır mısınız herif geliyor

Beberuhiler:Hazırız gelsin

Karagöz:Bana bak Tuzsuz erkeksen dışarı çık

Tuzsuz:(dışarı çıkar) Eyyttt bee kim o eşeğin üstünde bağırın

Karagöz:Mahalle bekçisi (bu sırada beberuhiler kaçar)

Tuzsuz:Ne istiyorsun bee

Karagöz:Biz mahalleliler seni bu evden çıkarmaya geldik (arkasına bakar ki beberuhiler gitmiştir) Ee şey yani Tuzsuz sana bir eşek getirdim belki binersin diye

Tuzsuz:Hani beni evden atacaktınız bee

Karagöz:Yok yahu şaka yaptım ben sana

Tuzsuz:Ben eşek meşek istemem defol

Karagöz:Gel bakalım eşek efendi biz gidelim

Tuzsuz:(evdeki zenneler hitaben) Bana bak güzelim ben şimdi meyhaneye gidiyorum yarın akşam yine gelirim hadi eyvallah (gider , hacivat ve karagöz perdeye gelirler)

Hacivat:Aman karagözüm nedir bu işler

Karagöz:kafanı kırsın geyiklerle keşişler

Hacivat:Yıktın perdeyi eyledin viran varayım sahibine haber veryim hemann

Karagöz:Burada oyunumuz erdi sona her ne kadar sürç-i lisan ettikse affola kalın sağlıcakla.

(Işık söner oyun biter)

C)TÜRK BAHAR BAYRAMI KÖKENLİ KÜLTÜREL ANİMASYONLAR

1)Nevruz Kökenli Kültürel Animasyonlar

Yeni yılın ilk günü, yılbaşı kutlamaları, yeryüzündeki bütün toplumlarda mevcuttur. En eski dönemlerden bu yana, her toplum bu günü, kültürler arası ödünçlemeler/alıntılar yapsa veya etkilere uğrasa bile, kendi töre, gelenek, inanç ve mitolojisi çerçevesinde kutlar. (Yıldırım, 1997; 2)

Eski Türklerde yılbaşı, ilkbaharda 21 Mart günüdür. Bugün Türk topluluklarında çeşitli adlarla kutlanır. Nevruz, noruz, navruz, newroz, Naurus, Ergenekon, Bozkurt, Çağan gibi adlar altında kutlana bu bayram ile ilgili olarak Türk topluluklarında çeşitli gelenekler meydana gelmiştir. (Turan, 2000; 68)

Nevruz gününde at yarışları, cirit oynama, güreşler, mahalli oyunlar, kılıç kalkan oyunları ile nevrüziye pişkesi ve nevrüz macunu, nevrüz geleneklerini oluşturur. (Karaman, 1999;43-45) Nevruz gecesinde yolun ortasında kocaman bir ateş yakılır. Bu sırada ateşin bir yanında sıra olan gençler ve arkalarına takılan çocuklar ateşin üzerinden atlayıp karşı tarafa geçerler. Böylece karşı tarafta yeni bir sıra meydana gelmiş olur ve atlama defalarca tekrar edilir. (Karaman, 1999;45) Ateşten yıl boyunca hasta olmayım diye atlanılır, yakılan ateşin külleri; karınca çıkmasın diye yerlere ve bolluk olsun diye tarlalara saçılır, kısacası ateş bereketin, bolluğun, üremenin, sağlık ve temizliğin simgesidir. (Tacemen,1997;34)

Turistik tesislerde akşam animasyonları arasında plajda ateş başında ateş yakıp ateşin etrafında dans etmek de bulunmaktadır.

Bu aktivite biraz daha değiştirilerek nevrüz kutlamasına dönüştürülebilir. Nevruzun ne olduğu önce turistlere anlatılır.

Tezcan Nevruzu doğanın yeniden canlanması, hareketlenmesi, renklenmesi, hayat kazanması sonucu kutlanan bir bayram olarak tanımlamıştır. (1997; 26) Bu yüzden nevrüz kutlamasının yapılacağı gün için gecedan otelin bahçesine yapma çiçekler ile ağaçlar yerleştirilip doğada bir farklılık yaratılabilir. Nevruz hakkındaki bilgi akşam sahnede animatör tarafından verileceği gibi gündüz nevrüzün ne olduğunun yazılı olduğu metinler animatörler tarafından turistlere de dağıtılabilir. Turistler nevrüzün ne olduğunu öğrendikten sonra akşam uygulamalara geçilebilir. Nevruz kutlamalarında Türklerin cirit oynadığını, at yarışı yaptığını, güreşler yaptığını, mahalli oyunlar ya da kalkan oyunları oynadığını daha önce söylenmiştir. Otelde cirit oynatmak ve at yarışı yaptırmak mümkün olmasa da turistlere yağlı güreş yaptırılabilir.

Akşam yemeği yendikten sonra program başlar. Gündüz turistler arasında belirlenen güreşçilere gündüz yağlı güreş hakkında bilgi verilir. Hatta bir iki uygulama yapılır. Turistlerin profesyonel güreşmeleri beklenmediği için basit uygulamalar yaptırılır. Gündüz hazırlanan güreşçiler akşam yemekten sonra sahneye davet edilir. Güreşçiler sahneye geldikten sonra yağlı güreş hakkında da turistlere bilgi verilir. Yağlı güreş hakkında herkes bilgi sahibi olduktan sonra yarışacak olan turistler sahnede yağlanır. Yağlama işlemi başladıktan sonra davul zurna eşliğinde güreş başlatılır. Hakem ve izleyicilerin kararıyla kazanan güreşçi belirlenir. Kazanan yarışmacıya imitasyon altın kemer hediye edilebilir. Güreş bittikten sonra nevrüziye pişkesi turistlere ikram edilir. O gün soğuk içecek olarak da şurup ikram edilebilir. Güreş ve yiyecek ikramı tamamlandıktan sonra misafirler plaja davet edilir. Plajda büyük bir ateş yakılır. Ateşin etrafında bütün turistler toplanır daha sonra ateşten atlamanın ne anlama geldiği turistlere anlatılarak ilk animatörlerin atlamasıyla ateşten atlama başlatılır. Bütün turistler ateşten atladıktan sonra istenirse ateşten atlamaya devam edilir. Ateşten atlama bittikten sonra da nevrüz macunu şerbetle birlikte ikram edilip program bitirilir.

2) Hıdırellez Kökenli Kültürel Animasyonlar

Özdemir Eğlence Kavramı ve Hıdırellez Kutlamaları adlı makalesinde hıdırellez kutlamalarının neden ve nasıl kutlandığı konusunda aşağıdaki saptamaları yapmıştır.

Tabiatın değişmesi, insanda yaşamın yenilenerek devam ettiği duygusunun ve mutluluğunun oluşmasına sebep olur. Bu dönüşün keşfedilmediği dönemlerde de, günümüzde de bu duygu insanoğlunu heyecanlandırmıştır. İşte tabiatın yeniden canlanışını ve dolayısıyla hayvansal ve bitkisel bereketin yeniden temini Türk kültüründe hıdırellez gibi çeşitli törenlerle kutlanmaktadır. Gerçekte, insanoğlu Hıdırellez törenlerinde, kendi yaşamının mutlu ve sıkıntısız bir şekilde devamı için gerekli olan ortamın yeniden gelmesini kutlamaktır.

Yemek bütün kutlama törenlerinde olduğu gibi hıdırellez törenlerinde de önemli bir yer tutar. Hıdırellez törenlerinin diğer yapısal unsurları veya ifade biçimleri dans, müzik ve geleneksel tiyatro gösterileridir. Genel olarak bu öğeler, yemek ve oyunlarla birlikte Türklerin eğlence dünyasının ayrılmaz parçalarıdır.

Hıdırellez törenlerinde temel eğlence araçlarında biri de “niyet çömleği”dir. Bu pratikte genellikle genç kız ve kadınlar kendilerini temsil eden yüzük, küpe, para vb. nişanlarını bir çömleğin içine atarlar. Hıdırellez törenlerine bir ya da birkaç gün kala ağzı kapatılan bu çömlek bir gül fidanının altına bırakılır. Hıdırellez

günü açılan bu çömlekten masum olarak kabul edilen küçük yaştaki bir kız veya erkek çocuğu ya da gözleri kapalı bir genç kız tarafından çekilen her nişana farklı bir mani söylenir. Manilerin bir veya birkaç kişi ya da toplu olarak söylendiği görüldü. Söylenen maniler aracılığıyla katılanların gelecekleri ile ilgili çeşitli yorumlar yapılarak ip uçları elde edilmeye çalışılır.(Özdemir, 1999;35-36)

Turistik tesisler on beş günlük hazırladıkları animasyon programlarında bir günü hıdırellez kutlamalarına ayırabilirler. Belirlenen hıdırellez gününden bir gün önce hıdırellez gününde ne yapılacağı ve hıdırellez küpü hakkında bilgi verilir. O akşam, hıdırellez küpü akşam yemeğinde animatörler tarafından turistler arasında dolaştırılıp turistlerin küpe, kendilerine ait bir şeyler bırakmaları istenir. Eşyalarla doldurulan küp turistlerle birlikte varsa gül ağacının altına yoksa herhangi bir ağacın altına gömülür.

Sabah olunca kahvaltıdan sonra turistler havuz başında toplanır. Havuz oyunları oynatılacağı gibi ağaçlar arsında salıncak kurulup turistleri en hızlı şekilde sallama yarışması yapılabilir.

Öğle yemeği vaktinde yemek restoran yerine havuzun başında ya da çardaklarda yer sofrasına hazırlanır. Hıdırellezde kırdan piknik yapmak esastır. Bu nedenle otelde piknik havası yaratılabilir. Piknikte yenilen yemekler o gün misafirlere ikram edilir. Zeytinyağlı dolmalar, salata çeşitleri, ızgaralar, hamur işleri (su böreği, gözleme, çeşitli yöresel çörekler) keten helva, horoz şekeri, elma şekeri, pamuklu şeker, içecek olarak meyve şurupları ikram edilir.

Ayrıca o gün otelin en yaşlı ağacı adak ağacı olarak kullanılabilir. Turistlere renkli kurdeleler dağıtılıp adaklarını diledikten sonra ağaca bağlamaları anlatılır. Hatta dilekleri gerçekleşince gelip kurdelelerini çıkarmaları gerektiği de anlatılır.

Gündüz bu aktiviteler gerçekleştirildikten sonra akşam animasyonunda Hızır kılığına girmiş bir animatör ağacın altına gömülü küpü çıkartıp getirir. Turistlerde sahnenin etrafında toplanır . Hızır önce küpün içinden bir eşya çeker. Bu eşyanın sahibi ayağa kalktıktan sonra turistin manisini söyleyip eşyasıyla birlikte Antalya'da bulunan tarihi eserlerin maketinden yapılmış bir anahtarlık hediye edilir.

Seçilen maniler insanları güldürecek şekilde olacağı gibi insanların duymaktan hoşlanacağı gelecekle ilgili vaatleri de yansıtabilir.

Mani söyleme işi tamamlandıktan sonra sahne halk dansları ekibine bırakılır. Ekip kendi gösterisini tamamladıktan sonra turistleri de sahneye alıp birlikte dans edebilirler. Turistlerin Ankara oyun havalara eşlik etmeleri de daha kolay olduğu için halk dansları ekibi Ankara oyun havaları eşliğinde Ankara oyunlarını da sahneleyebilirler.

Halk oyunlarından sonra hıdırellez günü de tamamlanmış olur.

D) GEÇİŞ DÖNEMLERİ KÖKENLİ KÜLTÜREL ANİMASYONLAR

1) Düğün Uygulamaları

Pek çok turistik tesis düğün uygulamalarına animasyon aktivitelerinde yer veriyor aslında. (Bkz. CD 2) Yalnız bu aktiviteler tam olarak Türk düğünlerini yansıtmamaktadır. Geline kına yakma ve damat tıraşı yapılarak düğün sergilenmiş oluyor. (Bkz. CD 2)

Düğün uygulamasının yapılacağı gün turistler yakın çevredeki köylerde gerçekleşen düğünlere götürülebilir. Bu sayede turistler uygulamayı doğal ortamında görmüş olur ve Türk düğün adetleri hakkında bilgi sahibi olmuş olur.

Eğer turistler köy düğününe götürülemiyorsa otelde de bu organizasyon gerçekleşebilir. Hatta bu aktiviteye turistler de dahil edilebilir. Turistlerin bir kısmı kız evi bir kısmı erkek evi olarak oyuna katılabilir. Oyuna katılacak olan turistlere neler yapılacağı hakkında önceden bilgi verilir.

Sahne ev dekorasyonu ile süslenir. Kız evi sahneye gelir. Herkes yerini alır. Erkek evi de başka bir yerde hazırlıklarını tamamlar çiçeği, çikolatası ile birlikte kız evine gelir. Kız evinde kısa sohbetler edilir. Daha sonra gelin kız kahveleri yapıp konuklara kahveyi tutar. Gelin kızın da turistlerden seçilmesi daha iyi olur. Damadın kahvesine tuz ya da acı biber konulabilir. Damadın o kahveyi içişi özellikle turistlere gösterilir. Kahveler ikram edildikten sonra kız sahneden iner. Turistlerden biri damadın babası olur ve kızı ister. Kız istendikten sonra kızın babası da onaylandıktan sonra gelin kız sahneye gelir ve kırmızı

kurdelelere bağlanmış yüzükler getirilir. Yüzük de turistler tarafından takılabilir. Yüzükler takıldıktan sonra sahne kapanır.

Sahneye hamam dekoru verilir. Düğünden önce gelin hamamı uygulaması sahnelenir. Yine turistlerin de katıldığı gösteride hamam eğlenceleri sahnelenir. Hamamda gelin dahil herkes yıkandıktan sonra güzel bir sofraya kurulur. Hamam için hazırlanmış yiyecekler çıkarılır. Zeytinyağlıların, hamur işlerinin ağırlıklı olduğu sofrada bir taraftan yemek yenirken bir taraftan da özellikle genç kızlar saz söz eşliğinde eğlenir.

Hamam gösterisi tamamlandıktan sonra kına gecesine geçilir. Kına gecesinde kız evi uygulamaları gösterilir. Kız evinde misafirler toplanır. Yöresel kıyafetleri giymiş turistler ile diğer görevliler sahneye çıkar. Gelin de sahneye gelir. Müzik eşliğinde eğlence başlar. Bir müddet oynandıktan sonra sıra kına yakmaya gelir. Üzerinde mum yakılı kına tepsisi genç kızlar tarafından getirilir. Bindallı giyen gelinin yüzü, pulla süslenmiş kırmızı eşarpla kapatılıp sandalyeye oturtulur. Kına tepsisini taşıyan kızın arkasından elinde mum taşıyan kızlar da gelir. Kına müziği eşliğinde kızlar gelinin etrafında dolaşarak kına türküsünü söylerler. Gelin türkü söylenirken ağlar. Bu kısım turistlere özellikle gösterilmelidir. Kına türküsü söylendikten sonra sıra geline kına yakmaya gelir. Kına yakılması için gelin avucunu açmaz. Gelinin avucuna altın konulur. Gelin de avucunu açar ve kına yakılır. Geline kına yakıldıktan sonra kına tepsisi izleyici turistler arasında dolaştırılıp isteyen turistlerin de kına yakması sağlanır.

Kına yakma işleminden sonra oyun havaları çalınıp turistlerde sahneye çağrılıp hep birlikte eğlenilir.

Daha sonra sahne kapanır. Erkek evinin gelip kızı götürmesi sahnesi hazırlanır. Erkek evi gelir. Erkek evinin gelmesinden sonra geline kırmızı kuşak bağlama işlemi gösterilir. Gelin ailesi ile vedalaştıktan sonra erkek evi gelini alır ve götürür. Gelinin erkek evine gelişi de sahnelenebilir.

E) TÜRK HALK EĞLENCELERİ KÖKENLİ KÜLTÜREL ANİMASYONLAR

1)Deve Güreşi

Türk eğlence geleneğinde, günümüzde fazla kullanılmasa da deve güreşleri de yer almaktadır. Deve güreşi Özdemir anlatımıyla: (2005; 75)

Güreş alanına giren deve, kısbet atma denilen uygulama uyarınca güreş alanında davul-zurna sesleri eşliğinde bir tur dolaştırılır. Deve güreşleri sırasında “ağız bağcısı (devenin ağzını bağlayan) ve kontrolcü (ağzın bağlı olup olmadığını kontrol eden), hakem kurulu, baş/orta hakem, cazgır ve urgancılar” görev yaparlar. Cazgır, orta hakemin kararlarını urgancı ve seyirciye duyurur, develerin yaptıkları oyunları (sağcı develer sağa dönük, solcu develer de sola dönük güreşirler; hem sağa hem de sola dönük güreşen deve, iyi pehlivan olarak kabul edilir; oyunlar: çatal, tekçi, tambağ, yarım bağ, çengel, muşaf çengel, makas, kol atma, kol kaldırma vb.) anlatır. Kırmızı ve beyaz giymiş iki grup halindeki urgancılar da, hakemin kararları doğrultusunda develeri ayaklarından, havutundan ve tengahından urganla çekerek ayırırlar. Yenilen deve, güreşten elenir. Bir deve güreş sırasında rakibini “bağdırır, meydandan kaçırır veya yıkarsa” galip ilan edilir. Güreş sonunda galip veya berabere kalan devenin sırtına ödül olarak bir halı atılmakta, sahibine de sembolik bir para ödülü verilir.

Deve güreşi animasyon aktivitesi olarak kullanılırken develerin otele getirilip kullanılması pek mümkün olmasa gerek. Bu yüzden deve kostümleri hazırlanıp deve kostümlerinin içine insanların girip güreşmesiyle uygulama yapılabilir. Deve güreşinin kuralları anlatılıp turistler arasından yarışmacılar seçilir. Kostümler turistler tarafından giyilir. Davul- zurna eşliğinde sahneye gelirler. Tıpkı gerçek deve güreşinde olduğu gibi sahnede bir tur dolaştırılırlar. Daha sonra ağız bağcısı tarafından göstermelik ağızları bağlanır. Kontrolcü tarafından da ağızlarının bağlanıp bağlanmadığı kontrol edildikten sonra güreş başlatılır. Tam kurallar uygulanmasa da develerden birinin sırtı yere geldiğinde yarışmayı diğer deve kazanmış olur. Kazanan devenin sırtına halı olarak Antalya'nın döşemealtı halısı konabilir.

Döşemealtı halıları, Türkiye'nin en çok tanınmış ve yüzyıllar boyu motiflerinin en az değişime uğrayanıdır. 1,5-2 metre boylarında yapılan bu halıların ana renkleri lacivert, bordo, yeşil, kırmızı ve beyazdır. Renklendirmede kullanılan kök boyaların elde edilişi nesilden nesile geçmiş, ancak son yıllarda unutulmuş bazı bitki

boyalarının yerini sentetik boyalar almıştır. Döşemealtı halılarının Halelli, Toplu, Kocasulu, Dalli, Mihraplı, Akrepli ve Terazili Toplu olmak üzere yedi değişik zemin kompozisyonu vardır. (Çimrin, 2002; 40)

Böylelikle Türk kültürüne ait bir eğlence türünde eğlenen turist yine Türk kültüründe önemli bir yeri olan döşemealtı halısına sahip olmuş olur. Diğer turistlere de döşemealtı halılarının tanıtımı yapılmış olur.

2) Tavla Turnuvası

Özellikle gündüz animasyon aktivitesi olarak tavla turnuvası kullanılabilir. Turistlere genellikle gündüz aktivitelerinde spor ağırlıklı aktiviteler yaptırılıyor. Yörük çadırı şeklinde döşenmiş bir çadırdaki ya da sedirlerle döşenmiş, bakır sinilerin masa olarak kullanıldığı, taburelerin ya da yer minderlerinin olduğu Türk Kahvesi adında bir yer hazırlanıp orada turistlere tavla turnuvası yaptırılabilir. Turnuva başlamadan önce tavla oyunu turistlere öğretilir. Daha sonra katılım doğrultusunda bölümler şeklinde oyun oynatılır. Çeyrek finale kalan yarışmacılar kendi aralarında, çeyrek finalden sonra yarı final yarışmacıları kendi aralarında, daha sonra finalistler kendi aralarında yarışır. Turnuva esnasında yarışmacılara Türk kahvesi ile birlikte nargile servisi yapılabilir. Yarışmada birinci olan finaliste de sedeften yapılmış bir tavla hediye edilebilir.

3) Sıra Eğlenceleri

Antalya ile birlikte bazı şehirlerimizde sıra eğlenceleri düzenlenmektedir. Antalya folkloru üzerine araştırmalar yapan Hüseyin Çimrin Antalya sıra eğlencelerini şöyle anlatıyor: (2002; 37-39)

Antalya esnafı, Selçuklular zamanında kurulan Ahi Teşkilatı'nın yarattığı dayanışma ve birlik havası içinde yaşamıştır.

Yerleşen bir geleneğe göre, esnaf haftada bir iki akşam sıra ile evlerde toplanır kendi aralarında eğlenceler tertiplerlerdi. Sıra adı verilen bu eğlenceler sırasında sazlar çalınır türküler söylenir, hikayeler anlatılırdı.

Toplantı başlamadan önce bir başkan, iki de yardımcı seçilirdi. Başkan, toplantının yapıldığı odanın köşesine sertleşen bir pöstekiye bağdaş kurarak oturur ve iki yanında yardımcıları yer

alırdı. Hemen hemen bütün esnafın hazır bulunduğu toplantıda eğlence başlamadan başkan sorardı:

-“Tamam mıyız?”

Bunun üzerine, toplantıda gözcülük görevi verilen bir esnaf etrafına bakınıp gelmeyen varsa haber verirdi. Başkan tekrar sorar:

-“Mazeretleri nedir?”

Toplantıya katılmama, hastalık ve benzeri bir nedene dayanıyorsa, başkan “Mazurdur” diyerek bağışlardı. Eğer bir toplantıya gelmeyen kimse evli ise ve başka bir eğlence ye gitmişse başkan şu hükmü verirdi:

-“Kusuru büyüktür. Cezalandırılması gerekir.”

Böylece gereken ceza verilir, Toplantıya geç gelmek de hoş karşılanmazdı. Bu gibiler, ellerine yirmi defa tura ile vurmak gibi cezalarla cezalandırılırdı. Geç kalan kimse hiç itiraz etmeden yere diz çöker ve toplantı sonuna kadar böyle kalırdı.

Eğlenceler topluluk tarafından büyük bir zevkle takip edilir ve hatta bir eğlencenin kaçırılması ceza alma korkusundan çok, eğlencede bulunamamaktan doğan üzüntü ile karşılanırdı. Eğlenceye gidememek mutlaka büyük bir mazeret nedeni ile olurdu. Bu toplantıların en ilgi çekici özelliklerinden biri de esnafın dert ve şikayetlerinin dinlenmesi ve üzerinde konuşulması idi. Toplantı sırasında, pöstekide oturmakta olan başkan sorardı:

-“Bir şikayeti olan var mı?”

Şikayet eden gibi edilen de orada ise, başkanın ve yardımcılarının önüne gelir, adeta duruşma yapıldı. Birbirinin çırak ve kalfasını ayartanlar, bunlardan şikayetçi olanlar arasındaki anlaşmazlık halledilir, taraflar birbirlerinden özür dilerdi.

Şikayetler dinlenip bir sonuca bağlandıktan sonra başkan sorardı:

-“Eğlenceye başlayalım mı?”

Eğlence başlar, sazlar çalar, sesi güzel olanlar, topluca türküler söylerdi. Mayalar, koşmalar, oyun havaları birbirini kovalar; saz ve türkü faslından sonra bir dinlenme olurdu. Kahveler içilir, sigaralar tütürülürdü. Bu sürenin boş geçmemesi için, hikayeler anlatılır, taklitler yapıldı. Sonra günün olaylarına ve sorunlarına ait konular konuşuldu. Arkasından Zeybek oyunu başlar, köçekçeye kadar dayanırdı.

Böylece eğlenceye gelenler kendilerinden geçercesine eğlenirlerdi. Bu toplantılarda atasözleri söylemek de hem bir hünere hem de bir yarışma konusu idi. Başkan kime işaret ederse, o hemen bir atasözü söyleyivermek zorunda idi. Söyleyemez ise avucuna bir tura yerdı. Saat on bire doğru, çerez dağıtılır, maniler söylenerek

keten helvası (pişmaniye) çekilirdi. Çerezler yendikten sonra aşır okunur ve toplantı dağılmadan önce şöyle bir tören yapılırdı:

O gece kimin evinde toplanılmışsa ev sahibi güvey olur ertesi toplantı kimin evinde yapılacak ise o evin sahibi kimse de gelin. Hikaye söyleyecek kimse de sağdıç yerine geçer. Sağdıç, gelin bir kolunda, güvey diğer kolunda, mani okur:

- “Kızım da gelin oluyor Testim susuz kalıyor

Aşım tuzsuz kalıyor.”

Böylece tören sona ermiş olurdu. Toplantı boyunca kadınlar da odanın veya salonun bir köşesinde tül gibi delikli bir perdenin arkasında eğlenceleri seyredereklerdi. Hiçbir erkek başını çevirip, kadınların bulunduğu tarafa bakmazdı. Onlar yerlerinde serbestçe oturarak eğlenceleri büyük bir merak içinde seyretmek olanağını bulurlardı.

1960'lı yıllara kadar sürdürüldüğü bilinen bu ev toplantıları, sık sık olmasa da 1970 yıllarına kadar bir kısım esnaf tarafından organize edilmişse de, 1974'ten itibaren televizyonun evlere girmesi ve Antalya kentinin birdenbire büyümesi nedeniyle ortadan kalkmıştır.

Yukarıda örneği verilen Antalya sıra eğlencesi düzenlenen Türk gecesinde verileceği gibi ayrı bir gecede de verilebilir.

Sıra eğlencesi akşam otelin havuz başında yapılabilir. Havuz başına sedirler yerleştirilip yer sofraları hazırlanır. Bir tarafta da o akşam müzik programı için Antalya bölgesinde kullanılan yöresel müzik aletlerinin bulunduğu orkestra hazırlanır. Antalya'nın yöresel müzik aletleri: (Çimrin, 2002; 35)

Yörede kullanılan müzik aletleri nefesli, vurmali ve yaylı çalgılar olmak üzere üç bölümde toplanabilir.

Nefesli Çalgılar: Kamış düdük, kemik düdük, (Kartalın kanat kemiğinden yapılır), sipsi, madeni ve ağaç kaval, zurna.

Vurmali Çalgılar: Davul, bağlama, cura, def, darbuka.

Yaylı Çalgılar: Yörük ve Zerk kemençesi.

Orkestra yerde yerini aldıktan sonra turistler de yer sedirlerine oturtulur. Daha sonra eğlence başlar. Türküler söylenir. Bir taraftan da turistlere ikram edilmek için turistlerin yanında çiğ köfte yoğrulur. Türküler söylenirken oyun havası ağırlıklı olmasına dikkat

edilmelidir. Çünkü turistler söylenen türkölere eşlik edemediğı için oyun havalarına oyun oynayarak eşlik edip eğlenebilir.

Türköler söylenip çiğ köfte de hazırlandıktan sonra turistlere çiğ köfte ile ayrıan ikram edilir. Ardından künefe ikram edilebilir. Çiğ köftenin yanında içmek isteyenlere rakı da servis edilebilir.

Yemek faslından sonra Antalya sıra eğlencelerinde olduğı gibi zeybek oyunu oynanabilir. Zeybek oyununun sergilenmesinden sonra da isteyenlere mırra isteyenlere de Türk kahvesi ikram edilir. Mırra ikramı şova dönüştürülebilir.

Sıra gecelerinde mırra adı verilen acı kahvenin ikram edilmesi adettendir. Mırra yapmak için önce çekirdek kahve kavrulur ve iri çekilir. Çekilen kahve gümgüm denen büyükçe cezveye konularak iyice kaynatılır, kaynayan kahve başka bir cezveye süzölür, dinlenen kahve tekrar süzölür. Süzölün kahveye hel denen ve özel bir tat veren bitki tohumu da konur ve kaynatılarak sıcak olarak misafirlere ikram edilir. Kahve kulpsuz fincanlara sunulur. Mırra fincanın dibine az miktarda konulur ve iki defa verilir. Sıra gecesinde acı kahve, misafirler ilk geldiğinde ve kalkacakları sırada olmak üzere iki defa ikram edilir. Her ikramda fincana az miktarda acı kahve konur, misafir kahveyi içer ve fincanı geri uzatır. Mırrayı dağıtan, tekrara fincana az miktarda kahve koyarak misafire verir. Misafir ikinci kez uzatılan kahveyi de içerek teşekkür eder ve fincanı kahveyi dağıtana geri verir. Burada iki püf noktası vardır. Kahveyi içen, kahve fincanını yere koymamalı ve mutlaka kahveyi verene geri vermelidir. Kahveyi içenin fincanı yere veya masaya koyması kahveyi dağıtana büyük hakaret sayılır. Bunun cezası, kahveyi veren bekarsa evlendirmesi veya fincanın altınla doldurulup bunun kahveyi dağıtana verilmesidir. (Abuzer Akbıyık; S 7-8,)

Mırra ikramı seçilen bir turiste uygulanarak eğlenceli bir şova dönüştürülebilir. Şova katılan turiste şovun sonunda mırra fincanı ile kahve gümgümü hediye edilebilir.

4. ÇOCUK OYUNLARI

Animasyon faaliyetlerinde çocuklar için turistik tesislerde yer alan ve genellikle mini clup olarak adlandırılan çocuk animasyonlarından görevli animatörler çocuk animasyonları için Özdemiş'in Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi Çocuk Oyunlarının Halkbilimi Açısından İncelenmesi adlı çalışmasında yer verdiğı kutu kutu pense, beş taş, birdirbir, bezirganbaşı,

yağ satarım bal satarım, saklambaç, köşe kapmaca körebe, aç kapıyı bezirgan başı, istop vb. (1997; 88-89)oyunları kullanabilir. Bu oyunlar sayesinde çocuk bulunduğu ülkeye ait bir oyunu öğrenerek ülkesine dönecektir. Türkiye’de öğrendiği bu oyunları da ülkesinde arkadaşlarına öğretecektir.

G) TÜRK MUTFAĞI KÖKENLİ KÜLTÜREL ANİMASYONLAR

Türk mutfağı denildiğinde Türkiye’de yaşayan insanların beslenmesini sağlayan yiyecekler-içecekler; bunların hazırlanması, pişirilmesi, korunması; bu işlemler için gerekli araç-gereçler ve teknikler ile inanışların anlaşılması gerektiğini ve Türk mutfağının dünyanın en zengin mutfaklarından biridir. (Maviş, 2003; 3)

Türk mutfağı, Türk kültürünün ayrılmaz bir parçasıdır. Bu nedenle damak tadı ve özgün niteliği bozulmadan geliştirilen yemeklerin turistik tesislerde kullanımı, teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. Bu geleneksel Türk mutfağı ve kültürünü tanıtmak açısından son derece önemlidir. (Yücecan, 1992; 33)

Turizm açısından bakıldığında turistlerin bir ülkeyi ziyaret etmelerinde mutfak kültürünün önemli etkenlerden biri olduğu dikkat çekmektedir. (Özdemir, 2004; 7) Türkiye’yi ziyaret eden yabancı turistler de Türk mutfak kültürünü öğrenmek istemektedirler. (Akman, 1999; 217) Fakat Toygar’ın da belirttiği gibi turizmde önemli yeri olan yiyecek içecek konusunda özgün değerlerimizin tam anlamıyla değerlendirildiği söylenemez. (1982;153)

Sofra düzeninden servis şekline, çorbasından tatlısına dünyanın ilk birkaç mutfağı arasında yer alan Türk mutfağı ne yazık ki turistik nitelikteki tesislerin ilgisini yeterince çekmemiştir.(Kartarı, 1991; 10-15) Yabancı turistlere ya çoğunlukla geldikleri ülkelere ait yemeklerin sunulmakta ya da Türk yemeklerinin asıl tariflerine ve lezzetlerine uygun olmayan biçimde hazırlanarak sunulmaktadır. (Budak, 2002; 134)

Oysa Türk mutfağı uzun bir tarihsel gelişim süreci sonucunda ortaya çıkan bir mutfak olması bakımından Çin ve Fransız mutfakları ile birlikte anılan dünyanın üç önemli mutfağından biridir. (Akman, 1998; 19)

Türk mutfağında üç bin çeşidin üzerinde yemek olduğu belirtilmektedir. Türk mutfağının bu denli zengin bir mutfak olarak ortaya çıkmasının altında bu mutfağın tarihsel gelişim süreci yatmaktadır. Türk mutfağının tarihsel gelişimi Orta Asya'ya kadar dayandırılmakta, Selçuklular ve Osmanlı Devleti dönemlerinde de Türk mutfağında önemli gelişmeler yaşandığı bilinmektedir. (Aktaş, 2005; 23-24)

Böylesine çeşitliliğe sahip olan Türk mutfağına konaklama işletmelerinde hak ettiği biçimde yer verilmesi hem yabancı turistlerin Türk mutfağına ilişkin beklentilerine cevap vermek hem de Türk mutfağını tanıtmak açısından bir zorunluluk ortaya çıkmaktadır. (Özdemir, 2003; 39)

Turistlerle Türk mutfağı üzerine yapılan bir araştırmada (Özdemir, 2004; 17)

Önermeler	%	%	%
	Katılmayanlar	Kararsızlar	Katılanlar
1.Türk yemeklerini lezzetli buluyorum	4,5	9,9	85,6
2.Türk mutfağının çok çeşitli yemeklerden oluştuğunu düşünmüyorum.	7,7	7,3	85,0
3.Türk yemeklerini fazla yağlı buluyorum.	54,4	18,4	27,2
4. Türk yemeklerinin görünüşünü çekici buluyorum	7,7	12,2	80,1
5.Türk mutfağında yer alan tatlıların oldukça ağır olduğunu düşünüyorum.	7,4	15,5	77,1
6.Türk yemeklerinin hijyenik ortamlarda hazırlandığını düşünüyorum.	7,4	15,5	77,1
7.Türk yemeklerinin sindiriminin kolay olduğunu düşünüyorum.	9,0	18,4	72,6
8.Türk yemeklerinin besleyici olduğunu düşünüyorum.	11,3	18,6	70,1
9.Türk yemeklerinin çok baharatlı olduğunu düşünüyorum.	15,4	10,9	73,6
10.Türk yemeklerini damak tadına uygun buluyorum.	15,7	14,4	70,0
11.Türk yemeklerinin doyurucu olduğunu düşünüyorum.	12,0	9,7	78,2
12.Bir çok Türk yemeğinin fazla miktarda salça içerdiğini düşünüyorum.	44,4	27,5	28,1

Yapılan araştırmalarda turistik tesislerin pek çoğunun Türk mutfağı yerine dünya mutfaklarını tercih ettiğı görölüyor. Bunun temel nedeni turistin kendi ülkesinde olduğunu hissettirmek. Oysa turistin geziye çıkmaktaki amacı bilmediğı, görmediğı yerleri görüp o ülkeye ait unsurları öğrenmektir.

Turistik tesisler son yıllarda her şey dahil programını uygulayarak turistin otelden çıkmasını istemiyorlar. İş böyle olunca da yemeklerin tanıtımını da turistik tesislere kalıyor. Bu nedenle turistik tesisler dünya mutfakları yerine Türk mutfağını tercih edip Türk yemeklerinin en iyi şekilde tanıtımını yapmalıdır.

Turistik tesisler aşağıda verilen yemek çeşitlerini kullanarak özellikle akşam yemeklerinde Türk yemeklerine ağırlık vermelidir.

Geleneksel Türk mutfağında yapılan yemek çeşitleri ilk kez 1844 yılında Melceü't-tabb'hin adıyla basılan yemek kitabında bir arada görölmektedir. Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane hocalarından Mehmet Ka'mil bu yemek kitabını on iki bölüm olarak hazırlamıştır. 1. Çorbalar, 2. Kebaplar, 3. Yahniler, 4. Tavalalar, 5. Börekler, 6. Hamur işi tatlılar, 7. Sütli tatlılar, 8. Bastılar, 9. Zeytinyağı ve sağıyağı dolmalar, 10. Pilavlar, 11. Hoşafılar, 12. Kahveden önce yenecek tatlılar ve içecekler.

Çorbalar

Arabaşı, Bahçıvan Çorbası, Balık Çorba, Bamya Çorbası, Bulgur Çorbası, Börek Çorbası, Düğün Çorbası, Ekşili Çorba, Ezogelin Çorbası, Fasulye Çorbası, Hamsi Çorbası , Hamur Çorbası, Helle Aşı, Ispanak Çorbası, Karalahana Çorbası, Köylü Çorbası, Mantar Çorbası, Oğmaç Çorbası, Patates Çorbası, Tandır Çorbası, Tarhana Çorbası, Tavuklu Şehriye Çorbası, Toğga Çorbası, Tutmaç Aşı, Yüksük Çorbası, Çatal Aşı, Şafak Çorbası, İşkembe Çorbası, Kuru Tarhana Hazırlanışı, Sebze Çorbası, Yayla Çorbası, Domatesli Pirinç Çorbası, Un Çorbası, Sebze Çorbası, Mercimek Çorbası, Pirinçli Yoğurt Çorbası

Tatlılar

Baklava, Türk tatlılarının kraliçesidir ve içindeki besleyici fındık, fıstık, ceviz çeşitleriyle her türlü övgüyü hak eder ve herkes kendi damak zevkine göre bolca konmuş değişik fıstık türlerinden birini seçebilir. Diğer Türk tatlılarının üstüne de ince kıyılmış badem veya Antep fıstığı konur.

Hamurlu Tatlılar ve Helvalar

Baklava, Künefe, Güllaç, Lokma Tatlısı (Saray Lokması), İrmik Helvası, Kemal Paşa Tatlısı, Helva, Pekmez Helvası, Peynir Helvası, İrmik Helvası, Gaziler Helvası

Sütlü Tatlılar

Sütlaç, Şekerpare, Aşure, Keşkül, Muhallebi, Kazandibi, Tavuk Göğsü, Sultan Tatlısı

Meyveli Tatlılar

Kabak Tatlısı, Armut Tatlısı, Ayva Tatlısı, Baba Tatlısı, Hoşmerim, Kalbura Bastı, Kayısı Dolması, Kaymaklı Elmasiye

Hoşaf ve Kompostolar

Elma Kompostosu, Kayısı Hoşafı, Erik Hoşafı, Nevzine, Portakal Peltesi, Vişne Hoşafı, Zerde

Hamur İşleri

Ekmekler

Bazlama, Tandır

Börekler

Börek adı verilen ana hamur yemeklerinin bazı çeşitlerine kıyma konabilir ama bu börek içlerinin büyük bir kısmı yumuşak beyaz peynirle karıştırılmış çiğ yumurta ve kıyılmış

sebze yaprakları ile hazırlanır. Tam vejetaryen olan kişiler peynir ve yumurta da koymayabilirler, çünkü hafifçe ateşte kavrularak hazırlanan pazı, pancar ve ıspanak yaprakları ve bol kıyılmış soğan aynı işi görür. Bazen bu börek harçları mercimek, nohut veya patates püresiyle hazırlanır.

Kömbe, Gaygana, Su Böreği, Peynirli Yufka Böreği, Pırasalı Yufka Böreği, Puf Böreği, Kol Böreği, Tepsi Böreği, Sigara Böreği, Mercimekli Bükme Böreği, Peynirli Sigara Böreği, Mayalı Hamur Böreği, Alt-Üst Böreği, Bohça Böreği, Cevizli Çörek, Cizleme, Domatesli Gözleme, Göbete Böreği, Hamsili Börek, Haşhaşlı Nokul, Çıplak Börek (kabak böreği), Gözleme, Ispanaklı Börek, Tandır Böreği, Yufka Böreği, Kabak Kış Böreği, Kabaklı Yufka Böreği, Katmer, Kete, Kıymalı Gözleme, Kıymalı Yufka Böreği, Kıymalı Tandır Böreği

Mantılar

Mercimekli Manti, Nohutlu Ekmek, Nokul, Paşa Mantısı, Saçaklı Manti, Fırında Tavuklu Manti

Pideler

Lahmacun, Etli Pide, Etli ekmek

Et Yemekleri

Kebaplar

Adana Kebabı, Tokat Kebabı, Cağ Kebabı, İskender kebab, Kağıt Kebabı, Koyun Kol Sarma, Kuzu Kapama, Orman Kebabı, Bahçıvan Kebabı, Buğu Kebabı, Şiş Kebabı, Tandır Kebabı, Çöp Kebabı, Simit Kebabı (oruk)

Köfteler

Bitlis Köftesi, Ciğer Sarma, Ekşili Ufak Köfte, Harput Köftesi, Hasan Paşa Köftesi, Izgara Köfte, Kaburga Dolması, Kadınbudu Köfte, Kayseri Köftesi, Patates Köftesi, Patlıcanlı Kebap, Patlıcanlı Köfte, Sarmısaklı Köfte, Sıkma Köfte, Sini Köftesi, Terbiyeli Köfte,

Terbiyeli Köfte Pirinçli, Yeşil Soğanlı Et, Yoğurtlu Bulgur Köftesi, Yoğurtlu Ufak Köfte, Yumru Köfte, Yuvarlama, İzmir Köfte, İçli Patates Köftesi, Şeftali Kebabı, Şiş Köfte

Kavurmalar

Ayvalı Yahni, Elbasan Tavası, Sac Kavurma, İncik Yahnisi

Tavuk Yemekleri

Çerkez Tavuğu, Saray Usulü Piliç (içli tavuk), Tavuk Köftesi, Tavuk Yahni, Tavuk Şiş Kebabı

Güveçler

Keşkek, Sebzeli Piliç Güveci, Tas Kebabı, Ayvalı Tas Kebabı

Dolma ve Sarmalar

Dolma olarak bilinen içi doldurulmuş anlamına gelen yemek etin değişik sebzelerle birlikte kullanıldığı en lezzetli çeşittir. Bu yemeği hazırlamak için sadece içleri oyularak hazırlanan domates, kabak, patlıcan, enginar ve kereviz değil, kaynar suda haşlanarak yumuşatılmış asma, lahana ve diğer sebzelerin büyük yaprakları da kullanılır ve kıyma, çiğ pirinç, doğranmış soğanla bir iki tat veren bitki konarak sebzeler doldurulur ya da yapraklar sarılır.

Dolma, Kuru Dolma, Damat Dolması, Ekmek Dolması, Ekşili Kış Dolması, Etli Biber Dolması, Etli Domates Dolması, Etli Kabak Dolması, Etli Kereviz Dolması, Etli Lahana Sarması, Etli Pırasa Sarması, Etli Soğan Dolması, Etli Yaprak Sarması, Etli Şalgam Dolması, İskilip Dolması, İskilip Yaprak Sarması, Kabak Çiçeği Dolması, Mercimekli Yaprak Sarması, Mercimekli Lahana Sarması, Nohutlu Patlıcan Dolması, Pekmezli Ayva Dolması, Zeytinyağlı Kereviz Dolması, Zeytinyağlı Lahana Sarması, Zeytinyağlı Patlıcan Dolması, Şekerli Ayva Dolması, Zeytinyağlı Biber Dolması, Zeytinyağlı Yaprak Sarması, Etli Patlıcan Dolması

Sebze Yemekleri

Alanazik, Etli Taze Fasulye, Fasulye Dible (zeytinyağı pirinçli fasulye), Hünkar Beğendi, İskilip Yırtma Aşı, Kabak Bayıldı, Kabak Musakka, Karnıbahar Musakka, Kıymalı Bezelye, Kıymalı Kapuska, Kış Türüsü, Patlıcan Musakka, Sirkeli Patlıcan, Sirkeli Pırasa, Terbiyeli Etli Pırasa, Zeytinyağı Kereviz, Zeytinyağı Pırasa, Zeytinyağı Taze Fasulye, Zeytinyağı Şalgam, Zeytinyağı Enginar, Zeytinyağı Havuç, İmam Bayıldı, Şalgam Musakka, Zeytinyağı Bakla, Zeytinyağı Yer Elması, Karnıyarık, Kıymalı Ispanak, Mucver, Etli Kuru Bamyas, Etli Kuru Fasulye, Güveç

Kuru Baklagil Yemekleri

Zeytinyağı Barbunya Pilaki, Etli Nohut, Mercimek Köftesi, Mercimekli Ispanak Başı, Mercimekli Kabak, Yeşil Mercimek Pilaki

Pilavlar

Büryan Pilavı, Dövmes Pilavı, Hamsili Pilav (İçli Tava), Kabune (Etli Pilav), Kestaneli Pilav, Mevlevi Pilavı, Meyhane Pilavı, Müceddere, Bulgur Pilavı, Patlıcanlı Pilav, Perdelli Pilav, Sultan Reşat Pilavı, İstanbul Pilavı, İç Pilav, Özbek Pilavı, Şehriyeli Güveç, Aspurlu (Haspirli) Pilav, Domatesli Pirinç Pilavı, Örgülü Pilav

Salatalar

Batırık (bulgur salatası), Bostana Salatası, Cacık, Cevizli Patlıcan Salatası, Çoban Salatası, Fasulye Piyazı, Humus (Nohut Ezmesi), İskilip Sirke Salatası, Kısır, Koruk Salatası, Lahana-Havuç Salatası, Mercimek Piyazı, Patates Salatası, Patlıcan Salatası, Semizotu Piyazı, Tahinli Patlıcan Salatası, Yeşil Zeytin Piyazı, Yoğurtlu Semizotu Salata

Yumurta Yemekleri

Ispanaklı Yumurta, Kaygana, Menemen, Patatesli Mıhlama, Peynirli-Yumurtalı Patlıcan, Soğanlı Patatesli Mıhlama, Yumurtalı Kabak Kalye, Çılbır

İçecekler

Kımız, Ayran, Şalgam suyu, Gül Şurubu, Limonata, Salep, Türk Kahvesi, Mirra, Boza

Bu yemek ve içeceklerin dışında tesisler Antalya'nın yöresel yemeklerine de yer verebilir. Antalya'nın yöresel yemeklerine örnek vermek gerekirse(Çimrin,2002; 40-41)

Taratorlu Piyaz:Sarımsak dövülerek limon suyu ile sulandırılır. Buna tahin katılıp karıştırılır. Tahin yerine ezilip dövülmüş ceviz de katılmasıyla tarator denilen sos elde edilir. Bu tarator haşlanmış fasulye üzerine dökülerek, sirke ilave edilir. Piyazın üzerine kıyılmış domates,katı kaynatılmış yumurta ve maydanoz konur. Taratorlu piyaz Antalya'nın en ünlü yemeğidir.

Laba:Kaburga kemikleri haşlanır. Suyuna pirinç atılarak pişirilir. Haşlanan et de kızartılarak,tepsi içine serilen pilavın üstüne konur. Hafif ateşte bir süre daha pişirilerek servis yapılır.

Hibeş:Sarımsak dövülüp sulandırılır. İçine limon suyu,kimyon,tuz eklenir. Ana malzeme olan tahinle bu karışım iyice karıştırılır. Tabaklara servis yapıldıktan sonra,üzerine zeytin yağda hafif kızartılmış acı biber dökülür. Hibeş özellikle içkiyle ikram edilir.

Turunç Reçeli:Kalın kabuklu turunçlar soyulur.İplere dizilir,birkaç gün bekletilir. Bu bekleme soğuk su içinde yapılır. Üç gün sonra turunç kabukları sudan alınarak,bir tencere içinde kaynatılır. Kaynama işlemi tamamlanınca,su iyice süzülür. Kıvamında haşlanmış kabuklar üzerine,10 turunca yarım bardak su ve bir kilo şeker ilave edilir. Hafif ateşte bir miktar pişirilir,soğuyunca kavanozlara konur.

Patlıcan Reçeli:Patlıcanlar soyulduktan sonra,üç- dört saat kireçli suda bekletilir. Bol suda yıkanır ve bir kaba yerleştirilerek üzerine şeker dökülür. Bir gece suyu alıncaya kadar bekletilir. Ertesi gün şeker koyulaşınca kadar kaynatılır. Bu sırada içine karanfil atılır. Şurup kıvamına gelince ateşten indirilir.

Antalya'nın yöresel yemekleri ya da Türk yemekleri turiste birebir yemek saatlerinde sunulacağı gibi diğer aktivitelerde de bu yemekler rahatlıkla kullanılabilir. Örneğin Dede Korkut hikayeleri sahnelenirken Dede Korkut ya da Bayındır Han verdikleri ziyafetler sahnelendiği sırada Türk yemekleri sergilenebilir. Ziyafetlere turistlerde davet edilip yemeklerden tatması sağlanabilir.

Ayrıca Türk yemeklerinin turistlere yaptırıldığı yarışmalar da düzenlenebilir. Tesisin aşçısı belirlediği bir yemeğin yapımını şov yaparak turistlere sunar. Daha sonra seçilen yarışmacılar belirli bir sürede bu seçilen yemeği yapar. Turistlerin jüri olduğu bir grup yemeklerin tadına bakarak birinci yarışmacıyı seçer. Birinci olan yarışmacıya Türk yemeklerinin bulunduğu yemek kitabı hediye edilir.

F) DİĞER KÜLTÜREL ANİMASYONLAR

1) Bilgi Yarışması

Akşam animasyonlarında bilgi yarışmaları da yapılabilir. Bu yarışmada otelde kalan her ülkeden bir yarışmacı seçilir. Bu yarışmada Türk turistlerin de olmasına özen gösterilir. Yarışmacılar sahneye alınır. Yarışmacılarla birlikte diğer turistlere yarışmacıların katıldığı ülkeleri tanıtan sine vizyon gösterileri izletilir. Türkiye'nin tanıtımı için kullanılacak sine vizyon gösterisinde CD 6 kullanılabilir. Yalnız bu gösteriler çok uzun olmamalıdır. Gösteriler herkes tarafından izlendikten sonra her yarışmacıya kendi ülkesinin dışında bir ülke olacak şekilde kura çektilir. Her yarışmacıya kurada çektiği ülkeyle ilgili sorular sorulur. Yarışmacının bilemediği sorular diğer turistlere sorulur. Turist doğru cevap verirse turiste hediye olarak Türk lokumu, pişmaniye, akide şekeri, Antalya'ya özel turunç, incir, patlıcan reçeli verilebilir. Bütün yarışmacılar seçtikleri ülkelerle ilgili soruları cevapladıktan sonra en fazla doğru cevabı veren yarışmacı birinci seçilir. Birinci olan yarışmacıya ona Türkiye'yi hatırlatacak nargile, Türkiye'nin kültürel yerlerinin işaretlendiği Türkiye haritası, minyatür olarak yapılmış bir saz, seramik hediyeliklerden biri, camdan ya da seramikten hazırlanmış bir kandil, minyatür bir semazen, Nasreddin Hoca minyatürü, Dede korkut minyatürü, vb. verilebilir.

Bu yarışma sayesinde pek çok turistin aklında az ya da çok Türkiye ile ilgili otelin dışında bir şeyler kalmış olacaktır.

2) Tarihi Eserlerden Faydalanma

Her şey dahil kapsamında Türkiye'ye gelen turistlerin Türkiye'yi tanıma mekanı sadece ve sadece konakladığı tesisle sınırlıdır. (Kuveoğlu,2004;28) Bu yüzden de tesis turiste ne sunarsa turist de onu alarak ülkesine döner.

Turizmin gelişmesi için müze, anıt, çeşitli uygarlık eserleri, dinsel yerler, tarihsel yapılar, doğal güzelliklere sahip çevre, spor, dinlenme ve eğlenme tesisleri, alışveriş merkezleri ve konaklama işletmeleri gibi turisti çekecek ve ağırlayacak merkezlerin oluşturulması ve geliştirilmesi gerekir. (Barutçugil 1986; 152)

Araştırma bölgesi olan Antalya ve çevresi de kültürel miras bakımından oldukça zengindir. Her şey dahil kapsamında kalan turistler otel dışına çıkmadığı için bu kültürel zenginliklerden haberdar olamamaktadır. Bu yüzden turistik tesisler, bu tanıtma işini üstlenmelidir.

Geleneksel Türk Mimarisi klasik mimari akımlardan ve usta mimarlardan hemen hiç etkilenmeden Türk kültürünün bir ürünü olarak ortaya çıkmış anonim değerdir. (Kartarı,1991;11-15) Bu değerler turistik tesislerimizin inşasında kullanılarak Türk mimarisinin tanıtımı yapılabilir. Turistik tesislerimizin bir kısmı bu konuda farklılığını yaratmıştır. Özellikle Selçuklu Mimarisi Club Ali Bey'in yapısında kullanılmıştır.

Uhri'nin da belirttiği gibi arkeologların inatla insanoğlunun kayıp belleğinin bir parçası olan kùltùrleri ortaya çıkarma çabası içinde olmalarına karşın turistik açıdan yeterli derecede değeriendirilememeleri ise üzücüdür. (2002;27)

Antalya turizminde de ortaya çıkarılan kùltùrleri turistlere tanıtmaya da yeterli değildir. Her şey dahil sistemi ile birlikte zaten turist otelden dışarı çıkmamaktadır. Turist görmek için gitmiyorsa tesisler bu kùltùr hazinelerini turiste getirmelidir.

Bu kalıntılar sine vizyon gösteri ile tanıtılacağı gibi hepsinin olmasa bile dikkat çeken en önemlilerinin maketleri yapılarak otelin bir bölümünde açık hava müzesi oluşturulabilir. Maketin başına da eserin hangi dönemden kaldığı, kimler tarafından yapıldığı, hangi ilçede bulunduğu, oraya nasıl gidileceğine ait bilgiler yazılarak turistin genel kùltürüne Türkiye ile ilgili bilgiler eklenebilir.

SONUÇ

Bu çalışmada kültür turizmi ile kültür animasyonları turizm bütünlüğü içinde incelenmiştir. Araştırmayı sınırlamak amacıyla Antalya ve çevresi inceleme alanı olarak seçilmiştir. Antalya ve çevresinin araştırma için tercih edilmesinin temel sebebi ise Türk turizminde Antalya'nın turizm başkenti olarak kabul edilmesidir.

Araştırmanın giriş bölümünde araştırmanın hangi amaç doğrultusunda yapıldığı, araştırmanın konusu, kapsamı ve yöntemi belirtildikten sonra araştırma sahası hakkında genel bilgiler verilmiştir. Daha sonra da araştırma konusuna hakim olabilmek için gerekli olan turizm ve kültür turizmi hakkında bilgilere değinilmiştir. Turizm ve kültür turizmi başlıklarında gerek Türkiye'deki turizmin durumu gerekse Türkiye'deki kültür turizminin durumu hakkında bilgilere de çalışmada yer verilmiştir.

Birinci bölümde de animasyon ve kültürel animasyonların ne anlama geldiği vurgulanıp Antalya'da araştırma yapılan turistik tesislerde kullanılan animasyonlar sıralanmıştır. Ayrıca bu bölümde araştırma sahasında belirlenen animasyonlarla ilgili değerlendirmeler de yapılmıştır.

Araştırmanın ikinci bölümünde ise kültür turizmi bağlamında tesislerin kültürel animasyonlara yer vermesi gerekliliğinden yola çıkarak Antalya ve diğer turistik illerde bulunan tesislerin kültürel animasyonlarda kullanabilecekleri animasyon aktivitelerine örnekler yer almaktadır.

Bu çalışmada araştırma yapılan tesisler baz alındığında Antalya ve çevresindeki tesislerin animasyon aktivitelerinde kültürel değerlere çok fazla önem vermedikleri saptanmıştır. Bu durumun ortadan kalması ve dünya turizminde önemli bir noktaya gelmek için değişmeyen tek şey değişimdir felsefesinden yola çıkarak tesislerde turizm aktivitelerinden olan animasyon faaliyetlerinde değişim yapılması gerekmektedir. Bu anlamda yapılacak ilk şey tesislerin farklı bilim dallarında uzmanlaşmış kişileri animasyon kadrolarına dahil etmektir. Özellikle kültür değerleri konusunda bilgi sahibi kişilerle ortak hazırlanan aktiviteler sayesinde Türk kültür değerleri turiste doğru aktarılmış olacaktır. Bu sayede de deniz,

güneş, kum dışında dünya turizminde bulunmayan değerler yüzünden turist Türkiye'yi tercih etmeye başlayacaktır.

Bu çalışmada kültürel animasyonların uygulanışı ile ilgili saptanan sorunların ortadan kalkması ve belirlenemeyen konuyla ilgili diğer sorunların da saptanması için Çobanoğlu'nun Halkbilimi Açısından Gelenek, Turizm ve İcad Edilmiş Gelenek Bağlamında Ayvalık Şeytan Sofrası Örneği adlı makalesindeki turizmden etkilenen yörelerde folklor ürünlerinin kendi doğal ortamlarında pazarlanabilir olmasına çalışılması (1999; 9) görüşünden yola çıkarak bu alanla ilgili çalışmaların devamına ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

- Akat, Ömer. (1997). Pazarlama Ağırlıklı Turizm İşletmeciliği, Ekin Kitapevi, Bursa.
- Akbıyık, Abuzer. (1998). Sıra Gecesi Geleneği, Türk Halk Kültüründen Derlemeler, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Akman, M. ve Hasipek S. (1999). Yabancı Turistlere Sunulan Yiyecek-İçecek Hizmetleri ve Yabancı Turistlerin Türk Mutfağı Hakkındaki Düşünceleri, 2000'li Yıllara Girerken Kapadokya'nın Turizm Değerlerine Yeniden Bir Bakış Hafta Sonu Semineri VI, Nevşehir, Erciyes Üniversitesi Nevşehir Turizm İşletmesi ve Otelcilik Yüksekokulu.
- Akman, M. ve Mete M. (1998). Türk ve Dünya Mutfakları, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya.
- Aktaş, A. ve Özdemir B. (2005). Otel İşletmelerinde Mutfak Yönetimi, Detay Yayıncılık.
- Akoğlu, Tunay. (1966). Turizm Gerçeklerimiz, Ajans Türk Matbaası, Ankara.
- Arcan, Enis Faik; Kapkın Meral. (1989). Tatil Köylerinde Sosyal Kültürel Aktiviteler ve Temel Spor Faaliyetlerinin Planlanmasına Bir Programlama Yaklaşımı, Turizm Yapıları Uygulama Sempozyumu, Yıldız Üniversitesi, İstanbul.
- Artun, Erman. (1996). Adana Köy Seyirlik Oyunlarından Örnekler, Prof. Dr. Umay Günay Armağanı, Feryal Matbaacılık, Ankara.
- Bakır, Müslüm. (1990). Rekreasyon ve Turizm İlişkisinin Politikalarını Oluşturmasındaki Önemi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.
- Barutçugil, İsmet Sabit. (1986). Turizm Ekonomisi ve Turizmin Türk Ekonomisindeki Yeri, Beta Basım Yayın.
- Başçı, Engin. (1990). Günümüzde Kültür- Sanat Değerleri ve Etkinliklerinin Turizmle Etkileşiminin Düşündürdükleri, Anatolia Dergisi,1(1).
- Bayer, Zekai. (1992). Turizme Giriş, İstanbul.
- 1995 Antalya Turizm Envanteri, Ofset Matbaacılık, Konya.
- Bir Yörenin Turizm İmkanlarının Değerlendirilmesi İçin Rehber, Ankara.
- Budak, N. ve Çiçek B. (2002). Yabancı Turistlerin Ülkemizde Yemek Kültürlerine İlgileri ve Yemekler İle Servis Ortamlarına Bakışları, Turizmde Sağlık ve Beslenme, Sorunlar ve Çözümler Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Alanya Başkent Üniversitesi.

- Çimrin, Hüseyin. (2002). Antalya Tarihi ve Turistik Rehberi, Yaylacık Matbaası, İstanbul.
- Çobanoğlu, Özkul. (1999). Halkbilimi Açısından Gelenek, Turizm ve İcad Edilmiş Gelenek Bağlamında Ayvalık Şeytan Sofrası Örneği, Milli Folklor Dergisi, Sayı 43, Cilt 6, Yıl , Güz.
- Dikmen, Orhan; Barda, Süleyman; Ayverdi, Fazlı; Gürkök, Yaşar; Gülersoy, Çelik. (1965). Türkiye’de Turizmin Geliştirilmesi, İstanbul.
- Dinçer, Füsün; Ertuğrul, Suna. (2000). Kültürel Mirasın Korunması ve İstanbul İlindeki Tarihi Yapıların Turizm Amaçlı Kullanımı Üzerine Bir Deneme, Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi, 11, Ankara.
- Doğan, Zafer Hasan. (2004). Turizmin Sosyo- Kültürel Temelleri, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Donald, Weiskopf. (1999). A Guide to Recreation And Leisure. Aily and Bacon Inc. III. Edit, Boston.
- Duymaz, Ali. (2001). Kerem ile Aslı Hikayesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Emir, Sabahat. (2002). Kültür Turizminden Beklentiler, II. Turizm Şurası Bildirileri, Cilt III, Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Engel, Blackwell. (1986). Consumer Behaviar, Hinsdale, Illinois, Dryden Pres.
- Erdem, Ece Enis. (1987). Animasyon ve Rekreasyon Temel Bilgileri ve Antalya Bölgesi Turizm Araştırma ve Yayınları Değerlendirme, Akdeniz Üniversitesi Yayınları, Antalya.
- Erden, Attila. (1998). Anadolu Giysi Kültürü, Dumat Ofset, Ankara.
- Ergin, Muharrem. (1997). Dede Korkut Kitabı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Ergün, Esat. (1990). Eski Yapılara Yeni Fonksiyonlar ve Turizm Alanında Kullanımı, Anatolia Dergisi, 1(3-4).
- Evliyaoğlu, Sait. (1989). Genel Turizm Bilgileri, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Evliyaoğlu, Sait. (1992). Turizm ve Halk Kültürümüz, Anatolia Dergisi, Sayı 31-32, Temmuz-Ağustos.
- Genim, Sinan. (2002). Kültür Turizmi, II. Turizm Şurası Bildirileri III. Cilt, Turizm Bakanlığı Yayınları. Ankara.

- Güner, Mesut. (2001). Halk Oyunlarının Ülke Tanıtımına ve Turizmine Katkısı, Türk Folklorunun Turizm Açısından Değerlendirilmesi Sempozyumu Bildirileri, TC Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Güngör, İbrahim; Çuhadar, Murat. (2005). Antalya İline Yönelik Alman Turist Talebinin Yapay Sınır Ağları Yöntemiyle Tahmini, TTEF Dergisi, Sayı 1.
- Hacıoğlu, Necdet. (1997). Turizm Pazarlaması, Uludağ Basımevi, Bursa.
- Hacıoğlu, Necdet. (1998). Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi, Teksir.
- Hazar, Atilla. (1993). Konaklama Tesislerinde Animasyon Hizmetlerinin Yönetimi, TG Vakfı Yayını, Ankara.
- Hazar, Atilla. (1999). Turizm İşletmelerinde Animasyon, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Holloway, Christopher. (1986). The Business Of Tourism, Second Edition London Pitman Publishing Limited.
- Hudaman, Lloyd. (1980). Tourism, Colubus Grid Publishing Inc.
- Issı, Yasemin. (1998). Dünyadaki Yeni Gelişmeler Işığında Türk Turizmi İçin Öneriler, 21. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye Turizmi Sempozyumu, Halk Eğitim Vakfı, Ankara.
- İlkin, Akın; Dinçer, Zeki. (1991). Turizmin Türk Ekonomisindeki Yeri ve Önemi, TOBB Yayınları, Ankara.
- Karaman, Ramazan. (1999). Türkiye’de Nevruz Kutlamaları, Milli Folklor Dergisi, Cilt 6, Yıl 11, Sayı 42.
- Kartar, Asker. (1991). Türk Folklorunun Turizme Entegrasyonu ve Halkbilimi Eğitimi, Anatolia Dergisi, 2(13-14).
- Kızılırmak, İsmail. (1999). Kültürel Turizm, Seyahat Acentelerinin Gözüyle Ülkemizde Kültürel Turizmin Sorunları ve Çözüm Önerileri, Kültür Turizmi Semineri, Safranbolu.
- Kızılırmak, İsmail; Muğan, Ertuğrul; Ongan, Serdar; Güngör, Arif. (2002). Sürdürülebilir Turizm Politikaları Çevresinde Trabzon İlinin Sivil Mimari Örneklerinin Turizm Amaçlı Kullanılabilirliğinin İncelenmesi ve Turizm Türlerinin Geliştirilmesi, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:1.
- Koster, Emlyn. (1996). Science Culture and Cultural Tourism, Culture as the Tourist Product.
- Kozak, Nazmi; Akoğlu, M.; Kazak, M. (1997). Genel Turizm - İlkeler, Turan Kitapevi, Ankara.

- Kuveloğlu, Dursun. (2004). Turizm@ gelecek.tr., Elips Kitap, Ağustos.
- Küçüktopuzlu, A. ; Tekin, F. (2001). Turizmde Animasyon Çevresindeki Türk Gecelerinin Rehabilitasyonu, Türk Folklorunun Turizm Açısından Değerlendirilmesi Sempozyumu Bildirileri, Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Maviş, F. (2003). Endüstriyel Yiyecek Üretimi, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Martin, Bill; Mason, Sandra; çev. Demiray Uğur. (1998). Boş Zamanların Değerlendirilmesi Açısından Geleceğin Turizmi ve Toplumsal Yönelişler, Anatolia Dergisi 1(5):3-6.
- Meidan, A. (1984). The Marketing of Tourism, The Service Industries Journal , 4(3)
- Mill, R. C. ve Marrison, A. M. (1992) The Tourism System: An Introductory Text, New Jersey: Prentice Hall International.
- Okçu, Uğur. (1991). Türkiye-Antalya Alanya Kılavuzu, Sistem Ofset, Ankara.
- Olalı, Hasan. (1983). Dış Tanıtım ve Turizm, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Yayın No: 253.
- Olalı, Hasan; Kırıcıoğlu, Nilgün; Nazilli, Selçuk; Sümer, Mehmet. (1983). Dış Tanıtım ve Türkiye, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
- Olalı, Hasan; Nazilli, Selçuk; Kırıcıoğlu, Nilgün; Sümer, Mehmet. (1984). Dış Tanıtma ve Turizm, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.
- Ortaylı, İlber. (2002). Türkiye’de Tarihi Kent Dokularının Korunmasında Kamu Otellerinin Rolü, Türkiye’de Tarihi Kent Dokularının Korunması ve Geleceğe Taşınması Sempozyumu, TC. Kültür Bakanlığı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.
- Önce, Gürol. (1992).Turizm Pazarlamasında Tanıtma ve İmaj Geliştirme, Anatolia Dergisi, 2(27-28).
- Ögel, Bahaddin. (1998). Türk Mitolojisi, I. Cilt, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Öğünlü, Şamil. (1984). Turizmde Animasyon Hizmetleri, Otel Yönetim Seminerleri Konuşma Metinleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Eğitim Dairesi Yayınları, Ankara.
- Özdemir, Bahattin. (2003). Antalya Yöresindeki Konaklama İşletmelerinde Türk, Fransız ve İtalyan Mutfaklarının Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Araştırma, DAÜ Turizm Araştırmaları Dergisi, 4(1-2).

- Özdemir, Nebi. (1997). Türkiye’de Cumhuriyet Dönemi Çocuk Oyunlarının Halkbilimi Açısından İncelenmesi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- Özdemir, Nebi. (1999). Eğlence Kavramı ve Hıdırellez Kutlamaları, Milli Folklor Dergisi, Cilt 6,Yıl 11,Sayı 42.
- Özdemir, Nebi. (2005). Cumhuriyet Dönemi Türk Eğlence Kültürü, Akçağ Yayınları Ankara.
- Özkan, Esin. (1993). Konaklama işletmelerinde Animasyon,Kalkınma Dergisi, Türkiye Kalkınma Bankası Yayını, Haziran, Sayı 43.
- Öztürk, Yaşar. (2000). Turistlerin Tatil Seçiminde Karar Verme Aşamaları, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 3.
- Öztürk, Yüksel; Yazıcıoğlu, İrfan. (2002). Gelişmekte olan Ülkeler İçin Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 2.
- Pınar, İge. (1992). Uluslararası Turizm Pazarlamasında Tanıtım Planı Geliştirme Teknikleri ve Ulusal Tanıtım, Anatolia Dergisi, 2(27-28).
- Raynaud, Pierre. (1994). Le Tourisme Cultural en Europe 1993, Luxemburg.
- Richards, Gerry. (2001). Cultural Attractions and European Tourism, CABI Publishing Newyork.
- Rızaoğlu, Bahattin. (1992). Turizmde Tanıtım ve Hatalarımız, Anatolia Dergisi, 3 (27-28).
- Sakaoğlu, Saim. (1973). Gümüşhane Masalları Metin Toplama ve Tahlil, Ankara.
- Schmall, G. A. (1977). Tourism Promotion London, Tourism International Pres.
- Sevilen, Mehmet Muhittin. (1969). Karagöz, Milli Eğitim Basımevi, Ankara. Sezgin, Orhan Mesut. (1995). Genel Turizm, Tutibay LTD. ŞTİ., Ankara.
- Spielberg, Ted.(1995). Cultural Tourism and Business Opportunities for Museums and Heritage Sites, Tourism Management 16.
- Tacemen, Ahmet. (1997). İlyaz Gündönümü,Anayurttan Atayurda Türk Dünyası Nevruz Özel Sayısı,Yıl 5,Sayı 12.
- Tarakçıoğlu, Enis. (1969). Türkiye’de Turizmin Geliştirilmesi, Çeltüt Matbaacılık Koll. Şti., İstanbul.
- Toygar, Kamil. (1982). Değişen Türk Mutfağı, Türk Mutfağı Sempozyumu Bildirileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları, Ankara.

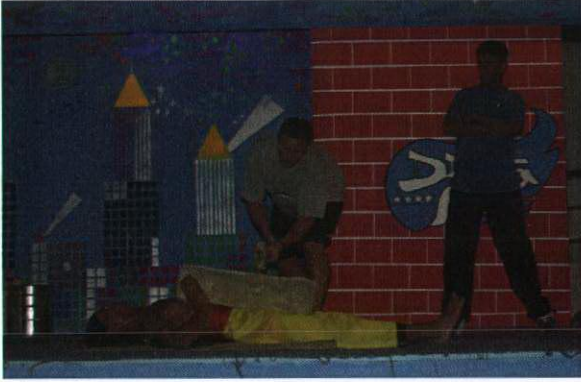
- Tezcan, Mahmut. (1997). Türk Coşkusunun Simgesi Nevruz, Anayurttan Atayurda Türk Dünyası, Yıl 5, Sayı 12.
- Tok, Celal. (2002). Kültür Turizmi, TC. Turizm Bakanlığı Turizm Şurası Bildirileri, Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Topuzlu, Faik. (1986). Animasyon İmkanlarının Konaklama İşletmelerindeki Etkinliği, Turizm Yıllığı 1986, Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş., Ankara.
- Tunç, Azize. (2003). Dünyadaki Türkiye İmajının Turizm Sektörüne Etkisi ve Bir Uygulama, TTET Dergisi, Sayı 1.
- Tunç, Azize; Saç, Firuzan. (1998). Genel Turizm, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Turan, Ahmet Arif. (2000). Nevruz Bayramı ve Kültürümüzdeki Yeri, Milli Folklor Dergisi, Cilt 6, Yıl 12, Sayı 45.
- Turistik İstasyonlarda Animasyon. (1983). Kültür ve Turizm Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı Yayınları, No: 51, Ankara.
- Turizmin Sosyal Çevreye Etkisi, Turizm Bakanlığı Yatırımlar Genel Müdürlüğü Araştırma ve Değerlendirme Daire Başkanlığı, 1997, Nisan.
- Uhri, Ahmet. (2002). Kültür Turizminin Bir Alt Kolu Olarak Prehistorik Yerleşimler, II. Turizm Şurası, Cilt III. Turizm Bak. Yay. Nisan, Ankara.
- Usta, Ö. (1995). Turizm, As Matbaacılık ve Ticaret A.Ş.
- Yücecan, Sevinç. (1992). Geleneksel Yemeklerimizi Turizm Mutfağına Nasıl Kazandırabiliriz, AMFORA, Yıl 1, Sayı 3.
- Ziya, Eralp. (1983). Genel Turizm, Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Yayınları, No: 3.
- Yeter, Enis. (2002). Türkiye’de Tarihi Kent Dokularının Korunmasında Valiliklerin Önemi, Türkiye’de Tarihi Kent Dokularının Korunması ve Geleceğe Taşınması Sempozyumu, TC. Kültür Bakanlığı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Yıldırım, Dursun. (1997). Türklerin Yılbaşı Özgürlük Günü Bayramı, Milli Folklor Dergisi, Cilt 5, Yıl 9, Sayı 36.
- World Travel, Tourism Council (2005), The 2005 Travel and Tourism Economic Research.
- WTO. (1998). Tourism, 2020 Vision, Published by World Tourism Organization, Madrid.

<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF8AB2E675B78192E82DC6FC5ED6BAADC0>.

<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFF657B96472CD892033F06A2F6BC91F68>.

EK 1

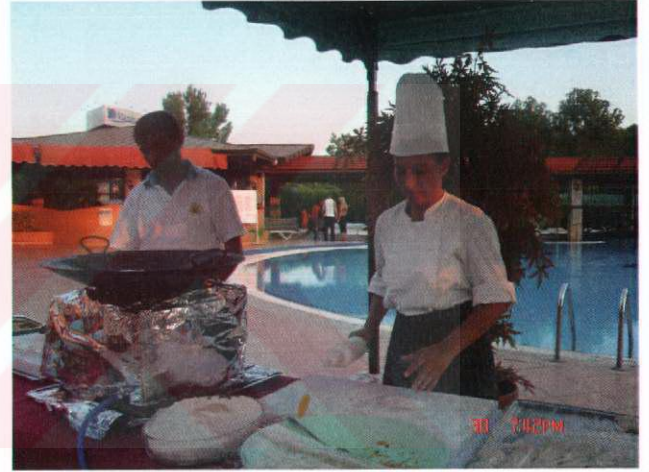
Kırık Cam Parçalarının Üzerine Yatan Animatör

Çiviyle Kaplı İki Tahtanın Arasına Yatan Animatör

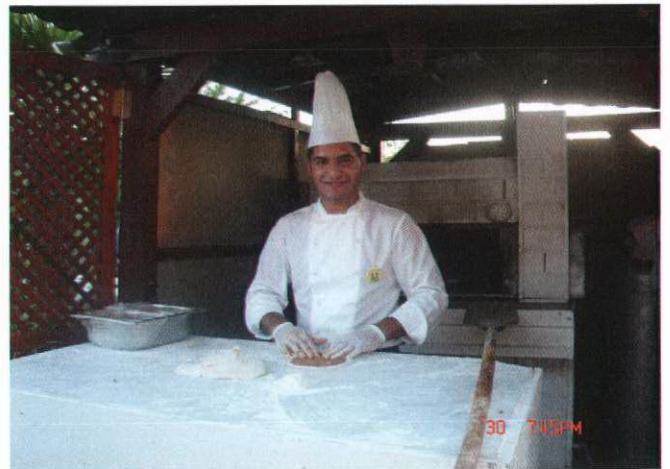
Türk Gecesinde Meyve Servisi

Türk Gecesinde Pişi Servisi.

Türk Gecesinde Gözleme Servisi.

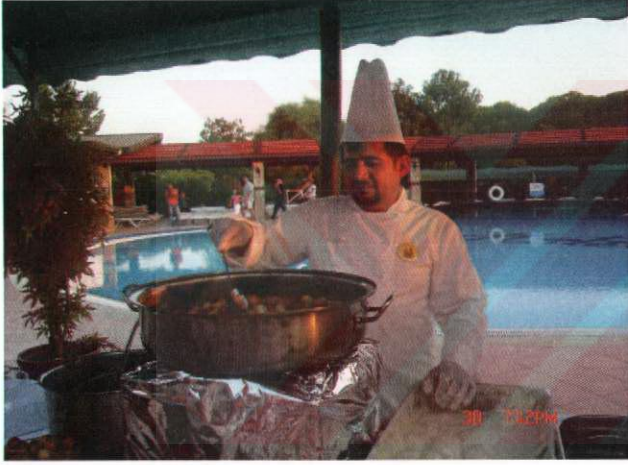
Türk Gecesinde Lahmacun Yapımı

Türk Gecesinde Çiğ Köfte Servisi

Türk Gecesinde Döner Servisi

Türk Gecesinde Lokma Tatlısı

Aşık İle Maşuk Gösterisi

Türk Gecesinde Halk Oyunları

Türk Gecesinde Mehteran Takımı

Turistlere Oryantal Eğitimi

Palyaço Gösterisi

Çocuk Havuzu Animasyonları

Çocuk Havuzu Animasyonları

Havuz Animasyonları

Çocuk Animasyonlarında Yüz Boyama

EK 2**Turistlere Uygulanan Anketin Soruları
Questions About Tourists In Turkey (21 questions)**

- Where are you from ?
- How old are you ?
- What is your job ?
- What is your educational level ?
- How much is your salary ?
- Which frequency do you vacation ?
- How long do you stay in Turkey ?
- What were your main reasons for visiting Turkey in general ?
- Which factors effects your decision ?
- What accomodation did you choose ?
- Which animation do you like on holiday ?
- On holiday which activities would you prefer in Turkey ?
- Do you have any information about Turkish culture , history before you came to Turkey ?
- How is your information level changed about Turkish culture ?
- Which things do you disturb on holiday ?
- When we say “Turkey” what do you think about firstly ?
- What kind of foods would you prefer on holiday ?
- Do you like Turkish traditional meals ?

- What is the most important thing will you remember about Turkey and Turkish culture?
- On vacation would you want to demand any activity about that countries culture ?

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı :Veda Nilgün Güven
Doğum Yeri ve Tarihi :Kırıkkale, 25.07.1979

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :Hacettepe Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrenimi :Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bildiği Yabancı Diller :İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri :Hacettepe Üniversitesi I.Türk Halkbilimi Araştırmaları Folklorometriks Kolokyumu

İş Deneyimi

Stajlar :Ankara Dedeman Oteli, Öge Dershanesi
Çalıştığı Kurumlar :Türk Telekom, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Öge Dershanesi, Sınav Dergisi Dershanesi

İletişim

E-posta Adresi :veda_nilgun@yahoo.com
Tarih :2006-Ankara